

Värske Rõhk

Hind 27.00

kirjandusajakiri nr. 2 / november 2005

Paavo Piik

Auri Koit

Eliina Korts
Isanimi

kriips

Sass Henno
21. sajandi ristirüütel

Mikk Pärnits
Tragöödia öös

Sursu

Raul Ranne
Sõbrad

Katrin Ruus
Õde

Hanna Kangro

Kaido Veski
Inimkatsed iseenda peal

Jim Ashilevi
Kollapser

Dani Adler
Nöiatütar

Värske Rõhu toimetus

tel. 742 7087

www.v2rsker6hk.ee

vr@v2rsker6hk.ee

Peatoimetaja

Priit Kruus, jutustused ja novellid
priit.kruus@v2rsker6hk.ee

Toimetaja

Triinu Ojalo, esseed ja draama
triinu.ojalo@v2rsker6hk.ee

Toimetaja

Kairi Korts, luuletused
kairi.korts@v2rsker6hk.ee

Kujundaja

Lilli-Krõõt Repnau, pildid ja fotod
lilli.repnau@v2rsker6hk.ee

Keeletoimetaja

Krista Ojasaar
vr@v2rsker6hk.ee

Väljaandja

Eesti Kirjanduse Selts, NoorEKS
Vanemuise 19
Tartu 51014
eks@kirjandus.ee

Trükk

AS Triip
Väike-Turu 8
Tartu 51013
triip@triip.ee

Sügise õhtuhämaruses
kuskil reaalsuse piirimail
raipese mere kaldal
uitamas mõned hinged
rahulikul äärealal siin Ida-Euroopas

Õhk on puhas ütlen ma

Noori autoreid 2005

Auri Koit

Luuletusi on Auri (20) kirjutanud umbes 4-5 aastat. Juba mõnda aega kogub Tartu Ülikoolis teadmisi kirjandusest. Erilised sümpaatiad on Tuglas, Visnapuu, Kareva, mujalt ehk Wilde, Woolf ja Winterson. Auri tekstide kujutuspildid sünnivad nägemusest, unetusest, varjutusest. Tema kõrbe- maastikel aimuvad silmapiiril lagunenud linnad, kuskil ulub hunt, tunnismärkidena veel su jalajäljed. Loodus on ühtaegu ähvardav ning pelgupaika pakkuv. Auri luuletused on teretulnud vaheldus linnastunud trubaduurinduse seas. / lk 6-11

Hanna Kangro

Lisaks kirjandusele paneb Hanna (19) südame kiiremini põksuma kino ja fotograafia. Õpib Humanitaarinstituudis. Kahtlustab, et kurtarvitab luulet kui kunstivormi, aga meil jääb ainult üle need kahtlused hajutada. Tema luuletused on nagu silmapilgud, mil tajud olemise kahte äärmust – ühte seotakse tavaline ja valusalt üllatav. Nagu Kopli liinidel jalutades. On ühekorraga hirmus ja ilus, ähvardav ja rahulik. Näed lõhkise peaga naist ja mõtled oma jalgadest. / lk 22-25

Sursu

Sursut (25) võib kohata näiteks Tartus. Üritab elada põhimõtte järgi "ela nii, et kui sind ükskord enam ei ole, hakkab su sõpradel igav." Kirjutamine on Sursu jaoks astumine dialoogi. Dialoog võib tähendada jalaga andmist koerale, kes su kingale laseb või äsjaloetud raamatu autorile ülistava/sol-gipangega ülevalava meili saatmist. Aga see pole Sursu stiil. Ta eelistab sellist vaikivat suhtlemist ümbritseva. Ja selles numbris leiab tema kõnelused magusa Jeessusega „maailma parandamise“ asjus. / lk 20-21

kriips

Kui öösel baarist tulles tabab te kõrv Beat Happeningi rütmis üminat, siis olete sattunud koduteed jagama just kriipsuga (19). Ta õpib Tartu Ülikoolis ja jäädvustab planetaarse ornitoloogina Linnutee kantsi. Kirjutab inimeste kitsarinnalisusest ja oskamatus-est olla üle eelarvamustest. Põhjatu (?) hinge põh-jatust (?) nukrusest, mis on elamise meeldetuletus, ning inimestevaheliste sildade ehitamisest ja nende vastupidavuse lootusest. Kuigi, jah, varem ehk hiljem võib kõik osutuda silmapetteks. Tõe näolised on kõik valedki. / lk 12-19

Paavo Piik

Paavo (21) põlgab kõike tegelikku, reaalselt, mõõdetavat ja käegakatsutavat. On D-generatsiooni hääletoru. Lemmik-sõimusõna on „kodanlane“*.

Vaadake, et te siis ikka ei unusta olla need, kes te alati olla olete tahtnud.**

* öeldud pehme, vaevuaimatava eneseirooniaga

** öeldud pehme, vaevuaimatava irooniaga / lk 26-29

Sass Henno

Iga teksti puhul on oluline, et autor teaks, miks ta seda kirjutab. Ükskõik, mis tekstidest me räägime. Ja ükskõik, kuidas ta kirjutab. Nii arvab Sass (23), kes on ilma kindla kodu ja tööta. Veel olulisem on muidugi see, et lugeja saaks aru, mis point on. Või et tal oleks vähemalt huvitav. Lugu 21. sajandi ristirüütlist räägib päevast, kui Sass otsustas töötegemise lõpetada. / lk 32-37

Dani Adler

Üle kõige armastab Dani (18) ulmet ja enamik tema kirjutisi, mis seni netivarustes ilmunud, on kaldunud *science fiction*’i ja *fantasy* kanti. Üleüldse kirjutab ta sellepärast, et see aitab mõningal määral taltsutada tema liigaktiivset fantaasiat. Mida see fantaasia teeb? Näiteks jutu näiatütre, Päikesetiivast, kriipivast metsast ja sellest, kuidas surm muudab hapraks ja üksikuks. Ja kuidas lause koob need asjad tervikuks, mis on nagu ähvardav, kuid kaunis ämblikuvõrk. / lk 51-55

Kaido Veski

Kaido (24) on rahutu, kuid rahunemas. Loeb palju, tihti nelja-viite raamatut korraga. Õpib ja töötab samaaegselt koolis huvijuhina. Eesti kirjanikest naudib kõiki K-tähega algavaid, välismaa omadega alles tutvub. Kui ise kirjutab, siis tavaliselt raamatute alguseid. Oma siinses jutust näitab ta seppälärokkarite seltskonda, kuhu tuleb pidu panema tüüp, kes peab end teistest paremaks ja targemaks. Silme ette tekivad pildid narkotriipudest ja süstlasse tõmmatud verenirest. Keda taoline asi hirmutaks? Igal juhul mitte põmmpäid. / lk 38-44

Jim Ashilevi on 2005. aastal 21-aastane. Kevadel nägi Vihikus ilmavalgust tema novell "Viivikal mürk neelatud" ja sügisel anti talle näidendi "Nagu poisid vihma käes" kirjutamise eest näidendivõistlusel teine koht. Ta elab Tallinnas, aga vahel ta läheb ära. / lk 45-46

Raul Ranne

Poolელიolev bakalaureusetöö Tartu Ülikooli politoloogia osakonnas. Soov värvida maailm kollaseks, et oleks ilus. REMi kuulamine. Optimistlik, kõigest hoolimata. See kõik on kokku Raul (23), kes kirjutab meile ühest talveõhtust, kui ta oli sõdurpoisina linnaloal. Jack-londonlikus kurbromantilises loos paistab kuu, haugub koer ja sajab sädelevaid lumehelbeid. *Beat this*, bakalaureusetöö. / lk 47-50

Jim Ashilevi

Eliina Korts

Esimeses Rõhus luulega esinenud Eliina (24) avaldas

seekord näidendi. Lähme koos temaga tagasi aastasse 1974. Tudenginoorpaar. Kohv ja võileivad naise vanematekodus. Salaja elamine Nõukogude Eestis. Dialoogi käigus selgub, et võib olla ühel ja samal ajal armunud ja ehmunud. „Ja see kõik on luule, mis ümbritseb ilusaid.“ / lk 56-63

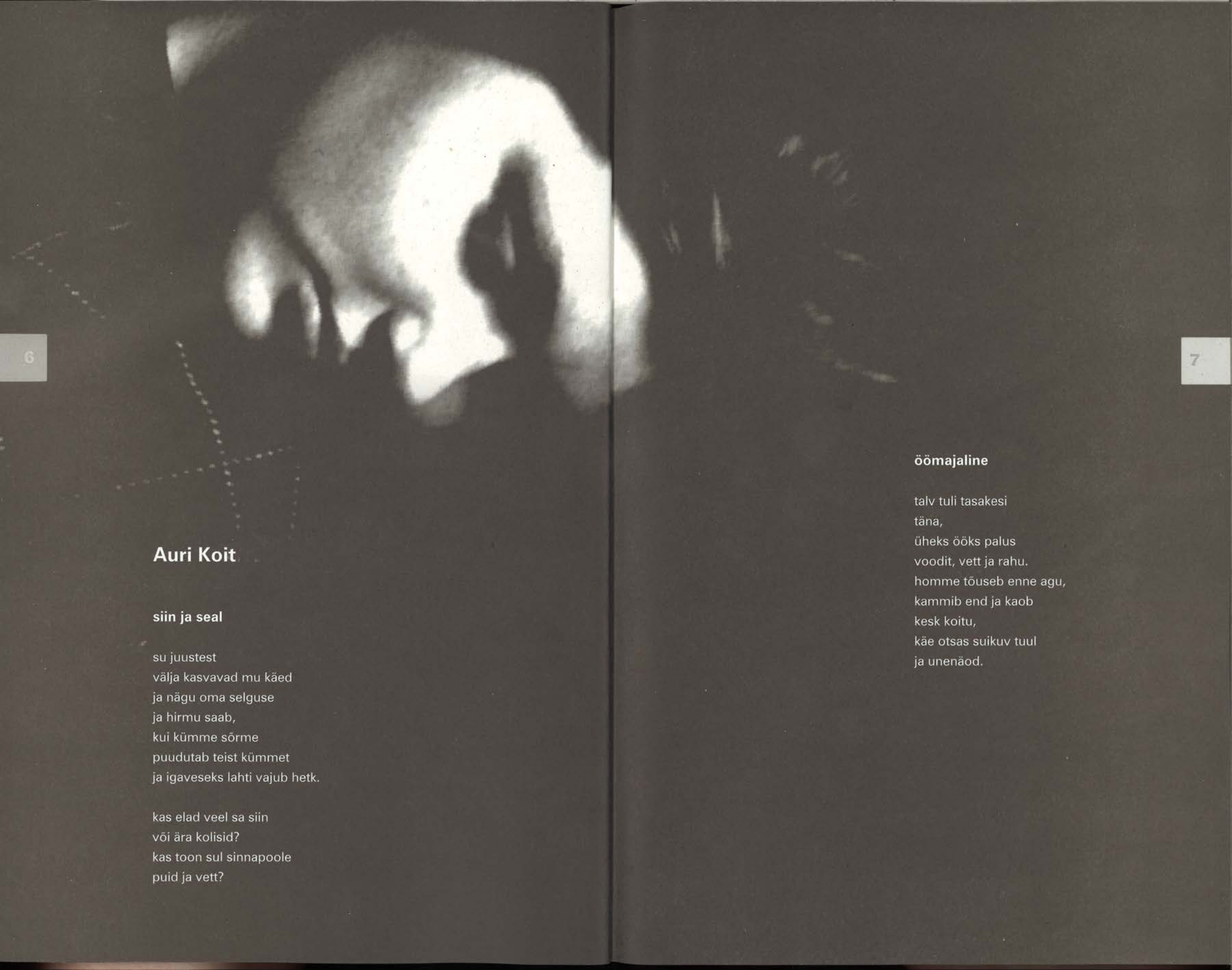
Mikk Pärnits

Mikk (20) ei räägi endast palju. Ta tahaks üldse teha palju vähem. Raamaturiulist võtab ta välja Bulgakovi, Sorokini ja teised ov- ja in-lõpulised nimed. Muusika on *metalcore*. Mõtelda ei meeldi. Kui on igav, kutsume külla Ain Lutsepa, Saladusliku Aplodeerija ning Hüsteerilise Poetessi. Ja loeme parem. / lk 64-73

Katrin Ruus

Talle meeldiks, kui teda kirjeldaksid inimesed, kes teda sageli näevad. Siis saaks hea ja kohutava kokku. Katrinit (23) lummab põhjamaade kirjandus ja Madis Kõivu „Atika apooria. Elea tragöödia“. Palju muusikat, emotsioone, kokkusattumisi, -juhtumisi, juhuseid otse loomulikult. Seda on palju. Ta ise ka ei usu, mis temaga kogu aeg juhtub. / lk 74-86

Auri Koit

siin ja seal

su juustest
välja kasvavad mu käed
ja nägu oma selguse
ja hirmu saab,
kui kümme sõrme
puudutab teist kümmet
ja igaveseks lahti vajub hetk.

kas elad veel sa siin
või ära kolisid?
kas toon sul sinnapoole
puid ja vett?

öömajaline

talv tuli tasakesi
täna,
üheks ööks palus
voodit, vett ja rahu.
homme tõuseb enne agu,
kammib end ja kaob
kesk koitu,
käe otsas suikuv tuul
ja unenäod.

sadamalinn

kramplikult karjuv
kui küünte hää! klaasil
jäi kustuva päeva helk
hellalt mu silmi.

halli kajaka tiib
riivas noore kuu laupa
ja saatis mind, last,
üle tumeda maa.

mustava mere
mullasesse vette
sai visatud mure ja keel,
muheda une
suurde soolasesse kätte
jäi unustud hetk ja mu hää!

8

nägemus

lagunenud linnad
ja tuimund tuvid –
muud enam näha ei saa.

raske kandam aseta
kuivale maale
ja looda,
ja palveta
soojust ja vett.

hallollus higistab tarkust,
kiratsev kinnisidee kahes käes.
laiutav suvi seisab ees
külmaival talvel
ja ristunud teel.

hunt haukus tuulde.
aeg otsi veel sõlmis.
hirm, ustav sõber,
kannal kaks korda pööras
ja suud andis vahetult suule sul.

9

varjutus

kas oled eal vaadand
oma sammude taha
sel liivasel teel?
nad jäävad sust maha,
nad uluvad üksinda
teeraja all,
kaevavad urgudes
vermeisse sõrmi,
saaks ainult peita,
varjata, salata elu su eest.

jälj jooksis liiva
ja kurguni sisse
jõi põlv sinna sohu,
kust leidma pead end.
karjudes kuukiires,
punane puu
alla jäi petvale laanele.

jookse, mu poeg!
küünte all tuhka ja võid,
halljanes juhatab maa-alust teed
karmi päikesepaiste
ja soojuse kätte.
peos elujooni kuivanud kokku,
kuid lindlennu sahinas
kaduma läks sinu vari.

vaata tagasi, mees.
vaata, kuid laine su taldade nägusid sööb.

unetus

kaks laia kõrbe,
kollakalt tühja,
lamavad võidetult pilvede all.
piiskadeta vohab aegade vool,
hääletult heliseb hirm.
tuul kõrbest kosis iseend,
veimevakk liiva sai täis.

haige hiiepuu palvetab,
hardalt anub ja valetab.
vanale haavale pulmarüü toodi,
pikast paelast pärlikee sai –
piisk piisa järel sündis armile arm,
verd tilkus iga kivi,
soojendas pisar ehte soola.

karjatub raev:
'pole enam!'
ja laululind lendaski ära.

kriips

Kodutul koeral ei ole kõrvu
p a p l i t e l t l a n g e v a d l e h e d

varblasel nokatäis p u t u k a m õ r v u
liinidel töötavad mehed

punased autod ja kollased katused
asfalt on k e s k p ä e v a l j a h e

kiriku taga on nimetud matused
sügis septembris on m a h e

Tähed on n ö ö p n ö e l a d t u m e d a k a n g a s e e s
sarvega kohendad särki

õunapuu all vaatad jala peal seistes
t u h a n d e t t ä h e m ä r k i

hallad on maas juba külmetab põllu peal
o j a p e a l k i i l i d e i t a n t s i

p l a n e t a a r s e o r n i t o l o o g i n a
jäädvustad Linnutee kantsi

lugesin eile hirne
ida-virumaa elaniku sulest
iga laternapost toetab alkohoolikut
iga trepikoda varjab narkomaani
kõik koerad on koledad loomad
ah vaesus ah viletsus
kardame kardame kardame

mina ei ole kasvanud kohtla-järvel või jõhvis või narvas
minu kodu on rohkem oaas
mägede vahel on veesilm
põllud ja metsad ja heinamaa
mõnikord paistab päikegi

vaevalt Te siia satute	
siin on ju ida-virumaa	
alkohol voolab ojaades	seal me karjas kõik kasvame
kõigil on kodus üks narkomaan	uriseb kurjalt kesk öue
võõrad koerad luuravad	pimedas süstlad püsti

kui Te veel praegu aru ei saanud siis
täna ma tänamatu *halfwit*
olen kurb ja olen vihane
et Te üle mägede näha ei oska

ei ole veel sügis kuid pärnad mu kohal
 sosinal poetavad lehti
 ja kuldseid õilmed need kukuvalt vaikselt
 otse mu silmade peale

keegi ei liigu sest kõigil on aega kui
 õhus on lõhnavaid viise
 ja tuul ronib unisel ämblikusammul
 üle mu väsinud keha

seal kauguses kusagil naeravad kellad
 kõik haavad on ühtäkki terved
 ja võib olla rahul et keset detaile ma
 polegi eksinud ära

all jõe peal painduvad tühjad paadid
 kes-teab-kuhu-voolusid mööda
 ja kiilid laskuvad mõnikord alla et
 võrrelda helkivaid tiibu

ma kuulsin vist kaja su ripsmete kahinast
 kui sa avasid silmi
 või olid need hoopis su mõtted kui lugesid
 taevast mu armuetüüdi

ja võib-olla tõusen ma kunagi üles et
 öelda sinustki lahti
 sest tean kui leban siin kaua võin tarduda
 osaks sest hellast miraažist

kas nii peabki olema
 me laseme üksteise animeeritud
 alkoholist läbiimbunud tegelaskujude najal aadrit
 vein ühes ja sigaret teises käes

hommikuks veri on kuivanud
 rohkem me üksteist ei tunne

kas nii peabki olema
 me peksleme vastu müüre ja

tormame vastu tuuleklaase et
 valu oh õnnis valu hoiaks meid
 tajumas me kahejalgsel eksistentsi kui ora
 me vihahäbist pingule tõmbunud kehas

kas nii peabki olema
all good girls end up in a whorehouse
 kõik valged hobused on kapitalism kotletiks teinud ja
 printsil on taskus revolver ning rinna peal kuulihaavad

sel jahedal suvisel päeval kui
 veri lahtub mu veeniviinas
 kahtlen ma sügavalt selles et
 rõõm teeb inimesi kuidagi
 õnnelikuks

vaigust raskete okstega kuusk heidab
samblale pliatsivarju

juured on mullas kui harali käed
latv klepuvas siirupituules

õhus on augustileitsaku teravat
kaktuse-kidalist kangust

vihmast võid näha vaid rahutut und
kõrv vastu kuivanud õisi

oleks ma lind
su silmle puistaksin
õõõhu jahedat naeru

oleks ma flööt
laulaks pilvisse äikese
vahedad-vihased nooled

oleks ma aeg
muudaks liivagi veeks
et saaksid mu sekundeid juba

oleks ma tuul
hingaks ära su selja pealt
päikese punased huuled

mõnikord sajab vihma ja siis istun ma
oma kunagise kooli rohelise katuse all
joon odavat veini ja
püüan selgusele jõuda kas
need inimesed keda ma pean sõpradeks või
kes mind sõbraks peavad
kas meid ühendab veel midagi peale
kabelikatuseööde või
varemeõluõhtute

mu ümber on inimesi
ma kogun neid ja ma valin hoolikalt
parameetreid ei ole lihtsalt
kui see sild mida mööda mõtted ja vaated liiguvad
ehitatakse kusagil pargipinkide vahel või
mõne lõkke ümber või kellegi kitsas korteris
kui see sild peab hommikuni vastu
siis võib olla rõõmus ka sel puhul
kui kontakt jääb vaid näeme-kord-kvartalis- tasemele

ja siis on veel inimkinnisideed
kelleta ma ei suudaks end defineerida
kelleta ma oleksin veel rohkem õõnes kui muidu
kellega koos olles ei tahagi kuhugi mujale
ma ei tea miks see nii on aga nii see on ja
nendest mõtlemine on nagu rituaal või
nagu rutiin aga heas mõttes ma arvan

ja siis on veel need inimesed
keda oled näinud kaks-kolm korda elus ja
keda ei tahagi kunagi enam kohata
erinevatel põhjustel
on hea kui sel puhul on tunne vastastikune sest
siis ei ole probleemi muul juhul võite ise aimata

aga praegu ei ole vihma
on suvi ja raha ei ole ning
veini ei ole peab jooma teed külma teed
külma rohelist teed sööma maasikaid ja
lootma et homme on parem *завтра будет лучше*
homme on alati parem
kes meist ikka nii väga eilsesse igatseb
kes meist ikka nii väga eilsesse igatseb
kes meist ikka nii väga eilsesse igatseb

Sursu

magus jeesus

magus jeesus, osta mult ajaleht,
et ma saaxin õppida kasulikku eriala.
magus jeesus, osta mult ajaleht, mis
räägib AIDSist aafrikas ja süfiliitikutest poliitikutest eestis.
magus jeesus, aita mind ülikooli õppima avalikku haldust,
majandust, juurat, haldusjuhtimist, politoloogiat, infotehnoloogiat,
geeniteadust.
magus jeesus, kui sa aitad mind,
siis hüüan ma su nime alati,
kui su abi vajan.
magus jeesus, ma tahan kogeda siin elus kõike,
välja arvatud menopaus, 8. raseduskuu, vaesus, vilecus,
ebapopulaarsus, haigused, nälg, oma kätega tehtud töö,
kõrvavalu, prostamoli söömine, enurees.
magus jeesus, lõpeta sõda checheenias,
checheenid ei ole väljavalitud.
teised tahavad ka sõdida.
magus jeesus, ära anna mulle uusi kingi.
anna mulle 4 meest ja kandetool.
magus jeesus, anna mulle sõbrad,
kes teavad, mida ma tahan.
ja kes teavad, kust seda saada.
magus jeesus, klancajakirja esikaanel,
kes on ilusaim, rikkaim, seksikaim, kuulsaim,
kõmulisim, kõige paremini riietuv,
kõige napimalt riietuv,

sügavaima dekoltee ja lühima seelikuga inimene eestimaa peal?
aga maltal?

magus jeesus, laena mulle mobiili,
ma pean avalikus kohas telefoniga rääkima.
magus jeesus, ütle, kus toimub järgmine kunstinäituse avamine,
ma pean minema ennast näitama.
magus jeesus, tee nii, et järgmisel aastal hakkavad jõulud juba septembris,
ma tahan rohkem osta ja tarbida ja tarbida ja tarbida.

Hanna Kangro

Lõhkise peaga naine trollipeatuses
mõtlen oma jalgadest
kodu läheduses mõte kahekordistub
ja see on alati nii

koju jõudes kui läheneks oma kehale

22

Alberti kõrvalt leidsin vana armastuskirja
punase pastakaga kirjutatud
jänkusiid ja muud sitta täis soditud
nagu ikka kui mõtteid peab koondama

Pime ilma akendeta,
mesilaskärnasid meenutavad lambid,
palju suudlejaid ja amelejaid.
Konventsionaalsus murtud ribadeks,
need tuleb homme kokku panna
või vähemalt järgmiseks korraks.
Mõned võõrkehad on siia sattunud,
omakehad vastukaaluks.
Balansis.

23

Keegi ütles kord... Unenäod on päevade pesumasin ja midagi, et vertikaalne rütmiline liikumine on horisontaalse tagamõttega.

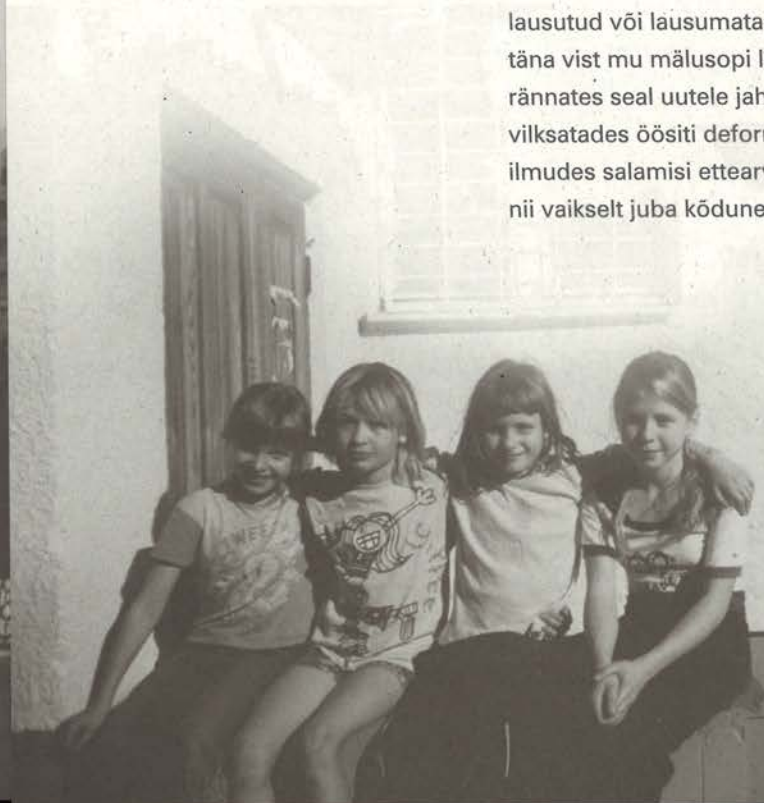
Albert, kui oleksid elus, tuleksid sinuga Leningradi, oleksin tehases su abilisest muusa, õhtul kirjutaksime luuletusi suurtest tarkpeadest, eks?

Arvasin alati, et palju peab teadma, nüüd tean rohkem, et vähemaga on parem.

24

kummaline tunne see peale nuttu
kõigeks nagu valmis ja kõik kui kaotanud
vabanenud pisarate raske koorem
mille alt koorub tuim ükskõiksus

kuhu lähevad need valusad sõnad
lausutud või lausumata
täna vist mu mälusopi labürinti
rännates seal uutele jahimaadele
vilksatades öösiti deformeerunud kujul
ilmudes salamisi ettearvamatult
nii vaikselt juba kõdunenud alguspunkti

25

kopli liinidel
kus hiljuti tapeti inimesi
all raudtee ääres
jõime odavat veini
avamisel kulus ära üks füüsika seadus

Paavo Piik

pathetic pathetic fallacy

nii kiusatav, nii kiusatav on omistada inimestele motiive
nagu nad tõepoolest tunneksid midagi,
oleksid võimelised väljendama iseseisvaid tahteid.
lihtne viga, mida teha, õigupoolest
kujundame ju kõike enda näo järgi,
hingestame mõttes kividki ja puud
miks siis mitte need... inimesed.

neil on meiega nii mõndagi ühist –
selgroog ja häälitsev suu, karnivoorne
toidulaud.

mõned näitavad üles teatavat osavust
mõttestruktuuride imiteerimisel.
tõepoolest, miks siis mitte tundmusedki?
ratsionaalsus, eneserefleksioon?

aga, mõelgem järgi samas – mis võiks olla naeruväärsem?
haha, tõepoolest,
see on vist üks noist lõivumaksmistest loosungile,
et kõik ei ole alati nii nagu paistab.

ühel hommikul ärgates
ja ajalehte avades
ei uskunud oma silmi
tühi valged lehed
jooksin teleka juurde
staatika
midagi polnud juhtunud
mitte midagi polnud juhtunud
viimaks ometi
tänavatel oli vaikus
telefonid ei helisenud
inimestel polnud millestki rääkida
neil polnud enam mitte millestki rääkida
ah me introverdid
rõõmustasime

armastuses ja sõjas on kõik lubatud
 mulle öeldi
 aga kurat mis selgub
 ei ole
 kuradi genfi konventsioon
 keelab otsesõnu sõjajubedused ära
 aga mina aga mina
 pean siin edasi kannatama

motoorne rahutus
 lähed jälle linna
 kas ma olen olemas
 ukse avanevad automaatselt
 kerjus küsib raha automaatselt
 viskan viieka
 suurest rõõmust
 koju tagasi diivanile
 kahtlused on peletatud

mu naine on klienditeenindaja ja nii
 ma kunagi ei tea,
 millal ta minuga päriselt räägib
 ja millal on autopiloot.
 pean alati küsima endalt,
 et kas ta siiralt tunneb huvi?
 mida ta mulle seekord müüb?

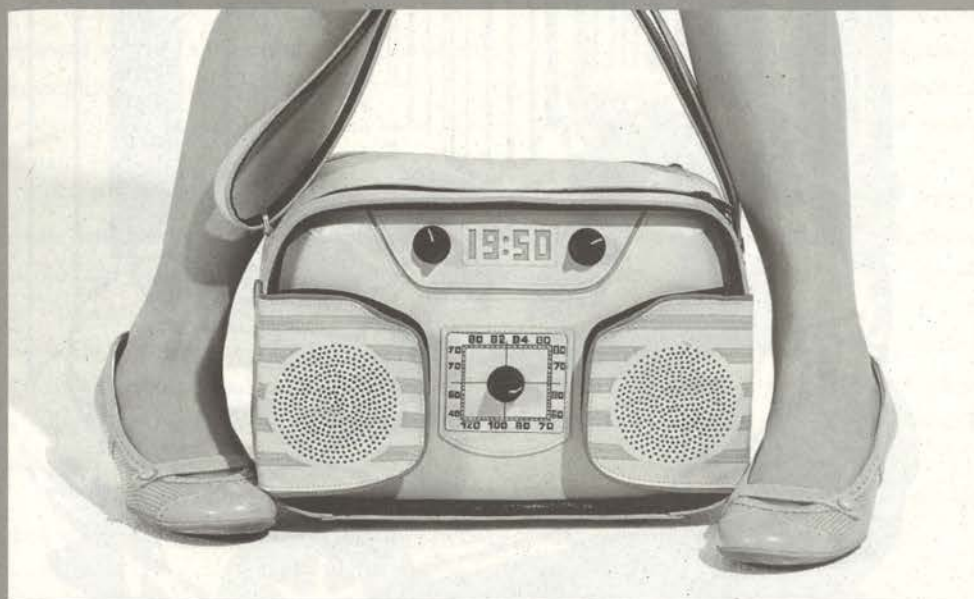
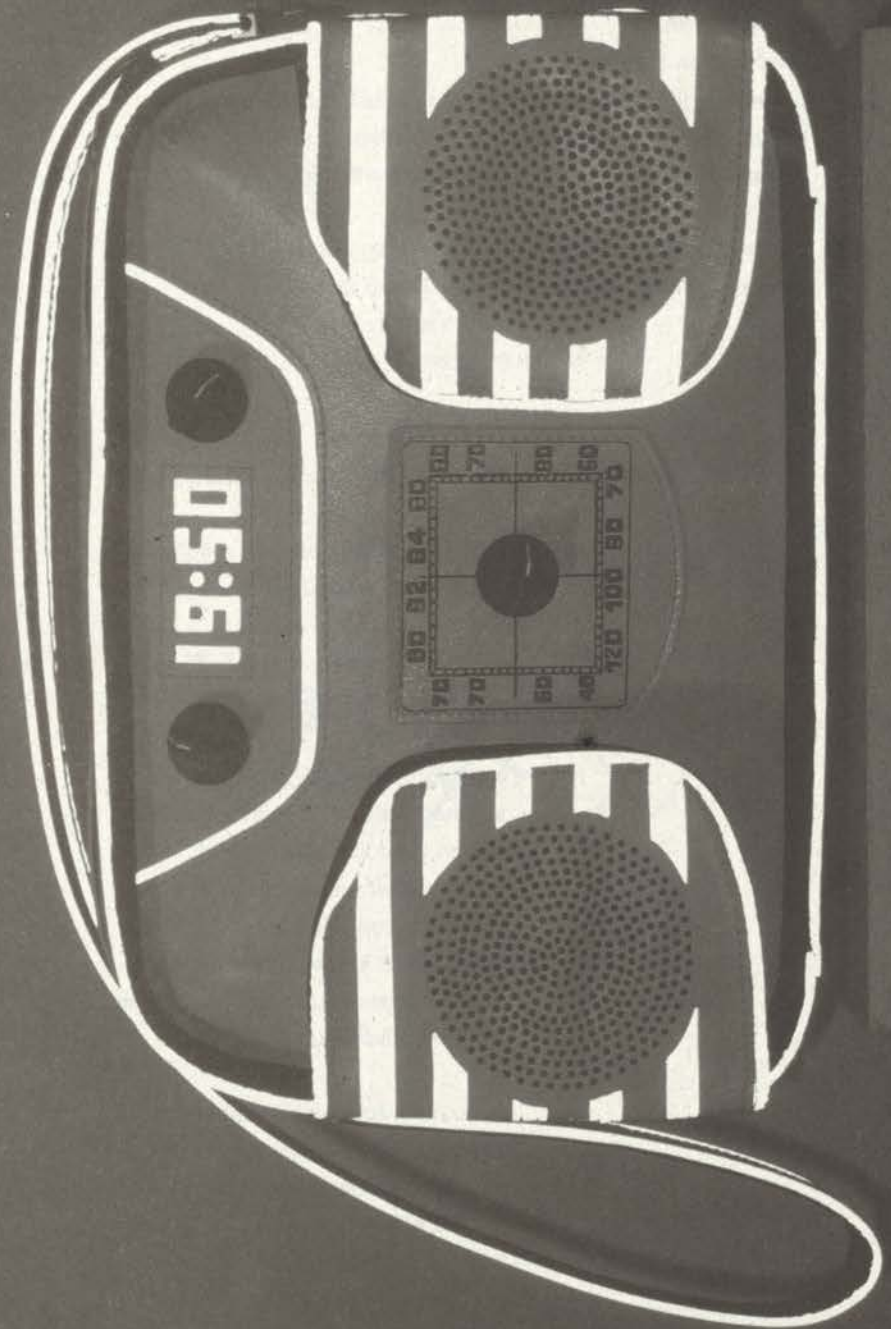
ma jälgin silmanurgast
 kahtlustavalt, otsin märke õpitusest,
 panen tõendiks kordamised
 ja vastuküsimused, mis
 on liiga kiired tulema.
 ah nii, või et kuidas mul täna läks.
 seda sa küsisid juba eile, vahele jäid,
 hõõrun vaikselt käsi.

ja huvitav, mõtlen kibestunult,
 kas ma olen ka kerge saak?
 noh nii, kliendina,
 ei taha olla kerge saak.
 mu suurim hirm –

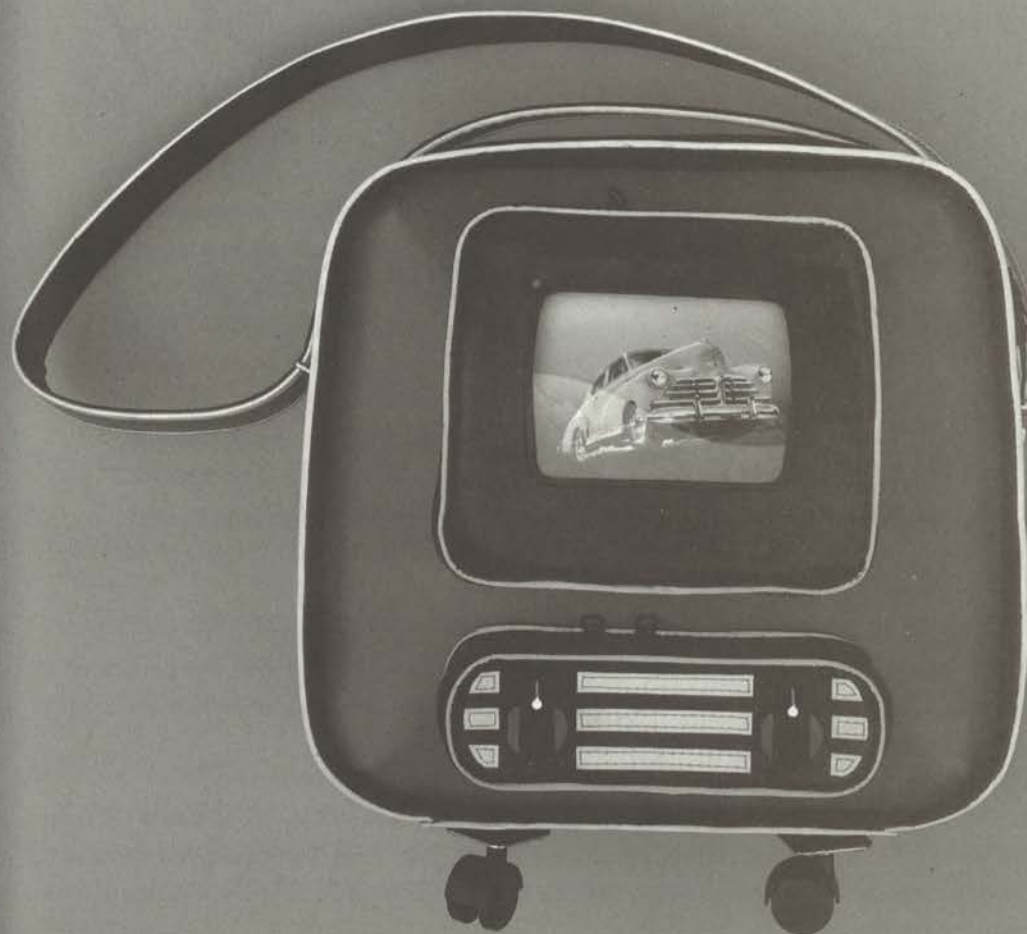
mitte otse õpikust.

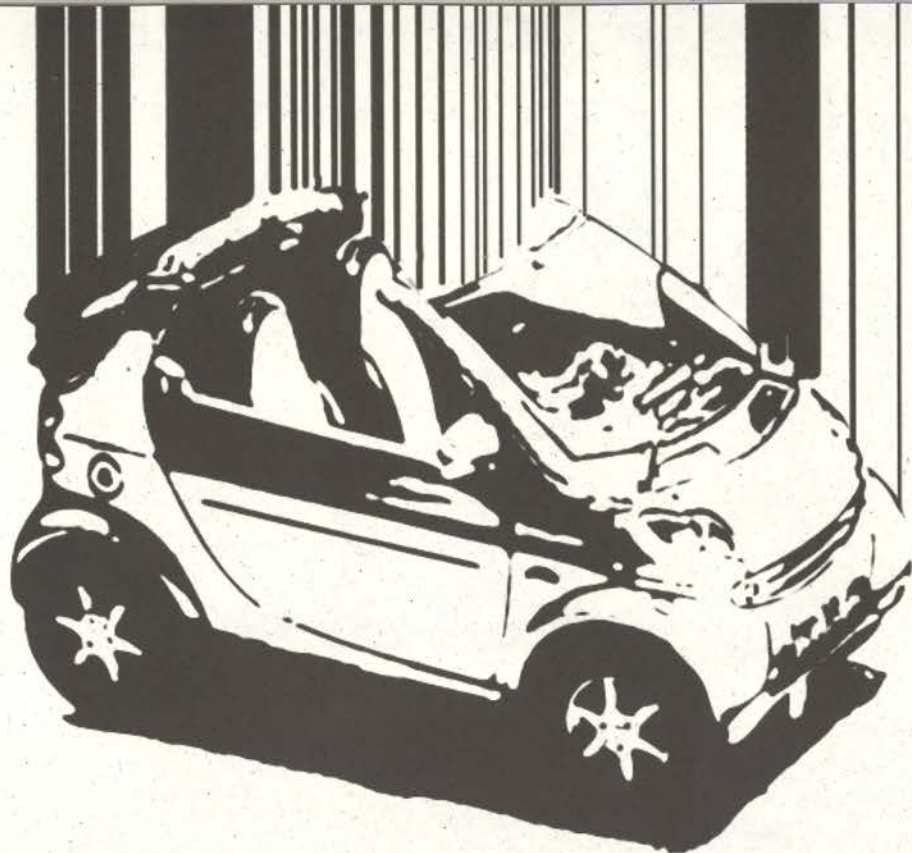
MARJU TÄHT "RETRO 1950"

30

31

★ 21. SAJANDI RISTIRÜÜTEL ★

Sass Henno

1.

"Ma tahan!"

2.

Klaasikillud on igal pool, nagu väikesed pärlid.

"Ma tahan! Palun, ma tahan. Palun!!"

Igal pool on klaasikillud. Ma ei näe ammu ilu kõikjal enda ümber, aga paratamatult saan aru, et see on üks nendest kaadritest, mida Jim, sõber, kes arvab, et peaksin rohkem ilusatest asjadest kirjutama, pildistada tahaks.

"Aia... Emme... Valus!!!"

Phuas ilu. Korrapärased väikesed klaasikillud on nagu pärlid. Või kristallid. Ei! Nagu tillukesed vääriskivid neist lapsepõlves loetud muinasjuttudest. Lahtimuugitud aardekirst, mille juures seisab võidukas rüütel. Viimane asi, mida ta enne printsessi päästmist tegema pidi, on tehtud.

"Mu jumal, mis siin juhtus?"

Justkui oleks siin midagi väga suurt lõpule viidud. Midagi, mis pidanuks otsustama mitmete inimpõlvade saatuse ühes väikses kuningriigis. Midagi väga olulist. Kuid samas ju teavad kõik, et enne ilusaid lõppe tuleb veel viimane *monster*. Hirmuäratavalt suur seitsme peaga lohe. Ema, isa, kaubamaja kahe korruse turvamehed. Müüjatädi, veel paar pealtvaatajat ja mina.

"Ei taha!" hüüab väike rüütel ja vaatab pisarsilmil tuhandeid pärleid enda ümber maas, kui ema teda juustest sasib. Katkise klaasiga vitriinis on pakendist välja võetud raadio teel juhitud suur tuletõrjeauto. Teine auto – odavam, väiksem, juhtmega ja pakendis – on keset pärlihunnikut vitriini ees maas.

"Ei taha seda!!!" karjub kogu maailma õiglast viha täis väike rüütel.

Mõni meist ei ole veel nii kaua elanud, teadmaks, et kõike, mida sa tahad, lihtsalt ei saa. Et "ei ole raha" ja "ei saa" ning "ei tohi" hakkavad piiritlema su tervet hilisemat maailma.

Minu täna hommikune väike rüütel hakkas vist aimama, et elu ongi täis valikuid kahe kehva mänguasja vahel, kui ta ise midagi otsustavat ette ei võta.

Capture the frame:

"Mu jumal, mis siin juhtus?" hüüatab müüjatädi.

"Mu jumal, mida ma nüüd ütlen?" mõtleb ema.

"Ma tahan!" nutab väike rüütel.

"Oleks õigel ajal kondoomi pidanud ostma," mõtleb isa.

"Ohoh," ütleb turvamees nr 1.

"Kas elu ongi täis valikuid kehvade mänguasjade vahel?" mõtlen mina.

"Tohoh," ütleb turvamees nr 2.

"Oi-oi-oi! Ma väga vabandan! Mis nüüd saab..." halab ema.

"Või nii," ütleb müüjatädi.

"Kas alati on nii, et ei saa seda tuletõrjeautot, mis vitriinis on?" mõtlen mina.

"Aga ma ju tahan!" nutab väike rüütel.

"Ole tasa, vaata, mida sa tegid," ütleb isa.

"Klaas puruks ja..." ütleb turvamees nr 1.

"Täitsa puruks," ütleb turvamees nr 2.

"Mis seal ikka, nüüd oleme jaanipäeval kodus," ohkab ema.

Väike rüütel jääb aegamisi vait ja lükkab botaseninaga pärlikesi kaupluse põrandal edasi-tagasi. Lugu jätkub ilma tema abita nüüd täiskasvanute maailmas. Vaesuse, keeldude ja kehvade mänguasjade kuningriigis.

3.

Kõik mu lood on seotud tavaliselt mõne telefonikõnega. Sama päeva varahommikul helistas Mattias ja ütles, et 25. augustil saabub Muugale üks konteiner Hiinast. Kõne ise algas küll teisiti. Nagu lood tavaliselt algavad – kuskilt teisest kohast, kus sa lõppu aimata ei oska:

"Tšauka, oled mõelnud, kuhu sa sel aastal sõnajalaõit otsima lähed?" küsis ta oma hei-hopsti-jee-jee-*alright* häälega, unustades, et ma ei ärka juba aastaid 6.30, et kaheksaks adekvaatne olla.

"Sõnajalad ei õitse," olin unine. Rääkimata sellest, kuidas põhikooli bioloogiatund oli purustanud mu unistused sõnajalaõite abil õnnelikuks saada.

"Jaanipäevaks uude suvilasse ei taha tulla Moostesse? Teeks grilli, puhkaks... võta keegi kaasa ka ja... ja... ajaks juttu sinuga. Paar ärimõtet suveks ja..."

Olin vaht.

"...mis teed üldse?" tundus ta lausa haiglaselt reibas nii varase hommikutunni kohta. Hääli oli ähvardavalt meeleolukas. Tõenäoliselt aimasin juba siis, unisena voodis, et mingi kaelamurdvalt ränk pakkumine on Mattiase mõtete keskelt minu poole teel.

"Vaatame jah... kuule, kust sa mu selle numbri said?" küsisin ebaviisaka uimasusega ja turtsatasin naerma..

"Hehee, plaanisid suveks ära kaduda jälle?" naeris ta vastamata.

"Ei plaaninud, niisama. Mis mõtted siis on?" ütlesin nüüd ka mina selle hei-hopsti-*let's-do-it-jee-jee* häälega, mis hommikutundidel ebainimlikku pingutust nõuab.

"Kuule, tead, üks hulluvõitu konteiner tuleb varsti," ütleb ta fanaatiliselt, nagu seal konteineris oleks ta eluarmastus peidus. Või siis suur kogus mingit mõttetut rämpsut, mis logistika- ja ladustamiskulusid tekitamata hooajaväliselt müüdnud tahab saada.

"Ok, kuule, ma helistan sulle tagasi mõne tunni jooksul," ütlen kella vaadates ja avastan, et see on 12.38.

"Oota, kuula," ütleb ta justkui lõpetuseks maailma parimat nalja rääkima hakates. Ja peaaegu et hakkabki. Nalja sisu on 1500 reisikohvrit ratastel, 3 erinevat suurst, 500 sülearvutikotti ja 500 seljakotti, sobivad koolilastele. Ja kõik see jube odava hinnaga.

"Viitsid, vaata ringi, paljuga sellised praegu meie poodides on... ja siis saad aru, et sellelt tuleb ilgelt kõva marginaal."

"Okeika. Vaatan. Mõtlen. Tšauki," olen lõpuks ärkvel. Ja poole tunni pärast jalutan, turisti pilk silmis, mööda Tartu kaubamaja müügisaalet.

"Ma tahan!" kostab väikse rüütli jonnakas karje mänguasjade osakonnast.

"Ma ei taha!" jookseb välgukiirusel sama jonnakas mõte läbi mu aju.

Ma ei taha tegelikult seda Mattiase konteinerit. Ma ei taha enam ühtegi haltuurat, mis mu unistustega seotud pole. Ma ei taha teha enam ühtegi tööd, millesse ma ei usu. Ma ei taha teha midagi raha eest, peale oma päris elukutse. Ma ei taha rabeleda selle nimel, et enda suutlikkust teistele tõestada. Ma olen väsinud oma eluloole mingist pidevast müügiväärtuse lisamisest. Ausõna. Oota üks hetk! Äriidee!

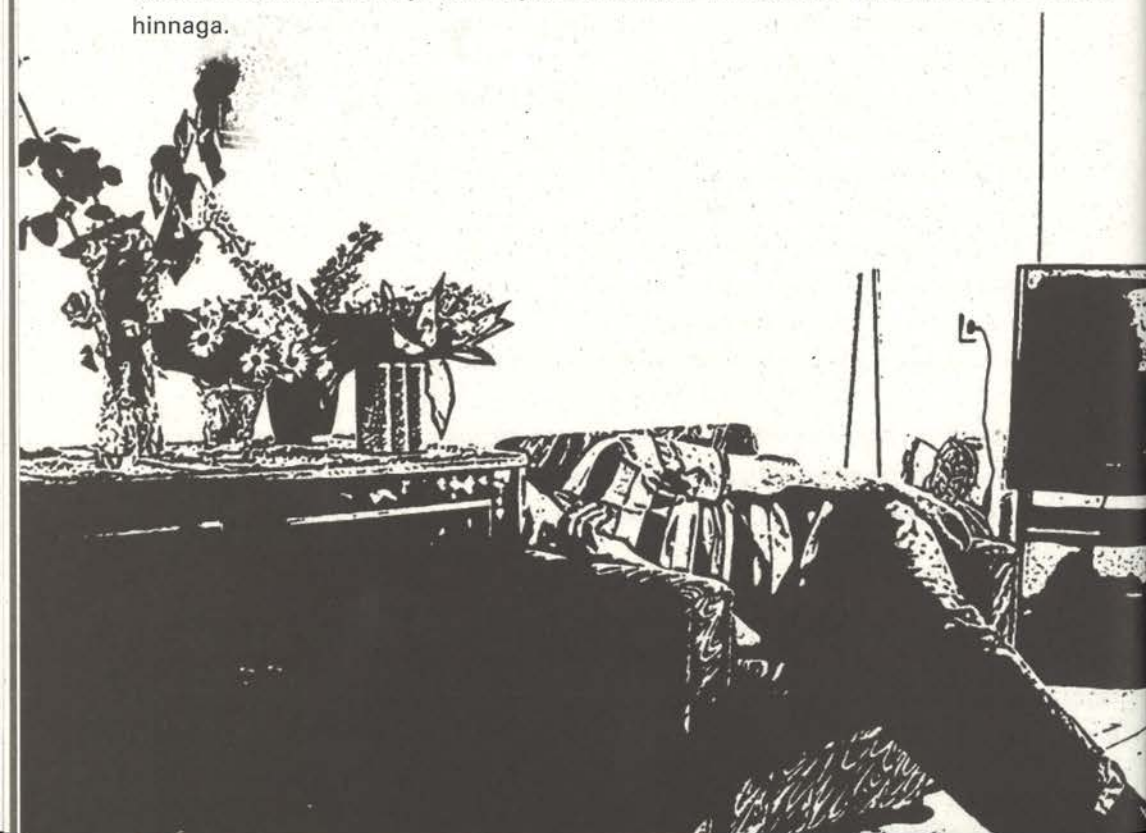
Netiportaal inimestele, kes on andnud kõik selle eest, et olla edasipüüdlikud ja konkurentsivõimelised. Kus sellised inimesed saavad tutvuda. Üksteise CV-sid hinnata. Kommentaare lisada. Fännida. Vihata. Paljuneda. Mida iganes. Ja mulle selle eest SMS-i teel raha saata.

Mõtle vaid! *THE WAY OF BEING PERFECT!* – www.ratemycv.com. Või sama variant kodumaisele turule: PALJÜ RIKKAID INIMESI ja veebiaadress näiteks www.hindamuelu.ee. Huvitav, kas töötaks? Teeks ära? Helistaks Karlale? Jah, helistangi.

Kõnepost. Kurat. Pool vaimustust kaob veel enne, kui tekst teate jätmise võimalusest lõppeda jõuab.

"... tead... Ah, ei midagi. Ma niisama, üks loll mõte," pobisen pärast piiksu... Me ei saa iial teada, kas see töötaks. Sest see pole see õige.

Sest see pole suures plaanis absoluutselt oluline.

Jaaniapäev on salakaval püha. Esiteks sellepärast, et mu isiklik ajaarvamine läheb lootusetult segi. Teiseks sellepärast, et mulle meenub alati see Koidu-poisi ja Hämariku-plika traagiline lugu, mille sügavam alltekst pole midagi muud, kui et sa ei saa kunagi kätte seda, keda sa tegelikult armastad. See häirib. Kuigi see pole minu kirjutatud müüt.

Kolmandaks sellepärast, et mul tuli see hommikune kõne meelde.

Tegelikult ma ei saa aru, kuidas saab keegi hakata levitama juttu, et see, kes sõnaja-laõie leiab, saab õnnelikuks, ise teades, et sõnajalad ei õitse. See on ju kõige südametum vale maailmas. Millegipärast hakkab tunduma, et tegu on kõige suurema rahvapärismusliku vandenõuga, mida eestlaste vastu iial kasutatud on – lepi oma saatusega, ole õnnetu.

Mõtlesin kõigile neile talupoegadele, kes ühelainsal, kõige valgemaal õõl aastast kogu hingest lootes mööda öörõskeid padrikuid luusisid, et lõpuks ometi leida see maagiline märk sellest, et nad ei ole määratud adra ja härja taha, vaesusesse ja viletsusse surema. Kelle ainus lootus õnnelikuks saada oli seotud selle julma katteta lubadusega. Sõnajalaõis lahutas neid kõikidest siidilinadest. Kahest kasukast. Meest ja sularasvast. Iseküdevast ahjust. „Potike keedast“. Kõigest, mis polnud neile määratud. Ja igal aastal, jaanihommikuhakul tühjade kätega tagasi pöördudes, ei mõelnud need vaesed talupojad tõenäoliselt muud, kui et nad pole oma õnne lihtsalt leidnud – ju siis otsisid lohakalt.

„Enda süü,“ sosistab julm iroonia.

Nõnda on leppinud need tublid eestlased sugupõlvede kaupa oma õnnetu saatusega. Ja nende järeltulijad sisendavad samas vaimus tänaseni oma väikestele lastele, et kõige lahedamad raadio teel juhivad tuletõrjeautod jäävad alatiseks vitriinidesse klaasi taha.

Ja kõik, mida sa saad, on valida kas juhtmega väike jama või kollane kastiauto, millel pole isegi mootorit.

Sa oled viieaastane ja sulle tehakse selgeks, et oled sündinud ei-saa-ei-tohi-pole-raha maailma. Sa saad aru, et sa oled alles nii väike, et pead paratamatult kuulama neid suuri inimesi ja seda, mida nad räägivad. Sest veel oled sa sõltuv. Mu väike rüütel, kui sa vaid teaks, et tegelikult on alati valikuid rohkem! Kas või see valik, mis praegu väikeste klaasikildude keskel vitriini ees poepõrandal vedeleb. Või see valik, mille eest su isa nüüd kohmetunult oma rahakotti vaatab. Või miljon järgmist valikut, mida sa nüüd oma elus endale tekitama hakkad. Sest sa ei ole enam leppija-rüütel.

Sa oled nüüd vitriinipurustaja-rüütel, kas tead?

Muidugi tead. Sest sa ei jonna enam. Ma näen – sa naerata.

Väike, umbes viieaastane poisike, lükkab lõhutud vitriinist kukkunud klaasikilde kaupluse põrandal botaseninaga edasi-tagasi. Lugu jätkub ilma tema abita nüüd täiskasvanute maailmas. Vaesuse, keeldude ja kehvade mänguasjade kuningriigis. Teda see enam ei huvita. Nüüd huvitavad teda ainult klaasikillud. Ja ta naeratab.

Seal samas, kui kuulsin, kuidas mu väikese rüütli ema oli ohanud: „Mis seal ikka, nüüd oleme jaaniapäeval kodus,“ võtsin telefoni ja jätsin Mattiasele vastamata kõne.

Hetke pärast heliseb kuldkollane Sony-Ericsson või ka ring-ring-helinaga, nõnda et inimeste tähelepanu-spotlight lõhutud vitriinilt korraks minule langeb.

„Tšau, kuule... ma tahtsin öelda, et ma ei saa tegelt seda konteinerit enda peale võtta,“ ütlen, justkui oleks mul väga kahju.

„Nonoh? Mis juhtus siis?“ küsis Mattias sõbralikku entusiasmi kaotamata.

„Mõtlesin kirjutada suvel.“

„Hmm... Millest sa siis kirjutada mõtlesid?“

„Ma i tea. Nagu ikka. Noortest, ebaõiglusest, armastusest. Mingid lemmik-teemad, noh... Eks näis.“

„Nonoh,“ muutus Mattias tõsisemaks.

„Mhm.“

„Aga sa ei p e a ju tegelikult suvi läbi kirjutama!“ hakkas ta pärast hetkest mõttepausi oma hei-hopsti-let`s-do-it-jee-jee häälega naerma.

Ka mina hakkasin naerma. Telefon kõrva ääres, vaadates väikest rüütli ja klaasikilde, vaadates kõiki neid morne täiskasvanuid, kuuldes, kuidas Mattias ütleb midagi selle kohta, kuidas võiksin ikkagi varianti kaaluda ja papi peale mõelda, vaadates suurt, kõige kallimat, seda raadio teel juhivat tuletõrjeautot vitriinis ja vaadates uuesti väikest rüütli, ütlen Mattiasele:

„Ei pea... aga ma tahan!“

Mattias oli nõus. Võibolla sai ta lõpuks aru. Väike rüütel vaatas minu poole ja naeratas. Tema sai kindlasti aru. Viieaastased inimesed saavad aru, milline on selle MA TAHAN jõud. Võibolla saad sina ka. Ja võibolla sa naerata praegu.

Ma tahan, et sa naerataksid ☺

Kevad 2004

INIMKATSED ISEENDA PEAL

Kaido Veski

Ma avan silmad ja tunnen harjunult kõigi meeltega oma tohutut, ühte värvasse taotud skooriga elukogemust.

Lagi. Hirm. Oksemaitse. Veeklaas. Peapööritus. Suitsuhais. Kraan. Sigaret. Peapööritus. Oksemaitse. Kraan. *Neelan-neelan-neelan-neelan-neelan-neelan-neelan*. Hambavahed on teravad. Istun. Nina on kinni. Köht on liiga täis. Vett. Oksendan. Parem. Tõesti parem. Hambahari. Oksendan. Kraan. *Neelan-neelan-neelan-neelan*. Aspiriin. Kaks. Kraan. Neelan-neelan. *Suitsetan. Suitsetan.*

Käed ei värise. Tavaliselt nad ju ei värise kohe tõustes. Alles siis, kui kogu organism aru saab, et peremees on aju tööle suutnud vedada, võdistab lihaskond end justkui jubedusest eelmise õhtu ees. Aju veel kokkuvõtteid ei tee. Pole vajagi. Tegelikult on lausa õnn, et organism kunagi kogupauku ei tee. Kere riidleb ära ja andestab. Kõige paremini siis, kui kardinaid eest ei tõmba. Haige inimese ruumil on kardinatega aknad. Alles siis võib ritta panna õhtukilde. Nii nagu sportlased kipuvad rumalad olema, ei jagu ka pohmelliga võideldes kere kõrvalt aju korrastamiseks piisavalt ühikuid. Kordamööda või ükskhaaval. Õhtukildude lugemine võib uuesti voodisse võtta. Sageli teeb see telekahääl vaikseks, korrastab akna ees kardinaid ning rõõvib mobiiltelefonist selle tööks vajaliku energia.

Lükkana varbaga mõne sentimeetri võrra edasi kibuvitsatee pakikesse kustutatud koni. Kurat, see teeb mind härdaks. Ma tean, et tegelikult tehakse kõigepealt asi ja siis mõeldakse nimi ja siis otsustatakse, kas kunst või mitte. No see junn meenutab igatahes mind. Selline kurb looduslaps. Saan kuue kuu pärast 23. Hinge taga pole midagi. Tüdrukut. Armastan, aga mitut.

Ülakorrušelt hakkab korraga kostma väga valjult mingi raadiosaade. Jumal küll, mida ma teen? Kisun aknalt kardinad eest. Panen teleka käima, ringutan ning hüppan mitu korda. Väga filmilik. Ma elan jälle. Taandub valu ja kass. Harjunud ning nii armsaks saanud pohhuism silitab mõnusasti pead ning ma tunnen, kuidas varbad lähevad taas soojaks. Mul oli ju plaan. Plaan? Just nimelt! Vaatan teotahteliselt ringi, korraстан veidi võidunud olekuga soengut, lükkam paari hingetõmbega suurema sita elutoas koomale ja istun. Ja taas... ja taas hakkab miski nagu silmanurki uduseks võttes suruma. Liiga kähku üritan ma end taas terveks mõelda. Tunnistan mõttes, et olen joodik ja tean jällegi, et olen parem kui ülejäänud –

endale tunnistada, pidid teinud olema... Seetõttu peaga totakalt reipana

need, kes suudavad esimesesammu juba võin aeg-ajalt purjus tunduda.

Plaan... jajah.

Lähem koridori ja vaatan
peeglist. Ma pole kunagi
kanepi midagi kangemat
on siiski. Hirmu ei ole,
ka pohmakast olla.
inimene läheb narkotsi

(selline ilus sõna iseloomustamaks üheskoos tatistamist muidugi), kuid mind ajab selline üksteise sabas jõlkumine närvi. Tahan olla originaalne. Olen parem kui sabarakud. Nii-õelda vanakooli mees. Heh-heh-heh. Üleüldse on praegu popp olla originaalne. Sellest saab ju rääkida kas või teiste harimiseks. Oh, et panin seda ja käisin seal jne. Mõnikord ajavad originaalitsejad lausa närvi. Omamoodi mõtlemine ja väljanägemine on nii valdavaks saanud, et seda tehakse juba pigem originaalitsemise enda, mitte maailmavaate pärast. Tehakse just nimelt tähelepanu võitmiseks. Ja see hakkab kõigile nendele tegelastele vastu töötama. Hall eriliste inimeste mass. Faking seppälärokkarid... Aga jah. Mina nende hulka ei kuulu. Kindlasti mitte. Järelikult olen ma parem. Või vaesem? Tegelikult pole mul juba ammu olnud lihtsalt aega oma välimusega tegelemiseks... Muidugi.

Kehitan ükskoiksest iseendale õlgu ning tõmban kiirustades kingad jalga. Käed värisevad ja ma tunnen taas nagu mingit rambipalavikku – pidin ma oma tänased plaanid siis unustama ning ennast taas täis jooma. Sant on. Tegelikult loodan ma, et minu haiglane väljanägemine mind isegi aitab.

Nii jäledat ilma kui täna pole sel sügisel olnudki. Sajab mingit lõga ja ma ehmatan end mõõda undava bemari pärast poolsurnuks. Kirun mõttes eilset pikaleveninud õhtut, manan ette harjumuspärase asjaliku inimese näo ja sean sammud poe poole. Loodan, et Anton aja suhtes väga pedantne pole. Kuigi – räägitakse, et pidi kõva mees olema. Ei tea. Ükskõik. Peaasi, et ta veel seal on.

Ma tean seda tegelast ammu. Ühe linna inimesed ju. Suhelnud pole, ühes ja samas korteripugerikus viina võtnud aga küll. Ma olen lihtsalt uudishimulik. Oma 22-aastase kogemuspagasiga teen ma enamikule keskealistele pika puuga ära. Rääkimata siis lapsikuna näivatest eakaaslastest, kes oma raamidesse surutud mõttemaailmaga bus-sijaama ära võivad eksida.

Väikelinnas tekivad legendid kergelt. Keegi on andekas peksja, keegi peab nais-
tega suheldes viisi, keegi on maakonna tugevaim kitarrist. Minu hobiks on nende tund-
maõppimine. Ma ei taha mõjukaid sõpru. Nimetage seda kuidas tahes, kuid ma tunnen,
et maailm on taas parem koht, kui ma olen enda jaoks mõne tegija jobustatuse ära
tõestanud.

Ma tean, et Anton on edasimüüja. Kõik, kes tahavad, teavad teda. Tavaline tähele-
pandamatu vene kutt nahktagi, Nike'i dresside ja vastiku pealetükkiva naeruga.

Jõuan poe juurde. Teda pole. Jõuan juba närviliselt ühe suitsu teha ning veidi
murelikuks muutuda, kui ta järsku ilmub, surub tervituseks käe pihku ning juhatab mind
oma päevinäinud Honda juurde. Poekott maandub kõlksudes tagaistmele ning me is-
tume autosse. Ma ei oska midagi öelda... Sõidame paar minutit sihitult vaikuses. Kutt
näpib makki, mina tunnen, et peaks midagi ütleva. Morrison laulab "Light my fire".
Mu ennastohverdav plaan ei tundu enam nii hea, kui tol õhtul baaris.

„Kuule, ma ei mäleta su juttu enam nii täpselt. Mida sa must tahad?“

Selge. Kutt on kehvas tujus. Seletan talle:

„Ma ei ole enne midagi kanget proovinud. Mõtlesin, et saame äkki kuidagi kaubale.
Tähendab, kanepit olen ma proovinud, a midagi muud...“

„Näen ma õpetaja moodi välja?“

„Mida?“

„Ma küsin, kas ma näen välja nagu tüüp, kel pole peale malõssidele triibukraapi-
mise midagi teha?“

„Ei. Lihtsalt tundud usaldusväärne. Ma ei tahaks esimesel korral omale mingit
solki sisse võtta.“

„Da...“

Kutt mõtleb. Mina higistan. Kurat, asi oleks palju lihtsam, kui ma tõesti tahaks
end segi tõmmata. Ma tundun endale tõsise narakana ning hetkeks tekib isegi valus-magus
märtritunne. Ühissauna oskab igaüks lahata. Hoian pead madalal. Minu igasugune seos-
tamine selle tüübiga tekitab ebamugavaid küsimusi. Pean end hetkel veel normaalseks
inimeseks.

„Mida sa proovida tahad?“

„Ma ei tea. Midagi põnevat. Süstida ei taha.“

„Veel,“ liisan vargsi, kartuses memmekana näida. „Äkki prooviks triipu...?“

„Amfi tahad?“

„Jah, miks mitte? Mis see teeb?“

„Su pohmaka ravib igatahes ära,“ muigab kutt. „Mis ta teeb... Hea kerge on olla.
Mõnusad külmavärinad, keegi sasiks nagu vaikselt juustes. Pea on selge, aga jutt jook-
seb. Pooled maailmamured lahendad ära, kui see sul esimene kord on. Kokat polegi mõtet
sulle praegu pakkuda. Mõttled veel segi ennast.“

Kutt on jutusoonel ja tundub paremas tujus olevat.

„Mida sul veel on?“

Tunnen end veidi julgemalt ning üritan vaevatud peas sobrades mõnda nädala
jooksul paarist ennetusõpikust välja otsitud asjakohast märkust meelde tuletada. Tunnen
end tõesti lollina ja naeran hääletult enda üle. Jumala eest, igal pool mujal olen ma sellest
kutist kordi üle ju. Häbenen veidi mõnuga ja pärin edasi.

„Ja mis see amf maksab?“

Kardan, et eile sõbralt laenatud rullis ja pihus hoidmisest üsna läbi higistatud
neljasajast kroonist jääb väheks.

„Mis? Amf? Hmm. Ma annan sulle kolm laksu saja krooniga. Kui tahad minuga
kaasa tulla, piisab sulle sellest terveks ööks.“

„Kaasa? Kuhu?“ teesklen ärevalt üllatust.

„No on üks koht. Kurat, Ženja ei rääkinud, et sulle pärida meeldib. Mis sa arvad,
et ma sind enne ei uurinud või?“ küsib tüüp mu hämmeldunud nägu nähes. „Ma ei pea
silmas mente. Ma ei usu, et sa nüüd nii loll oled. Ma tõesti ei viitsi tegeleda tüüpidega,
kes pärast tüdrukutele
radele kekutama lähe-“

Ühman midagi
plaan läks siis korda.
Üsna autoriteetne tege-
vajaliku osa oma mu-
ta. Tunnen end kui maf-
politseinik ning muutun

„Muidugi tulen ma kaasa. Mingi pidu?“

„Pidu.“

„Kuule, a sa võiksid mulle ikkagi rääkida, mis kraami siinkandis saada on? Päril
süstijaid ma näinud pole, aga kuulsin, et pidi saama...“

„Saab. Kõike saab. Amfi, kommi ja tükki saad kohe, kui tahad. Ülejäänud kraami
pead paar päeva ette tellima. Isegi seemned võin sulle valmis kasvatada, kui tahad.“

„Seened? Kärbseseened või?“

„Ei, ega need nüüd päris sellised kah pole nagu metsas. Ma annan sulle
netiaadressi. Telli ise, kui tahad.“

„Mismoodi? Saadavad kohale kah või?“

„Jah. Nad saadavad karbi niidistikuga. See pole keelatud. Ja ise kasvatad.
Ähähähähäh. Magic mushrooms. Hea kraam. Minu lemmik.“

Vastik naer. Kuti hambad on kollased ja üks on eest kadunud. Raadio mängib
närvidelekäivat tümpsu. *Trance* või *house*? Kes kurat nendel üldse vahet teeb? Minu loo-
tusekübe, alguses Morrisoni kuuldes, et tüübil vähemalt sel kohal mõistust on, läks luhta.

„Kle, a kas keegi teine siin siis ei müügi? Ma mõtlesin, et siin äkki kah mingid
sõdimised omavahel teil.“

„Neljakesti praegu müüme. Saad aru, see on nii väike koht, et pole lihtsalt võima-
lik veel omavahel tõmmelda. Igaühel on omad tuttavad kliendid ja asi vask. Rikkaks nii ei
saa, aga ära elab.“

Uskumatu, milline stoiline rahu. Kuidas ma sain olla nii naiivne ja arvata, et kõik
taoline kräpp jääb Ida-Virumaale ja Tallinna? Täielik tola. Ja mõtlema hakkasin ma sellele
kah alles siis, kui üks piimavunts, korralik kanepisuitsu pilv ümber pea, minust tänaval
mööda undas. Ausalt, ma ei mõista neid tüüpe, kes pidevalt midagi tarvitavad. Olen ma
siis ainuüksi selle pärast vana kooli vend, et minu jaoks on alkoholi tarbides just nimelt
protsess oluline, mitte vastik lõpp-tulemus? Aga nöel kanni, tatt vahule ja siis pidu? Ei
mõista. Lohutan end irooniliselt muiates, et ehk homme on asi selgem.

ja telekamängusõp-
vad. Eks?“
jaatavat vastu. See
Ljoha on sugulane.
lane. Rääkisin talle
rest ja ta lubas aida-
fiasse sisse sulanud
enesekindlamaks.

„Sa siis tahad amfi?”

„Jah. Sa näitad mulle siis, et kuidas?”

„Näitan, näitan.”

„Kas midagi juua ka tohib?” Olen ikka veidi umbusklik ning tahaks oma piinavat pohmakat õllega vaigistada.

„Ma võtsin šampust. Teen välja. Esimene kord ikkagi. Ähhähähähää.”

Värdjas. Jälle see naer ja kollased klahvid. Suu tundub kuidagi paks ja ma tunnen korraga, kui väga ma oma hambaharjast ikkagi hoolin.

Oleme juba tükk aega niisama linna vahel kaarutanud. Mingi jäide on maas ning mu mentor üritab juba mitmendat korda ebaõnnestunult käsipiduriga kurvi võtta. Korraga pargib ta auto ühe paneelmaja taha ning annab makipaneeli eemaldamisega märku, et oleme kohal. Üritan võimalikult märkamatuks jääda ja sõrgin tüübi sabas kolmandale korusele. Tunnen end viletsalt, kui meenub, et samas sissekäigus elab üks kolleeg. Tõsiselt imetlusväärne inimene. Kõht koriseb ning räägib ebamugavatele tähelepanekutele kaasa. Kiiresti tuppa! Hmm. Narkopesa, lööb pähe esimene mõte. Irvitan. Tunnen end väga patusena ning lasen huviga pilgul ringi käia – täiesti tavaline ja täiesti maitselase venelaste korter. Palju üksteisega mitte kokku sobivat träni. Ei midagi erilist. Siiski, koridori laes ripub hästi suur, püksirihmaga üles poodud roosa panter, kondoom pähe tõmmatud. Arutlen endamisi, et huvitav, kaua need tegelased selle vaimusünnitise üle kanepiuimas juba naerda kõõksuvad? Lambakari.

Mängib täpselt sama lugu, mis autos (minu meelest). Või on see selle ballaadversioon? Kõõgis teevad kaks, millegipärast veidi prügikastikasse meenutavat plikat suitsu. Huvitav, kui vanad nad on? Minu meelest olen ma neid koolis näinud. Maksimum 9. klass siis järelikult. Neliteist? Viisteist? Huh. Võdistan märkamatult õlgu. Õhtu töötab tulla põnev. Ühel plikal on kõhul Nike'i märk... Tätoveering? Ongi! See on nüüd küll originaalne. Ma olen teemat uurinud ja palju erinevaid näinud. Kujutan vaimusilmas ette ühissaunas vihtlevat 60-aastast Nike'i märgiga vanamutti ning pean tõsiselt pingutama, et mitte naerma puhkeda. *Just Do It!*

Toas istuvad neli ühte nagu vene poisiklutti, kah mingi viisteist, ja veel üks plika, kes üritab idioodi järjekindlusega Nokia telefoniga telekat kõvemaks panna. Teeb aeg-ajalt mingit häält, mis peaks olema naer ja väljendama pettumust. Olen roheline ega saa päris hästi aru, kes kui palju ja mida on tarbinud. Telefoniga plika tundub igatahes lihtsalt täis olevat. „Sõber” Anton teeb kõõgis üsna nõudlikku häält. Üritan kuulata, kuid ei saa eriti aru. Tundub, et keegi loh ja kasjoli on omavahel tülili läinud. Istun taburetile ja mõtlen, et huvitav, kuhu jääb peotuju? Tuleb meelde ühe kolleegi lause, et tänapäeva noored ei oska ilma mõnuaineteta lõbutseda. Jutt jumala õige. Niikaua kui nende vanemad neile lihtsaid sõprade leidmise nippe (nagu kaela pesemine ja et pidulauas üksteist jalgevahelt ei näperdata) ei õpeta, pole nendega selge peaga tõesti eriti lõbus.

Meenuvad õlled külmkapis, pooleliolev raamat ja tore sõbranna, kes palus endale õhtul kindlasti helistada. Mu ilme muutub vist kurvemaks, sest Anton astub juurde.

„Mis viga, vennas?”

Kurat, mul on kahtlane tunne, et ta on midagi võtnud. Silmad on nagu vankriratatad ja isegi rääkimise ajal üritab ta oma alumist mokka närida.

„Ei midagi,” vastan reipust teeseldes, „veidi paha on, aga tühiasi.”

„Hakkame siis koolitusega pihta? Ähhähähähäh.”

Jälle see naer. Anton ees, neli punni vakatavad, ja siis nagu ühest suust solidaarselt järele. Naeran kah. Üritan väga samamoodi teha. Ei õnnestu! Pea hakkab ringi käima. Kurat, on see on neil geenidega kaasa antud?

Minu ette ilmub filmilik peegel ja kellegi Oksana säästukaart. Mõni asjatundlik liigutus ja kaks nii reipana näivat triibukest on minu ees. Kahju, et fotoaparaati pole.

Samas oleks isegi minusuguse algaja jaoks olnud friik neid rääbakaid pildistama hakata. Mul tekib *hirm*. Mingi väga imelik hirm. Hoian rullis kümnekroonist oma värisevate näppude vahel ja tunnen, et teen midagi valesti. Jään vist liiga kauaks mõttesse, sest üks punn toriseb midagi ning võpatan Antoni käratuse peale, et ta lööb punni koera pähe maha, kui see vait ei jää. Ma olevat hea poiss. Ta patsutab mulle isalikult õlale ja näitab kuivalt ette. Ee... ega ma nüüd sellelt kümnekalt mingit aidi ei saa? Ei, ei. Niipalju on meeles. Võtan südame rindu ning tõmban mõlemad jutid ilmatu vihina saatel ninna. Kurrat! Silmad valguvad vett täis. Nina põletab hullumoodi. Mis jama on??

„Põvajet...” lohutab õpetaja.

„Jasna...”

Istun. Üks punn vaatab mu tolmust nina ning kukub jälle elaja häält tegema. Olen õnnetu. Mingit rõvedat maitset tilgub kurku, pea valutab meie kõigi eest ja üks idioot naerab mu üle. Kusjuures tunnengi end naeruväärsena. Poleks Anton kõrval, laseksin arvavatavasti jalga. Vaikseltsiineb siiski mingisugune ootusärevus. Mis nüüd saab? Hakkan UFOsid nägema? Elaja moodi naerma? Nike'i dressid kasvavad selga? Põnev kuidagi...

Vahin ringi, naeran seltskondlikult mingitele rõvedustele kaasa ja ootan. Üks plika võtab ülakeha paljaks. Vaatab oma vasakut rinda ja räägib midagi nii hullu vene keelega kõrval istuvalle punnile, et ma ei saa midagi aru. Eputab või valutab.

Üks plika, arvatavasti siis Antoni tüdruk, toob lauale sellise hunniku kartulikrõpsu, et mul jääb suu lahti. Mis nad elavad sellest või? Üks punn väänab lurinaga sellele hunnikule majoneesi otsa ning ma otsustan krõpsust loobuda. Üleüldise krõbistamise, tisiuuringu ja mõirgamise saatel tunnen ma äkki, kuidas jalalabad soojaks muutuvad ja peanahk trikke teeb. Selline tunne, nagu lükkaks keegi sõrmedega läbi juuste. Vajutan end kõvasti vastu taburetti ja olen valmis. Ootan ja mulle tuleb tore sõbranje meelde. Mind valdab kummaline rahulolutunne. Tean, et olen hea poiss, olen tütarlapse eest isegi jumalale tänulik ja üleüldse lepin ma järsku selle idiootsusega ja järgmise punni anekdoodi mõminale noogutan mõistvalt kaasa. Saan korraga punnidest suurepäraselt aru. Poisid vist võtsid kätte ja püüavad mulle meele järele olla. Ime pole kah. Leian äkki, et olen ikka üsna normaalne kutt. On isegi natuke kahju, et kitarri kaasas pole. Võiks ju plikadele laulda. Toredad plikad. Julged! Igaüks naljalt ikka peolaua taga ei uuri, et kes rinda hammustas. Toredad. Ainult veidi pesemata. Räägin omalt poolt paar päriselt kah naljakat anekdooti. Naerame. Üks tüdruk tahab mulle sülele ronida. Tahab rääkida. Räägib, et ema joob. Kurb. Et koolis ei saa käia, õpetajad on munnid. Mõistan. Räägin ise kah mitu kurba lugu. Mõtlen nad välja. Miski nagu hoiaks ikka veidi tagasi. Mõtlen, et mis siis saab, kui mõjuma hakkab. Kardan, et lobisen äkki liiga palju. Ei! Mul on lõppude lõpuks ju iseloomu. Plika räägib oma kutist. Too kõige kõhnem ja koledam punn vist. Aga kõige kõvema naeruga. Tundub Antoni asetäitja olevat. Selline veidi ülemusliku hoiakuga ja keeldub põhimõtteliselt oma Fila tosse jalast võtmast. Anton veidi toriseb, ta tüdruksõber teeb väikse musu ja Anton võtab hoopis sokid jalast ära. Naerame korralikult. Plika niheleb süles kuidagi kahtlaselt. Kõhn punn jälgib mind silmanurgast mornilt, paneb aga äkki käe hoopis kolmanda plika jalge vahele ja kukub naerma. Kahtlustan kerget armukadedust ja lükkan plika oma sülest maha. Tahan vetsu.

Nüüd ehmatan ma tõsiselt. Minu see pole kohe üldse enam see. Kuidagi imelik ja väike... Muretsen mõne hetke vetsus. Korraga kargab sisse too plika, kes sülele ronis, ja üritab mulle selgeks teha, et kell on piisavalt palju, nii et tema võib suhu võtta küll. Ma ei mõista alguses. Alles siis, kui tütarlaps püksiaugu kallale asuda püüab, saan ma aru, milles asi. Üritan talle selgeks teha, et ei ole võimalik ja et ei saa, aga ta ei kuula. Viimases hädas suudan korvihirmus ja segaduses tütarlapsele selgeks teha, et mina põhimõtteliselt tüdrukutega ei tegele. Ise kardan tegelikult, et äkki hakkab mõni punn nüüd oma ajagraafikut tutvustama. Aga ei. Kaks punni panevad peale uue plaadi sellesama looga, mis enne, ning hakkavad mingeid ebamääraseid liigutusi tehes keksima. Vist tantsivad. Kindel pole. Joon šampust. Üsna hästi maitseb. Ma ei tea, mida see Anton enne tarvitas või kas üldse võttis, aga mingi hetk arvab ta, et on preemia ära teeninud. Toob mingi plekk-karbi ning õngitseb sellest välja päris ehtsad, filmist nähtud riistad. Toimetab veidi ning pauhh, lihtsalt niisama minu silme ees laseb selle soga omaenda veeni. See roosa nire, mis hetkeks süstlasse tekib, ei unune vist kunagi. Kauaks teda pole. Jääb lihtsalt lolli näoga lebama. Ülejäänud seltskond ei reageeri üldse. Nagu oleks tüüp lonksu õlut võtnud.

Mul hakkab halb. Mitte füüsiliselt. Mulle tuleb meelde üks kena tütarlaps, kes mu kõnet ootab; et esmaspäev on töö juures tore päev; et homme tuleb sõber merelt ja et ma pole siamaani kuulanud üleile ostetud REM-i viimast albumit.

Sel ööl ma ei maga. Ma pole kunagi oma elu üle niimoodi järele mõelnud. Hirm... Hirm... Hirm... Kuidagi on kõik pereinimese riistmed, mis minusse veel jäänud, hommikuks end kokku kogunud. Ma kardan...

KOLLAPSER

Jim Ashilevi

Ma ütlen Rihole, et: „Olgu, aga sa pead arvestama sellega, et mul on aja kulgemise ja detailide märkamisega mõningaid probleeme,” aga räpane jääkamakas lahkub juba tema parema käe külmakangetest sõrmedest, lakub end naha pealt minema ning jätab näpuotsad momendiviivuks niiskusest helkima – ja ma tunnen nüüd kosmose olemasolu, sest nii aeglaselt, ent näitude järgi adumatutel kiirustel liiguvad ainult taevakehad ja mis on see tahkeveekivi muud kui mikrometeorit, nullkraadi juures tardunud soga, mullast ja soolaliivast mustatäpiline, nagu inimesed oleksid sellega konisid kustutanud ja raagus puude okste vahelt nõrguvas tumekollases tänavalaternavalguses sätendab see roheliselt, mis ei tähenda muidugi, et ta seda ka päikse käes oleks, aga kõik on minu sünnist saadik ja kuuldavasti varemgi olnud suhteline ja värv ei muuda fakti, et kamakas bussipeatuse ootepaviljoni klaasseinast läbi sukeldub, kuigi ma poolenisti justkui ei tahakski, et see klaas katki läheks, kuigi samas ma ei tea ka, sest ma mõistan Riho muret ja viha, mis on tegelikult ühtlasi ka minu mure ja viha, sest kolmveerand tundi kahekümnekraadises

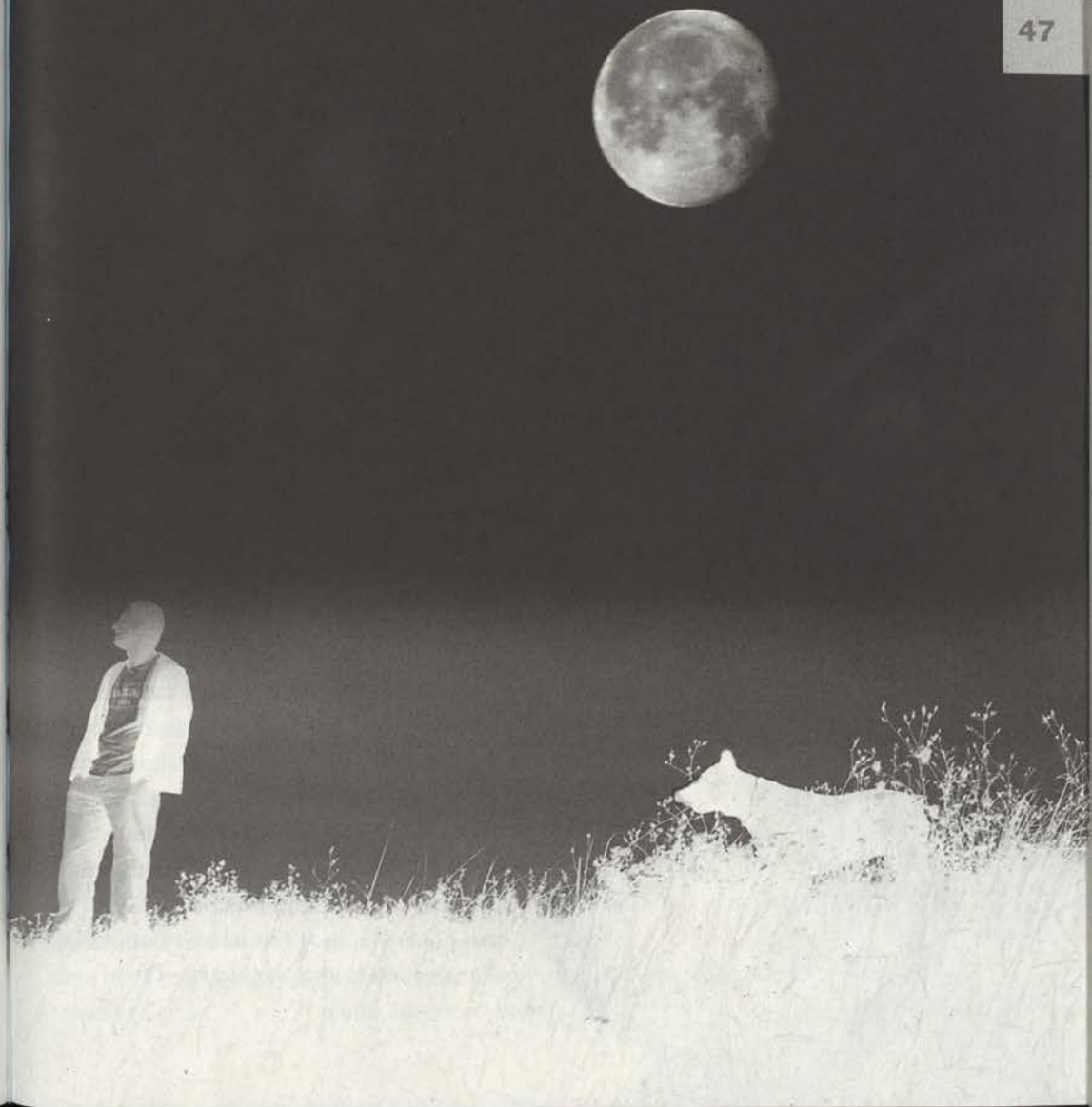
Foto: Madli Luik

öömiinuses viimast kojusõidubussi oodates läheks isegi Leopold lastele kallaife ja Riho (justkui ta loeks mu mõtteid ja justkui ta suudaks mingil määral veel oma sõrmi liigutada) tõstab väga aeglaselt oma viskekäe rusika kõrgele üles, suu keset punetavat nägu mõirgamas, nagu aetaks koopast vaime välja, aga tõtt-õelda ei ole see ainult piltlik paralleel, sest praeguses seisus tundub mulle tõesti, nagu iga välja hingatud aurupahvakas oleks jaokene hinge kogukehast, mis olude sunnil ja alalhoiurefleksist juhitud mu kangestuvas kehas desintegreerub ning osadena, episoodidena, mööda hingamisteid ja läbi sõõrmete ja suu mõnda soojemasse kohta suubub, kuigi ma ei kujuta ette, kuhu, sest väljaspool mu kopsupaari on ometi külmem veel, aga üleüldse: kui ma suudaksin hingesid vaos hoida ja käsutada, siis ma teeksin seda, sest on küll lihtne õelda surevale inimesele, et ära veel sure, aga hing ei allu kellegi käskudele ja lendleb ikkagi välja, kui ta nõnda otsustab teha, ja kui järele mõelda, on selles allumatuses ka midagi julgustavat või vähemalt midagi lohutavat või leevendavat, sest vähemalt miski on meil sellisel juhul igalühel olemas, mida keegi kinni püüda ja metallist karpi kokku suruda ei saa või vahest on see kõik ainult spekulatsioon, nagu igasugune filosoofia, mis võtab oma lähtepunktiks kõik näilise ning üritab tuhandeid raamatupaksuseid teekondipidi jõuda absoluudini, mis lõpetaks absurdse segaduste, kahtluste ja küsimuste jada, mis meie igapäevadele küll värve juurde annavad, kuid, tõsi, seejuures siiski selliseid hirmsaid värve, mida silmad pidevalt vaadata ei talu ja mis jälitavad meid ka langetatud laugude taha, et unenägudesse kimbatust tuua, nagu sadistid – ja kamakas seilab õhulaevana klaasist läbi, nagu see polekski päris klaas, kuivõrd lihtsalt läbipaistev tiheduseta pind, mida raamib punaseks võõbatud paviljoni raamimetall, mida katab hallist plekist vaoliseks volditud poolkaarkatus, mille vaod ei paistagi eriti suurel määral välja, sest lumekiht on valge vahuna peale kuhjunud, nagu paks glasuur, mis oma vatitekilikust paksusest hoolimata pole üldse soe, aga ma olen kuulnud, et külmumissurma eel hakkab inimesel soe, kuigi nende kuuldustega on, nagu on, kuigi mul poleks tarvidust selle pärast muretsedagi, sest kui me sama kaua veel siin bussi ootame, saan ma omal nahal, omal lihal tunda, kas mul hakkab juba olemine tagasi soojemaks minema või mitte või mis iganes, sest tegelikult huvitavad mind need klaasi- ja jääterad, mis äsja kokkupõrkest välja plahvatasid, palju rohkem, sest see on tõepoolest ilus, kuidas nad sinivalgete külmsädemetena klaasipurupilve moodustavad, mis kõige rahulikumas rahus üle peatuse kratsitud puupingi ja sealt edasi libeda määritud valge kõnnitee asfaldi kohalt sõidutee poole seilab, nagu sätendav kristallitolm, kujundite teravsümmeetria; kuis klaasseina ülejäänud pind killuparve ja meie vahel ämblikuvõrguuduliseks mõraneb ning kokku lagunema hakkab, nagu selle kindlus ja sidusus olekski täpselt nii lihtsalt kehtivuse kaotanud ning ühtäkki läbib mind taipamine, et sellised külmad rahnud lendavad meist ja meie konkreetsetest ja kindlustest läbi igal häbitul elusekundil, millal tahes – ja iga südametukseviiv, mille vältel me end kaitstuna tunda võime, on õnnistus, nagu mitte miski muu kogu selles struktureeritud kaoses, mis ongi minu elu ja sinu.

Buss rullub lumistel ratastel peatusesse. Me ronime peale – mina ja Riho. Jätame katkise peatuse maha.

SÕBRAD

Raul Ranne

Pikk on tee Tapa sõjaväeosast koju Pääskülla. Pikk on see tee ja lühike linnaluba muudab selle otsekui veelgi pikemaks. Rongis on jahe ja ma mässin ennast tihedamini rohelisse vormijopesse, silmitsen rongi aknast möödalibisevat talvemaastikku. Tee on pikk, kuid veel pikem on aeg, mis kodust ja sõpradest eemal veedetud. Pealegi ma tean, et minu tee lõpus ootavad mind need, kes on mulle alati olnud armsad ja keda ma pole näinud ligemale pool aastat. Loojuv päike laseb särada veel viimasel punakal kiirtekimbul üle teeäärse metsa ja rongirataste harjunud kolin tekitab kontidesse magusat unisust. Ma tean, et nad ootavad mind seal, mu parimad sõbrad, too imetore mustapäine tüdruk, kelle järgi ma olen nii väga igatsenud, nad ootavad mind perroomil nagu lubatud, sest nad hoolivad minust ja nad teavad, et mul on olnud raske. Ja ma vaatan aknast välja ning tean, et juba üsna lähedal, üsna käes on see kauaoodatud hetk, ja ma leian ennast erutusest värisemas ning suudan vaevalt oma istmel püsida.

Arusaamatul häälel käristavad kõlarid peatuse nime ja rong jääb seisma. Tallinn. Lõpp on pikal sõidul, pikal unistamisel, pikal äraolekul. Kodu on veel vaid lühikese linna-rongi sõidutee kaugusel, kuid ma tunnen, justkui oleks ma juba seal. Kusagil siinsamas perroomi peal, siinsamas läheduses, selles keerlevate lumehelvestega täidetud maailma-nurgas on mind ootamas need, kelle järele ma olen igatsenud.

Selga seljakott, pähe müts, naeratus iseenda peegelpildile aknas, sügav hingetõmme ja ma astun tamburist talveilma. Astun välja tühjale perroomile ja külm tuul puhub mulle näkku. Vaatan ringi, otsin tuttavaid nägusid ja tuttavaid kujusid jaamas ootavate, istuvate ja seisvate inimeste seast. Kõik on tusased, kõik külmetavad, kõik on võõrad. Jään jaama ette seisma, vaadates igasse suunda, otsides, oodates, lootes... ja nii ma seisan kaua, üksinda inimeste keskel, oodates neid, kes ei tule. Lumi sulab mu näol ja voolab veeniredena mööda põski alla, ja viimaks saabub rong, mis viib mind ära koju.

Lumehanged, männid, kitsad tänavad, väike maja, valge aed. Ettevaatlikult avan jalgvärava, astun koduhoovi, sammun mööda puhtaksroogitud ja liivatatud teerada ukse poole. Ma ei märka teda enne, kui ta hüppab, lumine, soe ja must. Viiskümmend kilo konte ja liha ja kar-

vast kasukat tabab mind otse rinda ning lennutab mind selili lumme. Ta keerleb minu ümber, samas kui ma üritan ennast üles kergitada, haukudes, silmad säravas, üritades aktiivselt mind tagasi suruda, sakutab mind riietest, me rabeleme ja maadleme ning maailm ja minu silmad on lund täis. Lõpuks suudan ennast istuli ajada, ta vaatab mulle otsa ning tuleb taas aeglaselt lähemale. Võtan kahe käega koera kaela ümbert kinni, tunnen külma nina puudutust vastu põske ja läinud ta ongi, joostes eemale, hämarduva aia tagumisse otsa. Ajan ennast püsti, klopin riided lumest puhtamaks, vaatan veel korra koerale järgi ning sean sam-mud koduukse poole.

Aeg tundub otsekui lendavat, jutustades, kuulates, mõeldes, ja korraga leian ma end tugitoolist kamina ees ja väljas on öö, pime ja kurb ja üksildane. Halud kaminas prak-suvad ja loobivad sädemeid vastu klaasi. Tõmban ennast tugitoolis kerra, püüan nihutada ennast tulele lähemale. Silmad pooleldi kinni, imetlen sooja võbelevat valgust. Maja on vaikne, tänav on vaikne, öö on vaikne. Tänavalaterna valgus langeb läbi elutoa akna ja tuules heitlevad puuksad hakivad seda tükkideks. Varjud toanurgas kasvavad ja hiilivad lähemale, kui tuli kaminas hetkeks vaibub, et taas põgeneda, kui leek puid nilpsab. Tikk-takk, teeb kell mu pea kohal, hakkides aega väikesteks tükkideks. Tikk-takk, ja kõik need tükid langevad mu laugudele ja need muutuvad raskeks ja märjaks ja uniseks. Sulen silmad ja püüan mitte millelegi mõelda, kuid ei suuda. „Kus on nad kõik nüüd?“ tahaks karjuda. Kus on nad kõik nüüd, need minu armsad sõbrad, oma lubadustega? Kus on nad nüüd, kuhu nad jäid? Jahedad hääled telefonis, ratsionaalsed põhjendused, ettekäänded, mis mulle korda ei lähe. Külmad põlglikud mõtted mu peas, hüljatus, üksindus, solvumine. See olen ometi mina, mina ise, kes on ära olnud pool aastat. See olen mina, kes on sõjaväes roomanud läbi muda ja vee ja lume ja kes tuleb ometi tagasi, naeratus näol, ja kelle jaoks ei leia keegi minutitki. Võib-olla ma olen liiga kergeusklik, võib-olla olen liiga rumal. Võib-olla uskusin ma asjata antud lubadusi, nagu olin ma uskunud teisi sarnaseid. Kuid siiski, see olen ju ometi mina, ja ma mässin ennast üksindusse ja solvumisse ja nukrusesse ja petetud lootustesse.

Köögiukse juurest kostab liikumist, niuksatus, ettevaatlik kraapimine. Unelused kaovad. Masendavad mõtted põgenevad. Küüned kribisevad vastu jäätunud terrassi. Avan silmad. Kutsuv tagasihoitud haugatus, vaikus, otsekui suruks koer kõrva vastu ust, et püüda vähimaidki hääli. Hülgan tugitooli lohutava pehmuse ja tõusen, et minna vaatama oma sõpra, kes ootas mu ära ja kellel on minu jaoks alati aega.

Minu tee viib läbi esiku, talvejope õlgadele, edasi kööki. Tagauks kriiksub ja ma olengi õues, hammustavalt külma talveilma käes. Teda pole näha väikeses valguseringis mu ees, kuid ta on seal väljas, ootab mind, käpp ja koon ja rohekaspruunid silmad. Tillukesed lumehelbed langevad läbi vaigse öö, lisades oma panuse maad katvale paksule lumekorrale. Kuu vaatab korra pilve tagant välja ja peidab taas oma pale, mattes hetkeks valguse käes sädema löönud maa pimedusse. Astun mõne sammu külma ööõhku ning istun kõige kõrgema trepiastme peale. Külm hammustab mu katmata jalgu, tuul nõelab mu paljakspüगतud pead. Vaikus. Külm. Üksikud pilvedest varjamata tähed.

Ta astub vaikselt minu juurde, käpad jätmas suuri jälgi värskesse lumme. Silitan tema suurt pead, sügan teda lõua alt. Ta tuleb üles trepi peale, asetab oma raske pea mulle õlale. Silitan teda ning me vaatame koos varjude ja öö maailma, kuulame tuule vaikset laulu, tunnetame mändide talitsetud jõudu, lume puhast külmust, öö halastavat pimedust. See on maailm, kus pole kedagi peale meie ja ma tean, et siin ja praegu kuulub see hetk ja see öö minule ja mu sõbrale.

Elu tundub olevat nii lihtne siin valges vaikus. Vaatan koera poolsuletud hundi-silmi, tema kõrvade tasast liikumist. Öö võtab meilt mured, kustutab valu, hävitab kurvad mälestused, annab meile rahu. Pead keerates puudutab koer oma ninaga mu põske ja see puudutus on niiske ja külm.

Pööran ennast ja vaatan talle otsa, tema silmad on sügavad ja pruunid ja kutsuvad.

Tõusen püsti ja lähen tagasi tuppa. Koer keerab oma pea viltu ja vaatab mulle järele. Viskan maha talvejope, tõmban selga oma vana halli kampsuni ja jalga sõdurisapad. Varbad on külmast kanged, kuid see läheb üle. Rüüpan pliidilt lonksu veel leiget hõõgveini ja astun taas õue.

Tuul on vaibunud, lumehelveste tants lõppenud. Koer ootab mind värava juures, pea aiavarbade vahelt väljas, üksisilmi silmitsedes tühja tänavat. Vaikelt läheme aiast välja ning sammume tänavaristi poole. Koer astub mu kõrval tasase hundisammuga, jäämata minust maha, jooksmata ette. Laternad valgustavad teed ja tänavat, hingeõhk keerleb meie peade ümber ning külmub tema koonul ja minu näol. Lumme mattunud majad meie kõrval ja ees – vaikus, rahu. Kusagil hoovis pistab klähvima üks koer, tema järel teine, siis kolmas. Me ei tee väljagi, me kõnnime oma teed, lumi sadamas aeglaselt meie jalajälgedesse ja klähvimine vaibumas meie taga. Tänane õõ kuulub meile, me oleme selle lumise maailma hiiglased ja kuningad ja jumalad ja me ei hooli muust.

Teeristil keerame paremale ja jalutame mööda kitsast tänavat allapoole. Mõned tänavalaternad on pimedad ja me kõnnime valgusest pimedusse ja taas valgusesse ja taas pimedusse. Tänav lõpeb järsult ning meie ees on kallak ja kolm valget külmunud tiiki ja nende taga mustendav männimets oma pikkade pimedate kutsuvate radadega.

Kõrvuti hüpleme ja libistame ennast mööda käänulist ja kitsast teerada alla, me sörgime, me jookseme. Õhk on kõrvetavalt külm ning paneb hingeldama. Käänak, tiikidest mööda. Mets meie ees, jookseme kiiremini, üha kiiremini, käänuline puude vahele kaduv teerada. Pilved kaovad taevast, kuu valgustab meie teed, lumi sillerdab ja särab, tähed vaatavad meie peale ja elavad meile kaasa. Elu tilgub minusse, pikkamisi, üha rohkem, üha kiiremini. Hüppame läbi lumehangede, jookseme, kõnnime, sörgime, hüppame ja maadleme lumes. Elurõõm, kõige puhtam rõõm elust endast, ümbritsevast ilust, õõ embab meid ja hoolitseb meie eest, kuu valvab oma särava pilguga meie üle. Puud ohkavad meie ümber nõrgas tuulevines, lumi katab mu riideid, me hingeldame, me naerame, me sööme januselt lund. Ma ei mõtle sellest, mis oli, ma ei mõtle sellest, mis tuleb; pole pettumusi, pole valu, pole üksindust, on ainult praegune hetk ja rõõm selle pärast ja me lihtsalt jookseme läbi õõ, kaks sõpra, koer ja pois, ning kuu ja tähed näitavad meile teed.

NÕIATÜTAR

Dani Adler

"Lanna!"

Tume hää ehmatas paar igavlevat ronka metsa kohale.

Tüdruk võpatas unelusest ärkvele. Ta oli väikesel lagendikul puhkusehetke pidavaid metshobuseid imetlema jäänud ning sügisene mets kõrgel pea kohal oli laulnud niivõrd salakesi ning metsalaulik huiganud niivõrd meelisklevalt, et tal oli hoopis meelest läinud, et kodused toimetused on veel tegemata.

"Lanna!" hüüti kärsitult uuesti.

Tüdruk silitas korra, tulutus katses oma kastanpruunide juuste säbru taltsutada, käega üle pea ning hakkas kodu poole sõrkima, heites veel kahetseva pilgu malbes päikeses puhkavate hobuste poole.

Ta talitses jooksu kõndis lagendikule, kus asus suur koos vanaisaga elasid. Seal oli veidi eemal, selle künka taga, muru, oli koppel, kus varsad, metshobuste juurde, suviti ringi

Vanaisa ootas Lannat huka koopa lähedal, mille kõrval lilled kevadel esimesena õide

na närbusid. Ta pea et nooruslikult sirge ja tugev kogu, milles vanust aimdus ainult aastatega näole uuristatud väsinud vagudest, seisis jääkeldri kõrval. Selle sünge ja pimedate augu juures metsaserval, kust isegi südasuve soojematel päevadel õhkus talvekülma ja surma hõngu ning kuhu Lannat kunagi ei lubatud. Ning Lanna oli piisavalt tark, et oma vanaisa sõna kuulata. Alati.

Ta ei kartnud seda meest, kes asendas tema jaoks ema ning isa, keda ta isegi sügavaimas mälestustesoppides ei suutnud meenutada. Nii kaua kui Lanna mäletas, olid nad alati kahekesi elanud ning ainult aeg-ajalt segasid nende vaikelu külalised. Enamasti suuremate laadapäevade paiku saabusid uhked ja elevil inimesed, kes lõpuks piisavalt raha kokku kaapinud, et endale tõeline väljaõpetatud ratsu muretseda. Ja kohmetunud ning hirmunud sisenejad, kes tulnud maarohutude järele või mõne kangema nõiduse tõttu.

Maarohutusi Lanna tundis. Vanaisa oli talle juba varakult kõik selgeks õpetanud, nii et tihtipeale lubas ta lapselapsel abivajajatele ise ravimeid pakkuda. Aga nõidustest ei teadnud tüdruk veel midagi. Vanaisa ütles selle kohta, et ta on liiga noor, et neid tundma õppida ja niivõrd kibe kui seda tunnistada ka oli, pidi Lanna temaga nõustuma. Aga ainult sügaval eneses. See ei seganud tüdrukut kuidagiviisi vanaisale närvidele käimast, paludes, et teda õpetataks.

Praegu vaatas vanaisa lapselast oma hele-helesiniste silmade liikumatul pilgul pisut pahakspanevalt, aga ei hakanud teda viivituse pärast siiski noomima. Selle asemel ta lihtsalt ohkas korraks, meenutades, kuivõrd sarnane oli tüdruk oma emaga...

Lannal hakkas pisut ebamugav seista vanaisa ilmetu pilgu all. Ta harjutas salaja seda liikumatut silmavaadet, jõllitades enda virvendavat peegeldust külmas allikas, kuni silmad

* Autori illustratsioonid

pilgutamatusest vett jooksmata hakkasid, aga see polnud ikkagi päris see... Kuigi külalised pöörasid siiski varsti pea ära, kui tüdruk neid nalja pärast üksisilmi vaatama jäi. Lanna silmad olid tumepruunid. Mitte pähekelt soojad ja elavad, nagu nõiatütrelt ehk ootaks, vaid sügavpruunid, pigem isegi mustad, nagu pilvitu öötaevas, harvad päikesekillud tähtedena seda muljet süvendamas. Need oli ta isalt pärinud. Vanaisa ei olnud tüdrukule tema isast midagi rääkinud. Ega emast. Ta lubas mornilt, et ükskord, kui tüdruk vanem on, saab see teada.

"Mis on?" küsis lapselaps lõpuks kärsitult, kannatamata enam vanaisa vaikset pilku.

Mees ohkas veelkord. See kärsitus. See oli kindlasti isalt. Sellelt võõralt sama pimedate silmadega mehelt... Ta võttis ennast kokku ning sõnas mornilt: "Ma ei tahtnud seda teha. Aga ma lubasin su emale ning nüüd on aeg käes. Näh, võta."

Ja ta ulatas tüdrukule peenikese hõbeketi, mille otsas rippus väike must kivike, kaks valget soont muidu tumedat pinda lõhestamas.

Lanna suutis vaevu hirmusegase võpatuse maha suruda. Vanaisa... vanaisa kandis seda, kui ta... Tegelikult ei tohtinud tüdruk sellest midagi teada, aga ta oli liiga uudishimulik. Nüüd sirutas ta kõhklevalt käe ning võttis sileda külma kivi oma pihku.

"Kas see oli mu ema oma?" sosistas ta tasakesi, julgemata peaaegu hingatagi. Tal polnud emast mingeid mälestusi. Ainsad ema asjad kodus olid paar sooja tekki ning mõned kollaseks tõmbunud linikud. Mõnikord, kui ta väga kurb oli, peitis Lanna end oma tuppa, tõmbas teki ümber, sulges silmad ning kujutas ette, et ema embab teda. Vahel oli tal siis tunne, nagu kellegi hingeõhk riivaks teda õrnalt ning näis nagu ümberringi hõljuks lõhna, mis meenutas kübeke kummelit.

Vanaisa ilme tõmbus pisut pilvisemaks. "Ei. See oli su isa oma. See on talisman. Ja nüüd on see sinu oma. Kogu su eluks. See saab millalgi su jaoks peaaegu sama tähtsaks kui su elu," ütles mees arusaamatu pahameelega.

"Jah..." sosistas Lanna. Loomulikult on see tähtis. See on ju tema isa oma!

"Sa ei saa aru, ega ju? Njah... Sellest saab su hingeke, sest nii tahtis su isa. Ja su ema vannutas mind seda sinule andma. Ma ei tahaks seda teha. Aga ma pean. Lubadus on lubadus."

"Miks sa ei taha?" ei saanud lapselaps aru. See on ju isa oma! Minu isa!

Vanaisa keeras pilgu hetkeks kuhugi kaugele-kaugele. "Võta see kätte. Oma rusikasse. Hoia seda nii kaua, kuni jõuad."

Lanna tegi arusaamatuses nagu kästud. Ta kõhklevat nägu moondus peagi valugrimassis ning ta pillas aietades kalli talismani värelevasse rohtu.

"Kas sa hoidsid nii kaua kuni suutsid? Ei, sa ei teinud seda," ütles vanaisa teravalt, vaadates tüdruku kesköösügavatesse ehmunud silmadesse. "Sa pead hoidma nii kaua, kuni suudad. Üha uuesti ja uuesti. Kuni lõpuks saad sa tast jagu."

"Aga... see kõrvetab ju!" Hingeke? Lanna polnud kunagi millestki sellisest kuulnud.

"Jah, jah, ta kõrvetab," nõustus vanaisa. Ja ta näis kurb. "Ja see on valus. Aga sa pead temaga võitlema. Sinus on võitleja hing. Millalgi saad sa tast jagu. Ja siis... Ma ei tea..." ta pilk vajus kusagile sissepoole ning ta ei paistnud tõeliselt aduvatki, et lapselaps veel seal on. "Sinus pole kiskja hinge, kuigi su silmad on sünged nagu su isal... Ning su silmades on päikest, neist ei peegeldu üksildaste ööde täiskuud... Sinus on uhkust... ent samas mitte lendaja ülevust... Su hing on praegu veel noor ega tea, kes ta tõeliselt on."

Vanaisa tabas uuesti tüdruku pilgu: "Sa kasvad ning saad tunda, kes sa tegelikult oma südames oled ning siis oled sa ka kivi jaoks valmis."

Lanna noogutas hajameelselt. See kõik oli nii imelik. Hingeke... Käsi tuikas kergelt ning peopesas oli punane laik seal, kus talisman nahka oli puutunud.

"Korja see nüüd üles. Sa ei taha seda ju ära kaotada. Ja nüüdsest peale kannu seda alati kaasas. Ja ma usun, et sul on varssadele vesi ette viimata," naeratas mees lapselapsele julgustavalt.

"Kao nüüd minema, tööd on vaja teha ning võibolla tahaksid sa praegu natukene üks olla..."

Lanna kükitas ning vaatas maas lebavat väikest kivikest. Selline väike asi... Selle järgi, mida vanaisa rääkis, tundus see olevat väga oluline, kuigi ei näinud väga tähtis välja. Mõttes õlgu kehitades korjas ta selle siis üles ning pani esialgu taskusse. Kaela ei julgenud ta seda veel panna. Ehk hakkab see jälle kõrvetama?

Vanaisa suundus mõõduka sammuga tallide poole. Lanna tajus, et päikesetõusu poolt lähenes hulk hobuseid. See oli pisut imelik. Nende poole tuldi harva ratsa.

Aga üks pärast näeb – ega tema juurde ei tulnud nagunii ning vanaisa ilmselt räägib hiljem, milles asi. Temal oli hetkel vaja varssade eest hoolitseda. Lanna asus allika poole teele, võttes aida kõrvalt vana ning pisut mõlki ämbri.

Näis, et ka vanaisa oli taibanud, et keegi läheneb. Ta jäi keset õue seisma ning kesken-
dus tulijaile.

Nüüdseks võis Lanna tulijaid ka kuulda. Hobused kihutasid nelja. Ja nad olid seda teinud juba tükk aega, sest Lanna teadis hobuseid ning ta terav kõrv tabas ära väsimuse loomade jalgades.

"Lanna, võta Päikesetiib ja juhi hobused minema," käskis vanaisa äkki kummaliselt kaheda häälega.

Tüdruk jäi sekundiks ehmunult paigale.

"Kohe!" peaaegu karjus vanaisa. Lanna polnud kunagi näinud, et ta enesevalitsuse kaotaks. "Ja ära enne päikeseloojangut tagasi tule!"

Lanna jooksis kohkunult metsa poole, visates tarbetuks muutunud ämbri hoolimatult selja taha. Midagi oli väga-väga valesti! Metsalaulik huikas nagu tavaliselt. Mets kohises nagu tavaliselt. Päike paistis rahulikult sõudvate pilvede vahel nagu tavaliselt. Ent vanaisa hääles oli hirm.

Kiire hingeldamise vahel vilistas Lanna meeleheitlikult Päikesetiiba, ilusat kuldkollast määra, keda vanaisa kõige enam armastas ning kes oli kogu nende vabalt jooksva hobusekarja juht. Truu ratsu hirnatas ka kohe vastuseks ning traavis põõsaste tagant välja. Tüdruk võttis veel paar kiiremat sammu ning hüppas kergelt loomale selga. Ta surus sääred vastu hobuse külgi ning kummardus tema kaela vastu, et oksad vastu nägu ei peksaks. Ta sosistas, et Päikesetiib jookseks väledalt, väledalt nagu lendaks ta metsa vahel ning viiks nad kõik ära kaugele, sinna kus Sinimägi kõrgub metsa kohale ning kus elavad metshobused. Päikesetiib hirnatas veel kord, kutsudes kokku oma karja ning jooksis nii kuis ta kärmed jalad võtsid. Tüdrukul polnud hetkel aega olla tänuelik selle üle, et ta hobusõnu oskas – oli alati osanud – ning ei pidanud juhtima poolmetsikut hobusekarja tiheda metsa vahel ainult oma jõududega.

Lanna heitis veel pilgu selja taha ja nägi, kuidas vanaisa seisis keset õue. Ta nägi äkitselt välja nii habras, nii... Justkui ainumas tuulehoog võiks ta ümber puhuda, langevad lehed haiget teha... Aga miski võõras, miski tugevam kui vanamehe väsinud lihased oli teda ümbritsemas. See vaimujõud, mida näha ei ole, aga mida Lanna tundis ka nii kauge maa pealt.

Ning ta nägi veel, eikusagilt ilmunud pisarad vaadet ähmastamas, kuidas õuele jõudsid

esimesed ratsanikud, süngeilmelised mehed julmalt rebimas vahus hobuste suuraudu nii, et see pidi haiget tegema.

Aga siis oli juba liiga palju sügiseselt punetavaid lehti ning puid nende vahel ja Lanna sulges silmad, usaldades end Päiksetiiva kätte.

Oksad kriipisid ta käed kriimuliseks ning jalad peaaegu katki, sest nende teele jäi Hundihii, mis oli vana – vana ja tige. See vihkas sissetungijaid, sest muistsed jumalad, keda enam ei kummardatud, ihkasid ohvriande, mida ei saanud enam tulla, kuna viimased inimesed, kes seal ohverdama olid käinud, olid juba ammu mitte ainult surnud, vaid juba ajastuid ka kõigi meeltest ununenud.

Lõpuks jõudsid nad Sinimäe jalamile ja hingeldav ratsu jäi seisma. Lanna silitas tänu-likult looma kaela ja avas lõpuks silmad. Ümbruses sebisid kümned hobused, keda kõiki tüdruk küll tundis kui omasid ja kes elasid vabana metsas ja kelle eest nad vanaisaga vajadusel ka hoolet kandsid, kuid keda ta polnud kunagi varem ühekorraga näinud. Ta imetles mõnda aega nende täiuslikkust, ent mure vanaisa pärast ei lasknud Lannal muule mõelda.

Ta oli üksinda metsas ning midagi oli väga valesti. Tal oli hirm. Mitte selline hirm nagu siis, kui vanaisa mõnikord öösiti välja hiilis. Siis, kui ta arvas, et lapselaps magab. Sest siis tüdruk teadis, mis kõik juhtuda võib. Metshobused võisid mõnikord olla väga metsikud. Ja mets oli öösiti täis marduseid, kes kisasid jõleda inimhäälega ning naersid julmalt, kui kellegi kätte said. Mitmekesi suutsid nad vabalt tappa ka täies elujõus põdrapulli. Ning päeval oli tüdruk öiseid jälgi uurides näinud märke kõikisugu libadest.

See hirm, mis teda praegu valdas, oli see hirm, mis on öösel voodist tõusmise vastu. Kuigi sa tead, et mitte midagi ei saa olla su voodi all, kardad sa ikkagi jalga selle mustava pimeduse äärel asetada... Hiiliv kartus tundmatu ees, kui sa ei teagi täpselt, mida karta.

Lanna ei suutnud oodata, ent ei saanud kuidagi ka tagasi pöörduda. Vähehaaval hakkas päikeseketas aeglaselt siiski allapoole veerema ning Lanna ronis uuesti Päiksetiiva selga ja palus loomal end koju tagasi kanda.

Tagasitee võtsid nad ette väikese ringiga, et vältida Hundihii. Nad ei tahtnud seda liialt vihastada. Lanna tundis, kuidas hobusehigi imbub ta pükstesse ning tajus hobuse lihaseid kergelt naha all mängemas, kui nad edasi sõrkisid ning ta soovis äkki teravalt, et võiks ise olla sama vaba kui need loomad. Joosta kiirelt ja väsimatult metsas, mööda salajasi hobuteid, mida ta polnud kuidagi üles leidnud, kuigi need pidid seal kindlasti olemas olema...

Päiksetiib jäi seisma veidi enne legendikku, kus oli Lanna kodu. Just nende tihedate põõsaste taga, kust oli näha, mis õue peal toimub, aga mille tihedasse lehestikku ei pääsenud piiluma lagedal seisja silm.

Lanna libistas end maha ning valmistus majja jooksmata, hüüdma vanaisa, kaelustama tema päevitunud keha, rääkima, kuivõrd ta ehmatanud oli ja kuulama, kuidas vanaisa teda kohmakalt rahustab ning räägib, mis oli juhtunud.

Aga sealsamas keldri juures, hämarduvas õhtus, istus kaks võõrast. Sealsamas keldri külma tumeda augu lähistel, kus vanaisa talle talismani andis. Sel samal päeval. Hommiku-pole.

"... ei see enam tagasi tule, põgenes metsa ära ja jääbki nüüd sinna libaks käima... Hobused teine ka kõik kaasa võtt," ütles üks võõrastest. See pikem ja õelamate silmadega.

"Mida ühest nõiatütrest ikka oodata..." vastas nagu pisut unelevalt teine. "Aga ega teda siin eriline vastuvõtt ka oota. Ühest nõiast ikka õiget naist ei saa..."

"No proovida ju võib," irvitas õelate silmadega mees. Ja nad naersid veidi.

"Nojaa. Aga maha tuleb see saadana loom ikkagi lüüa, varem või hiljem."

Ja nad vaikisid. Ehk oodates, et tüdruk kohe-kohe metsast välja ilmub. Koju tagasi. Vanaisa juurde.

"Ega, jah, sellest tea... Viimati jääb tõesti metsa ja mis me siis teeme?" küsis siis see teine mees.

"Ah, ära muretse. Varsti on talv. Ja keegi ei ela metsas talve üle."

Ja nad nagu irvitanuks.

Lanna ei näinud seda hästi, kuna peale saabuva öö pimestasid teda ka pisarad.

Ta nägi vanaisa. Lebamaskeset õue.

Sealsamas, kuhu ta Lannast jäänud oli.

Nii hapra ja üksikuna.

Päiksetiiva juurde tagasi hiilides põletasid pisarad ta silmi nii nagu iseenesest kätte libisenud talisman tema käsi.

Ja Lanna teadis, et talved on julmad ka metsaloomade vastu, mis siis veel rääkida väikesest tüdrukust, kel pole mitte kedagi. Mitte kedagi.

Aga vanaisa jaoks ta püüab. Püüab. Ja jookseb metsas koos hobustega mööda neid salateid, kus vanaisa vahel öösiti kappamas käis.

Isanimi

Eliina Korts

Mehe nimi oli **Jagup** ehk Jaa. Käsü ja korra kehastus.

Naise nimi oli **Merli**.

Surmast ja armastusest. Ülbusest ja üllusest. Ehmumisest ja ehkidest.

Eksimisest ja eksidest.

Tegevus toimub 74. aastal Püides, kus tudengitest noorpaar mõtleb praktilistest asjadest, endast ja oma elust. Nad on tulnud Tartust mootorrattaga, veidi nälga surnud olemisega ning viibivad naise vanematekodus, söövad võileibu ning joovad kohvi. Nad teevad seda salaja. Nad elavad salaja. Nad on salaküttid Nõukogude Eesti metsades ja salakauplejad selle õnnetu riigi väikelinnades. Arutlevad lastest, kas see ongi seksi eesmärk? Dialoog, mis viib seksini.

Jagup: Ma tulin sinu juurde, sõber metsaline.

Merli: Nojah, sõitsid treppi, joome vanaemaga veini.

Jagup: Su vanaema on kui surmatoov sõnum, ilus oma karmuses ja noorepõlve profiili kütkes.

Merli: Sinu isa on kui jäljendus sinu korrapärastest näojoontest, mis lõikavad raamatudialooge, kui ta loeb.

Jagup: Su vend armastab sind ja valib oma naised sinu järgi.

Merli: Su vend armastab mind ja ajab ümber Põltsamaa bussijaama mind taga. Mul on lühike seelik, kuid ma olen täis ennast, oma ilu ning läti tugevate naiste tahet.

Jagup: Jah, sa ülistad ilu, kuid see, et õpetajad sinusse armuvad, toob kaasa selle, et ei too kaasa midagi head, ainult piinad.

Merli: Vananedes tuleb ilu. Sügise ilu.

Jagup: Mis parata, mu suguvõsa on rahaahne, üksildane ja töökas. Ja me mõtleme puudele, mis annavad sooja suurtes valgetes Muumitrolli kahhelahjudes. Ning soojus on ju see, mida me otsime, mets on ilu allikas ning minu lapsed kirjutavad kunagi õhku, et puud, puud, puue, puue.

Merli: Armastus ahjude vastu, tõsidus suitsetamisel ahju, söögikeetmine suurele perele laua taga.

Jagup: Sa oled nii kõhn, sul on vaja soojust ja ruumi, inimesed nügivad muidu su teravaid ääri.

Merli: Kui me abiellume ja minust saab geograaf ning sinust metsavaht, siis me läheme ja uurime taimi oma laste jaoks, et nad ei mürgitaks end seente ning eufooriliste rohtudega. Me teeme terveks enda vead. Kleebime kokku meie karmused ja armsused.

Jagup: Me abiellume ning meie pulmapildil seisavad mu sõbrad, kes teavad rohkem kui mina.

Merli: Ja siis me elame sinu isa majas ning loeme raamatuid, seljad vastamisi. Ning sa ehitad oma surematu isa puulaudadest meile raamaturiiuli. Me ostame kopikate eest kõik raamatud Tartu poodidest ning sööme neid. Ning kutsume siia pimedasse majja elama kõiki tarku vagabunde ning boheemlasi, kes joovad teed ja veini.

Jagup: Jah, selles on elu, selles on kaost.

Jagup: Iga liigne liigutus lähendab meid entroopiale.

Merli: Ning su sõbrad armuvad vabadusesse sinus.

Jagup: Valged sõnad sinu mustades juustes. Lähedus tervitab mind uksele, kui sa näed, et sealt tulevad su kaaslased.

Merli: Me oleme pealaest jalatallani seotud, „me vahetame ära oma silmad“ kirjutab kunagi üks mees oma näidendis.

Jagup: Meil on üks kirk, niisiis ma saan aru, miks me läheme ühte nägu.

Merli: Oleme kogu aeg koos ning see lähendab, samas vähendab sarnasusi.

Jagup: Tõmbume ja tõukume ning vahel ei ole meil süüa ning siis sa kaalud vaid 40 kilo, mu väike lady.

Merli: Me oleme etalonid oma lastele, nad teevad meist koopiaid. Koopiaid ei maksa eriti midagi, tulevikus saab seda kõike samade numbrite eest, mida me praegu luulekogude eest maksame.

Jagup: Ning kui me lapsed ei päri sinu ilu, siis pärivad nad su tahtejõu ja tule sinu seest.

Merli: Mu vend ütleb kunagi, et minu õnnetus on mu maksimalism.

Mu vend on blond ning tüdrukud püüdsid keskkoolis minuga sõbrannaks saada, et vaid teda piiluda.

Jagup: Mu tütar kirjutab kord sulle, siis kui mind enam ei ole: „Tartu tänavatel on palju kodutuid, nende hinged rändavad mööda Tartu tänavaid.“

Merli: Ka minu hing rändab mööda Tartu tänavaid, mu noorusea teedel, siis, kui sind enam ei ole.

Jagup: Sinul on siis teine, vahel sosistad sa oma lastele, et armastad ikka mind. Ei tea, kas see on tõelisus. Mingi valu sinu kehas, sinu hinges. Sa ei ole loodud meeste jaoks voodisse, sellepärast nad sind kõige rohkem igatsevadki. Vägistatakse tänavatel, sinu puhast südant vägistatakse tänavatel.

Merli: Ja see kõik on luule, mis ümbritseb ilusaid. See on luule, mis ümbritseb tõsiseid. Laul, mis ümbritseb lahkeid ja ennastsalgavaid. Luule, mis otsib valu, mis vihkab valu.

Jagup: Siis, kui sa mind juba petnud oled, siis sa tead, miks ma vajan rohte, rohukamaraid su jalge all, vajan sind ja vihkan sind, sest sul on tõmmu nahk ning sa oled nagu juut.

Merli: Jah, ma olen juut, ma olen kasuahne ja mu kodu on kaugel, olen alandatud soost, olen naine. Olen mustlane, kes valetab, olen kerjus, olen narr. Kuid seda ütled sina. Sina saad mu laste isaks ja oled käskija, maja peremees. Kuid mul ei ole kedagi teist, kes oleks nii ilus ja tark, et saada mu laste isaks.

Jagup: Kui me räägime sellest nii palju, siis kaob armastus. Ning minu tütre *boyfriend* ütleb kunagi ühele luuletajanässile, et ära kunagi kasuta oma laulutekstides, mida kirjutad mu bändile, ära kasuta seal sõna armastus.

Merli: Ja siis, kui nad saavad teada kui tark ja ratsionaalne ma olen, siis nad käsivad mul ise enda eest hoolitseda ja jätavad mind üksi. Mu kondid on kanged ja mul on külm.

Jagup: Võta tekk.

Merli: Ma olen üüriline, üürike on see elu. Ja piiblis üteldakse: „Seepärast ma ütlen teile, ärge muretsege elu pärast, mida süüa, ega ihu pärast, millega rõivastuda, sest elu on enam kui toidus ja ihu enam kui rõivas. Vaadake kaarnaid - nad ei külva ega lõika, neil ei ole varakambrit ega aita, ning Jumal toidab neid.“ Ma vihkan inetust, vihkan koledust. Aga tõde on inetu. Kunagi, kui sina oled surnud, hakkan ma ainult surnuid armastama.

Jagup: Mis parata, sa meenutad oma mustade juuste ja kõhna näoga surma. Oled ilus kui surm.

Merli: Sa oled valus kui kofeiinitablett, kriipiv nagu tuletõrjesignaali. Sa oled hele ja külm nagu lumi, eestlaste soost. Mina olen lätlane. Ja kunagi on meie lapsed ELis, nimemaagia.

Jagup: Nad on seal kogu aeg olnud, las nad rehkendavad, neil on vaja alluda.

Merli: Neil on vaja õitseda, nad on taimed mu ukse ees.

Jagup: Nad ei oska. Sina pead selgeks tegema, mis on hea, mis halb. Mina olen surnud, kui viimane sünnib, surnud isast tuleb surnud laps. Ära lase teda välja, seistes kõõgi keskel seletad talle oma tunnetenivooga, mis on välisilm.

Merli: Meie lapsed ei tea, mis on isa, ei tea, mida tähendab meest armastada, mis on nendega võistelda.

Jagup: Ta uurib mu fotosid, saab sealt mu psühhofüüsilise pildi. Ta ei usu, et ma olen tema isa. Ehk ma polegi.

Merli: Sa oled tark, peaksid raha tegema, mitte unistama rahatust maailmast.

Jagup: Kõik, mida sa tahad, on raha.

Merli: Kõik, mis sa tahad, on keerata mulle taha. Või oma sõpradele?

Merli: Ärme süüdistada üksteist teineteise vigades. Sa kannad üle tundeid, sa ei süüdistata teda, keda armastad, vaid viid ta süü üle teisele, kellest sa vähem hoolid.

Jagup: Meie lastel pole ilu, nad ei suuda särada, see innustab teda looma midagi ilusat ehk.

Merli: Loomalik loomus, loovad loomad oleme kõik.

Jagup: Me muretseme, et seks on patt. Sa ütled, et seks on armastuse osa. Õige on, et sa tahad lapsi, sellepärast on seks. Seks peitub majades, kinniste kardinatega.

Merli: Mis on jäänud rääkimata?

Jagup: Midagi on veel südamesse jäänud.

Merli: Palju on kirjas raamatutes. Rohkem on kirjas südames, veel rohkem õpetajate päevikutes, seal on nimekirjad. Nimed korduvad, tekivad luulud, luuletused, haigutused, haigused. „Ainult heast ja korralikust perekonnast pärit lapsed saavad ülikooli,“ ütleb üks kohutav žurnaal.

Jagup: Meie laste ajal on postmodernism, sõbrad asendavad perekonda.

Merli: Parem on neil arendada oma loovust kui urgitseda oma luuludes.

Jagup: Parem on välja kirjutada oma probleemid kui rääkida psühhiaatriga.

Merli: Ma olen enesekeskne kui tulp, arvutulp, reklaamitulp, punane tulp. Armastan ennast ning järgin oma varje, kui valgus paistab tagant.

Jagup: Mu isa annab mulle raha, sinu ema sulle riideid. Keegi ei anna kultuurile ning nad vihkavad, et me raiskame raha vaid raamatutele. Tegelikult, ma kartsin, kui kirjutasin sinust kirjandi kooli jaoks, et kirjutatust tuleb välja, et ma vihkan sind, aga ma ei tee seda. Tegelikult ma nägin, mis sa mõtlesid, kui püüdsid ahju küdema saada ja puude jaoks ei olnud raha. Raamatud. Sa oled uhke, et sa oled palju lugenud, et sul on palju raamatuid, et sinust on kirjutatud luuletusi.

Merli: Mõni inimene on lihtsalt nii hea, sellepärast ma oma venda armastan. Ta on ehitaja, ta teeb meile kodud. Kodud, kus üksi olla, kus võib olla, sest ei tohi minna välja. Väljas on kurb. Ma tahaksin sind ära hellitada. Väikelinn ümbritseb sind. Sa särad, sinus on midagi, mis on Eesti, mis on õige, mida kuskil mujal ei ole.

Jagup: Me lapsed katavad kinni meie patud. Nagu piiblis. Vanas Testamendis oli küll, et vanemate patud nuheldakse laste peale. Kuid nemad katavad kinni selle, mida nad armastavad. Nad ei näita seda teistele.

Merli: Liiga aus ei tohi olla, see teeb haiget. Suhetes on see oluline. Esimene poiss, kes mind koolipeol tantsima palus, ma valetasin talle ja ta ütles saali teise otsa minnes ja mind maha jättes: „Vastik, kui sulle valetatakse.“

Jagup: Sa oled ebaloogiline, mu armas. Vale ju rikkus selle suhte ära. Tähtis on, et suhteid ei ole, tähtis on, et suhted on. Kumb on õige? Jah, see elu on valesid täis, püüame varjata oma surmahirmu. Kas varjamine on vale? Haletsus on vale. Jumala juures on surm.

Merli: Mina pesen nõusid ja ma kirjutan oma krobliste kätega emale kirju. Tema ehitab ja kirjutab oma saviste kätega sedasama. Sina raiud puid ja sõnu välja oma autistlikust hingest.

Jagup: Sa ei tohi erutada, sa ei tohi närvivapustust saada.

Merli: Ma ei saagi, ma rahunen, kui tunnen jalge all rohtu, sina rahuned, kui rohi su verre settib. Sa tunned rahu, kui rohi tundub. Sa hingad ja kärgid mu peale. Mina ei kärgi kunagi oma laste peale. Räägin nendega vaikselt.

Jagup: Sa ei ole mina, niipalju kui sa unistad ka minuks olla.

Merli: Sõ ei võrguta mind oma vaesusega.

Jagup: Ma ei võrguta sind rahaga ka.

Merli: Me oleme lihtsalt võrgus. Suhete-, seltskonna-, postivõrgus.

Jagup: Ja see, et ta armastab ainult ühte.

Merli: Ja see, et me valetame.

Jagup: Ja see, et sa ei näe tegelikult läbi riiete.

Jagup: Ta räägib ilukirjanduskeeli.

Merli: Ta räägib rahvakeelsete väljenditega.

Jagup: Hirm välistab. Väli hirmutab.

Merli: Aga sa ei saa oma paranoiadega metsavaht olla.

Jagup: Siis ma suren.

Merli: Kas su sõbrad rõõmustavad siis? Need, kes mind tahavad? Pärast matuseid tahavad nad mind, mustas ja üdini luist, võrgutada, kas nad tahavad sind või mind? Kas nad tahavad surma? Tahavad nad su lapsi? Sinu matustel ootan ma seda meie poega, kes seda praegu kirjutab. Mu heledat verd venna najal, olen nagu näitleja, kõigun, sest ma ei saa sellest aru, ah, kes seda tulevikku mäletab.

Jagup: Ja siis, kas sa nead ennast, kas sa nead jumalat?

Merli: Ma olen autistlik ateist. Pärast sinu surma olen ma tark ja enam ei ole keegi minust targemaks osutunud.

Jagup: Ma suren, et teha sind targaks? On tarkus see eesmärk?

Merli: Ma pole näinud iial midagi sügavam kui haud. Ja enam sügavamaks ma ei lähe. Peale seda ma vananen. Ja mind ei huvita enam miski sügavam kui see haud seal.

Jagup: Siis on sul kolm last ning sinu juustes on muld minust ja lastes on tuld minust. Mulla lõhn sinu juustes. Justkui struktuurita, tume. Kui sul pole midagi, siis oled ka objektiivne. Hing, mis oli meile kahe peale, pool sellest lahkus.

Merli: Mu ema räägib legendi, et kui olin väike, lendas taldrik põrandale maha kaheks ja mina ütlesin: „Üks ja kaks.“ Skisofreeniline enne, kas pole?

Jagup: Jaa.

Merli: Ärme näita elu raskemana kui ta on.

Jagup: Kõik on muld.

Merli: Mõni asi on lihtne, see rahustab.

Jagup: Millal sina sured?

Merli: Siis kui ööd lõpevad, ma sulandun öösse.

Jagup: Me tahame seda, mida ei saa.

Merli: Mina tahan ööd kõõgi akna taga. Ma ei oska ema olla.

Jagup: Oled igavesti noor tüdruk. Oled igavesti.

Merli: Sina oled igavikus. Oled parim kõigist. Sa nutad, aga ma ei mäleta.

Jagup: Ma tahaksin, et sa minestaksid.

Merli: Ma ei allu niikuinii.

Jagup: Kas sa näed oma tulevase lapse silmi unes?

Merli: Näen neid puudelatvades, krähmulised rohelised silmad, ta nägu on helesinine nagu taevas.

Jagup: Ta juuksed on läbipaistmatud kui tuul.

Merli: Ta sünnib loodusesse.

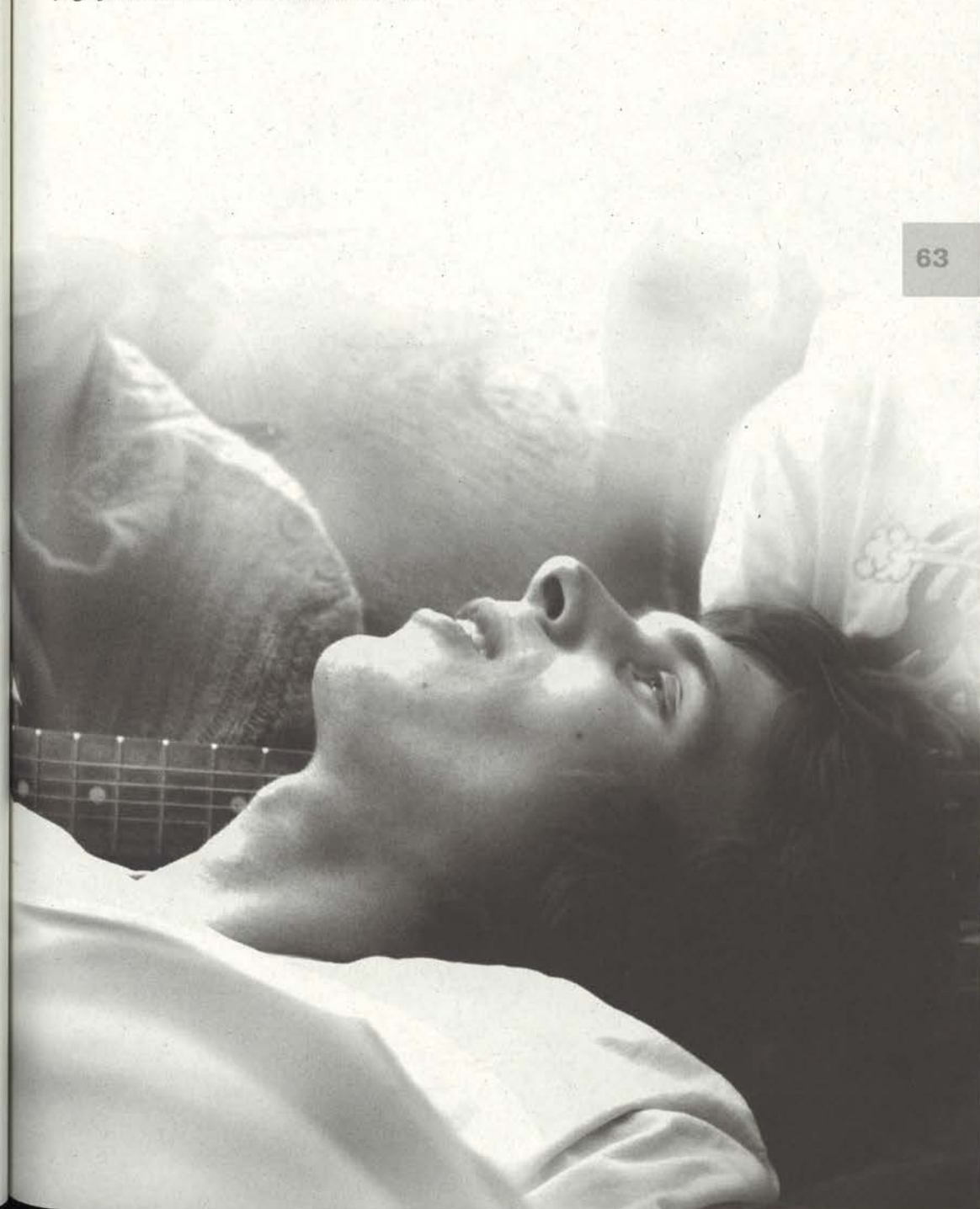
Jagup: Sa hakkad ülistama teist, sa häbened, et oled parim.

Merli: Sest sina oled teine. Oled ka teine laps ja sa ei suuda ennast armastada.

Jagup: Need räpased luuletajad, nad suudavad kaanekujunduse alati nii puhta teha.

Merli: See ongi mustus, mida me tallume, mida me talume. Nad arvavad, et ülejäänud inimesed ei ole kõnts. Aga tegelikult nad on.

Jagup: Sa oled rikas, kui sind armastatakse.

Tragöödia öös

Mikk Pärnits

Kirjutatud öösel.

Tegelased:

Direktor – juhib teatrit, sealt ka ametinimetus. Öhtuti armastab õues paljajalu muru peal käia, aga salaja. Kogub kingi. Armastab korda ning veel mõnda asja, aga mida, ei tea keegi. Hiljem selgub. Natukene arg, kuid ülbe. Ühesõnaga – bürokrat.

See, Kes Küsib – pole see, kellena paistab. Võib-olla on bandiitide liider, võib-olla on niisama keegi. Piletit tal pole, aga sisse sai ikka. Kannab kübarat, pükse, särki ja kindaid, mille peale on joonistatud karukäpp – käpp hoiab aga tiivast kinni mesilast.

Kuningas – suhtleb telepaatiliselt.

Saladuslik Aplodeerija – tobe mees, plaksutab ainult siis, kui vaatab, et teised lubavad. Lapsed on teisest abielust, ise elab korteriühistus. Haiglane huvi taskulampide vastu, nõrganärviline. Kergesti mõjutatav.

Sõjaväelane – pikk, pagunitega. Räägib käskivalt. Mõök on tal ka. Pikad säärikud. Kõnnib ime-likult, nagu kõikuval laevatekil. Tuntud joomar.

Sõnumitooja – laps, viib ja toob rindelt sõnumeid staapi. Odav ja loll tööjõud, vastu hakata ei oska. Räpane ja mudaga määritud. Koolis ei käi, sest traagiline sõda tegi ta orvuks ja hävitas koolimaja. Sõda on tõesti traagiline.

Koristajamutt – maa sool.

Hüsteeriline Poetess – osutub saladuslikuks aplodeerijaks, samuti naiseks. Arvati sõjas kadunuks, aga viibis kogu aja teatrisaalis, sest talle meeldib kunst, kohv ja hüsteeritsemine avalikes kohtades. Sõpradelt saanud tabava hüüdnime Paanika-Jaanika.

Reha – on kasutuses olnud pea viisteist aastat, vars on tihedast kasutamisest kulunud, alumised ogad, millega mulda kobestada või maa küljest lehti kraapida, on roostes. Odav asi.

Korrespondent – seiklusteablas noor mees. Eluisu peab olema kadunud, kui niimoodi kuulide all roomata ja kirjutada üles sõnu nagu 'trahh' või 'heroiline'. Sõnavara on lai, armastab autodega sõita ja džokisid, kelle jala number on 42.

Ain Lutsepp – loeb ilmekal häälel seda teksti, mis on kaldkirjas. Aga ka hetkel. Neid samu sõnu. *Tere, jah!* On eesriide taga. Välja ei tule.

Eesriie ei avanegi. Selle vahelt ilmuvad kellegi käed, mis lükkavad eesriide piisavalt laiali, et sinna pea vahele mahuks. Publik vaikib ootavalt, teadmata, kas aplodeerida või mitte. Kohe ilmneb, et pea küljes on ka keha koos jäsemetega, kaasa arvatud nondesamuste kätega.

Direktor: (ara häälega, kõhatab iga neljanda sõna järel) Austatud siinviibijad, kallid publik! Pean paluma kogu teatritrupi poolt vabandust – tänane etendus jääb ära...

Midagi sosina ja kahina vahepealset kostub pimedast saalist, kus publik osutub pelgalt hulgaks pealtvaatajaiks. Kuningas sammub mööda kivist koridori, kroon peas ning satiinist kirevpunane mantel üll. See seda kahinat tekitabki.

Direktor: (kuuleb publiku ärevust kasvamas, tõstab käed) Armsad kaasmaalased, pole põhjust ärritumiseks ega mureks. Ajad on rasked, olud keerulised, palun siiralt vabandust.

Publiku seast kostub küsimus, kuninga kotsad kõlavad vahekaigust juba üpris selgesti.

Direktor: (toetub ettepoole, kuulatab pingsalt, püüdes nõrgahäälselt tooni tabada) Ei, keegi pole haige, mis te nüüd! Haige pole keegi, surmast rääkimata. Just hetk enne eesriide avanemist kadus ära lavakujundus. Ja pärast seda ei saa ju ometi näidendit lavale tuua! Mõelge vaid, on teater ning lava, isegi näitlejad on lava taga, grimm näol ja kostüümid seljas. Harjutatakse oma ridu ja mõni võtab pitsi kangemat rahustuseks... No ärgem salakem – juhtub sedagi! Ah, mida? Ei, ma ei kuule teid päris hästi... Julgemini, tehke kõvemat häält!

Silmnähtavalt rahustunud teatridirektor suudab huulile manada naeratuse, silmadeni see veel kerkida ei jõua. Publik tunneb end vabamalt. Piinlik vaikus on lõppenud, omakeski sosistatakse. Kuningas on koridorist saali jõudnud, nii et pimedusest paistab vaid tema erkpunane mantel. Kroon helendab säravvalgelt, kuid ei pimesta. Teatrisaali lühtrid ei põle juba ammu.

Direktor: (juba julgemini) Vabandage väga, härra, ikka ma ei kuule teid hästi. Teie, seal kolmandas... Teie jah, ärge krabistage seal nii hoogsasti, ma ei kuule... Mida? Aga kes siis krabistab? Väga salapärane... (sammub oma vuntse sügades mööda elektriküünaldega valgustatud lavaäärt).

Direktor: (pomiseb omaette) Krabin on, aga krabistajat pole... Lava on, aga kujundust pole... Kuningas on ka nagu... Kus kuningas on?

Saal jääb otsekohe vait, järgnev kahin kostub ainult nende juurest, kes mütsi maha võtavad. Saali tagumises otsas seisab kuningas ja vaiki. Käed pole tal taskus, vaid risti üle rinna nagu tänavakalejal.

Direktor: (seisatab järsult ja hüüatab kõvema häälega) Jäägem oma kohtadele, sõbrad! Varsti klaarime selle ära, kes ja kus krabistab ning kes siin üldse liiga vait on. Te, noormees, kes ei krabistanud, tulge lavale! Tulge-tulge, julgemini!

Keegi tõuseb püsti, kahtlemata kolmandast reast. Hämar kuju astub mööda treppi lavale, kõnnib reipal sammul otse direktori juurde, kes silmi kiissitab.

Direktor: (pöördub kohalekutsutu poole, kätt ei suru) Küsige nüüd nii, et teised ka kuulevad.

See, Kes Küsib: Kus on lavakujundus, lubage küsida? Ja näitlejad, kus nemad on?

Direktor: (lööb käsi kokku, eesriide taga kõhatab keegi häiritult, kostuvad rutavad sammud) Teate, nüüd on nii, et pean avaldama kogu tõe. Täna õhtul tungisid mägedest kolm või seitse bandiiti meie teatri peahoonesse, ähvardasid meid kõiki verest tühjaks lasta, kui neile Šveitsi mägede saepuru-plaadist imitatsioone üle ei ulatata. Seejärel kadusid nurjatud sama ukse kaudu, noad hambus ja lavadekoratsioonid kaenla all.

Publik ahhetab, kostub nuuksatus.

Direktor: (lööb käsi kokku ja pöördub küsija poole) Nii on ja olen kuulnud, et õues on pime. On pime ja teie, kel süda nõrgimas seisundis, peaksite teadma, et see veel niipea ei lõppe. Kas sellega on seotud Šveitsi bandiidid või mõni muu seltskond, ei tea. Palun püsige oma istekohtadel kuniks loosse selgust tuuakse.

See, Kes Küsib: (tõstab kää, kää otsas on ranne, mille otsas on nimetissõrm, millega ta osutab eesriide poole) Aga see, kes see seal taga on? Ma ju näen selgesti.

Direktor: (hakkab silmnähtavalt nihelema, üritab küsija kätt maha suruda) Seal pole kedagi, ärge sinna vaatama minge. Õues on bandiidid ja kõrilõikajad, õues on pime!

Eesriie avaneb. Seal seisabki Kuningas, erkpunane mantel tuuletult taga lehvimas kui küünlaleegist tikitud plagu. Koolnuvalge kroon helendab, visates teatriseintele vildakaid, täisnurgelisi varje ning puhuti ka ellipseid. Pead tal pole. Kaela ka ei ole. Raske öelda, keegi ei näe. Direktor väldib küsija pilku.

See, Kes Küsib: (pahaselt) Aga näete, ometi oli keegi. Ja veel kes – Kuningas ise!

Publik võtab mütsid maha. Mõnedel on selle jaoks spetsiaalselt ostetud mütsid. Vaesemad laenavad teistelt või kel pole üldse, tõmbavad pintsakuääre üle pea ja lasevad sel kahinal tagasi vajuda. Maad võtab püha vaikus nagu pärast lumetormi. Kuningas seisab natukene ja laseb varjudel seintel igasuguseid naljakaid kujusid võtta. Seejärel sammub Direktori ja küsija-härrasmehe kõrvale. Küsijal on frakk, Kuningal aga hoopis midagi muud.

Direktor: (on natuke teistega koos vait ja ei suuda seda lõpuks enam taluda) Jääb ära jah – etendust pole! Oleme vaid meie, Kuningas ja must öö, milles teevad oma nurjatumaid tegusid bandiidid.

Publik ohkab – kas kergendusest või muserdatusest? Ei tea. Lollikari... Kuningas astub sammu tagasi, siis jälle ühe edasi, publiku suunas. Publik ei tea, mis nüüd saab.

See, Kes Küsib: (natuke ebalevalt) Aga mis nüüd saab?

Direktor on kadunud. Kuningas lööb kannaga vastu maad. Lööb korra, oodates saalist kaja vaibumist. Ta ajab suu pärani, sealt ilmub imetilluke, nõelapea suurune terake, mis paisub suureks püramiidiks. Püramiid on päikene veel enne, kui keegi naeru lagistada jõuab ning keegi ei tea, kuhu Direktor sai. Mõni arglikum plaksutab ja aplodeerib.

Saladuslik Aplodeerija: Braavo! Imetabane trikk, vapustav nähtus. Tehke veel!

Kuningas seisab paigal, Salapärasel Aplodeerijal hakkab häbi ning ta tõmbub üldise heakeskiidu saatel kõssi. Heakeskiit on aga vaikne, seda enam ühtne. Nii kiidetakse vaikimine ühtselt heaks, samal ajal, kui etendus ära jääb ning bandiidid vabalt mööda maad maratsevad.

II vaatus

Väljast kostavad kahuripaigud. Direktor võpatab, tõmbab käed rusikasse. Kuid alles oli ta kadunud ja nüüd siis juba tagasi? Vaatame sellest praegu mööda. Mõnda aega valitseb haudvaikus täieliku müristamise saatel. Saali üks lüüakse lahti, sealt tormab sisse pisikene pundar, kes osutub lavale jõudes lapseks. Publik polegi hämmastunud.

Sõnumitooja: (ähb ja puhub ilmest jooksmisest) Kes on siin juhataja? Oh, ma ei või... Las ma hing... Ääh... Võtke see asi nüüd.

Laps ulatab sellele, kes enne küsis, paberilipiku, ise jookseb minema. Direktor krabab sedeli mehe käest närvilise liigutusega ära.

Direktor: Anna siia, mis sa nüüd... Mis see siis... mis see siis on?

Publiku seast hüütakse, kästakse ette lugeda, märkamatult on toimunud vennastumine.

Direktor: (kõhatab hääle puhtaks) Vaenlasega tuleb osata võidelda.

Eesriide taga toimub nihelemine, kardin liigub ja Direktori silmad vilavad edasi-tagasi ja küljelt-küljele. Sellel, Kes küsib, hakkab õudne ning tasahilju astub ta samm-sammu haaval lavalt maha, rutates seejärel kiiresti oma kohale.

Direktor: (ikka tähelepanelikult sedelit vahtides) Nii on siin kirjas jah - vaenlasega tuleb osata võidelda. Imelik! Polegi midagi juurde öelda.

Keegi üritab aplodeerida, kuid jääb kohe vait. Saab aru, et pole, mille peale. Üksed lendavad saalis uuesti lahti, Kuningas tõuseb lava peal õhku ja sirgjoones üles, teatrisaali lae alla, kus ta särab. Ustest aga jõuab vahepeal sisse marssida ja just marssida Sõjaväelane. Pagunid, möök ja munder – täisvärk. Ja täitsa astubki lavale kohe, Direktor peidab sedeli selja taha, hakkab higistama. Sõjaväelane paneb ka käed selja taha, sest arvab, et nii on vist siin teatris lava peal kombeks ja traditsioone on ta alati austanud.

Sõjaväelane: (ütleb kõrkeival toonil) Õues hakkas just sõda. Nagu te kuulete, käib väljaspool kõva põmmutamine. See on meie poiste tulistamine. Lastud on juba kaks tuhat nelisada neliteist padrunit ja sada kaheksakümmend viis mürsku. Ärge arvake siin midagi, meil on kõik veel ees.

Seisab edasi, kõik kuulavad pinevalt. Direktor higistab, kuningas särab ja keerleb, nii et mantel lehvib. Jube tore vaadata.

Sõjaväelane: Sedel andke kah siia. Läheb vaja.

Direktor annab värisevate kätega sedeli üle, lööb pilgu maha. On näha, et tunneb süüd asja pärast, mis polnud tema määrata. Sõjaväelane ei tee väljagi, loeb sõnumi läbi ja seejärel sööb selle ära.

Sõjaväelane: Sedelit polnud olemas, selge? Selge... Unes nägite. Kui keegi küsib, siis pöörduda minu poole. Mul on pabereid veel kodus ja samuti staabis. Nende hulka ei avalda. Ma nüüd lähen. Kui pauke kuulete, siis teadke, et see on väga dramaatiline. Paljud mehed surevad, naised kõssitavad kodus ja ootavad abikaasasid ja poegi, kes ammu mulla all või taevasse lastud. Jube, kuid nähkem kurvemad välja. Sõda on sõda, laps on laps. Edu.

Marsib välja, Direktor lööb käsi kokku. Samal ajal hakkab Kuningas lae all ümisema nagu külmkapp. Lavakardin avaneb, on näha üht väga vana naist, kes inimesi märgates kõvasti ehmatab ja minema kooserdab. Koristaja.

Direktor: Sõda on jube asi, ma olen ka orb. See on ränk, traagiline ja nutmaajav.

Toimub kiljatus, mille põhjustab vanema naisterahva kokekuvarisemine. Vanema naisterahva minestamine tekitab tema abikaasas hüsteeriahoos.

Direktor: (tähele panemata, isegi ülbelt häält tõstes, et teda läbi üldise kõra kuulda oleks) Mu sõber võttis kodus kärbseseenepulbrit ja suri, enne seda uppus Napoli lähistel ka üks allveelaev.

Publiku seast hüütakse kurjal häälel: Kas tasemini ei saa?

Direktor puhkeb nutma, seejärel ka enamus saalisoliijaist. Koristajamutt aga ei tea mitte midagi, vaid sööb oma harjakapis salaja seepi, nagu rosinasaia. Saatuse on ta vastu leebe olnud. Kortse tema näos ei ole, lõust on siile kui elektripiirn. Kuninga rahustav ümin aitab hüsteeritseva rahvahulga maa peale tagasi tuua. Surutakse käsi, kallistatakse.

Direktor: Elu on selline, raskused ilmnevad ikka tavaliselt millegi traagilise, näiteks sõja, eel.

Väljast kõlab kui tellitult kolm väga kõva pauku. Hetkeks valgustavad need saali, kus inimesed end sisse seadnud on. Ollakse kahtlevail seisukohtadel, kas tuleks etenduse aeg täis istuda, kuna pilet juba ostetud või kuna näitemängu täna vast ei tule, laiali minna. Keegi ei tea ja see ongi traagika, mis paljastub suure, julma sõja taustal. Suur, must pilv voolab kui vatist uss üle teatrihoone. See on sõja temperament.

III vaatus

Samal ajal, kui sõja temperament üle teatri laotub ja end mägra moodi käkra tõmbab, ei jää mitte kõik saalisoliijaist rahulikeks. Saladuslik aplodeerija tõuseb püsti ning osutub sõjas kadunud poetessiks. Nüüd on ta leitud ning õhus on tunda midagi õlist ja hüsteerilist.

Hüsteeriline Poetess: (käs keraamiline kruus, milles on kohv, mida saab alt teatripuhvetist) Oi...

Direktor, kes peseks justkui käsi, ja publik pööravad pilgud kusagile sinnakanti, kustkohast hääli tuli. Kõik tahavad teada, mis toimub. Näidend jäi ära, Koristaja sööb samal ajal harjakapis juba vahast õuna.

Hüsteeriline Poetess: (näost kaame ja laiba moodi, seda aga ei näe hämaras keegi, kuulatakse vaid kapa maha kukkumise järgset klirinat ning traagilis-saatuslike sõnu) Oi... andke mulle andeks... kõige eest!

Siis langeb ta kokku nagu vett täis õhupall. Keegi lööb risti ette, sest suur on inimese õnn ja rumalus, kui ta sõjas ei lange mitte kuuli, vaid oma lolluse tõttu. Üle poetessi laiba lendab sumisev Kuningas, viskab sellele kartulikoori peale ja kannab surnukeha endaga Jupiterile. Haudvaikus sigineb saali, sest keegi ei taha Jupiterile minna, veel vähem õue, kus käib pussipaukude ragin ja kõlavad traagilised, aatelised hüüded.

Direktor: (närviline, näeb, et asjad kisuvad koledaks) Teate, mis? Teate, teeme nüüd niimoodi, et siin toimub ikkagi etendus. Toimub jah, ja olgu meil õues ükskõik mis, see siin on ikkagi kultuuriasutus, mitte mingi jalgpallitreenn või rongijaam. Jah. Ma lähen siis nüüd käin korra lava taga ära, teie olge rahulikud, publikum ning personal! Pole meil siin isegi veeuputuse aegu ükski näidend ära jäänud, veel vähem nüüd.

Kaob eesriide taha. Salamisi ja aralt tõuseb See, Kes Küsib. Könnib tähtsal moel lavale ja kasutab direktori puudumist ära. On ikka rotti!

See, Kes Küsib: Kallid siinviibijad! Oleme kogunenud siia selleks, et...

Ei jõua ta mõlisemist lõpetada, sest teatrisaali uksest hüppab sisse Sõjaväelane, vuntsid uljalt laiali kammitud ning pagunid pimeduses helendamas. Trahh, trahh! Lasud näevad välja kui joonlauaga lõõdud. See, Kes Küsib langeb maha ja siis surebki ära. Tema ümber tekib punane aura, udu, mis neelab tema hinge ning küsimused, sest ta oli just avastanud metafüüsika suurima saladuse, millest edasipidi enam juttu ei tule.

Sõjaväelane: (kõhatab) Julm on see sõda. Ta võiks juba kiiremini lõppeda!

Kaob uksest välja. Segaseks jääb küsimus, mille eest Hüsteeriline Poetess vabandust palus ning kas tema ja too salapärase Paanika-Jaanika on ikka üks ja sama isik. Arvatakse, et ikka ei ole, nagu Une-Mati, Eino Leino ja Ernesaks on fiktiivsed rahvamuüdid. Aga äkki ei ole... Mis siis saab? Ahhetatakse. Õigel hetkel saabub Direktor, nagu punane ees, justkui saunast tulnud.

Direktor: Selgus just kurb tõsiasi. Näitlejad hakkasid bandiitideks, varastasid Alpid ja on nüüd ammu teisel pool piiri. Metsistused, sest kunstiinimesed ei talu sõja hullust ja valju kära. Peale selle, et puudu on meil näidend, puudub ka meeskond, kes selle lavale toomata jäta. Häbilugu!

Kuningas saabub Jupiterilt ja maandub Direktori kõrvale, särades ebamaiselt. See on elu, mis särab.

Publik: (läbisegi, erutatult) Aga kui näidata ei saa, siis rääkige sellest vähemasti! Jah, rääkige! Anname andeks, anname!

Direktor vaatab vargsi Kuninga poole, kelle kinnastatud kätte on ilmunud suur õun. See õun on lausa suurem arbuusist, mis on tal teises käes. Need on metafoorid.

Direktor: (kõhatab põuetaskus, tõmbab välja kortsunud paberitüki) Noh, ma võin ju, kuid teab mis kõnemees ma nüüd pole... Lapsele voodiäärel istudes ikka sain mõned lood rääkida, aga siin nüüd nii... Ei tea...

Publik: (rõõmsamalt, sõjatraagikat unustades) Rääkige, rääkige!

Aga kas keegi poetessi luulet mäletab? Ei mäleta, ka kapakillud tallatakse aegamööda tolmuks ja see ongi see, mis teeb mehest mehe. Siit ja edaspidi alahinnatakse Hüsteerilise Poetessi rolli sõja lõppemises. Kahurid pauguvad ja õues surevad mehed. Iga kord, kui direktor midagi öelda tahab, käib pauk.

Direktor: Ma... *pahh*

Kõhatab, alustab uuesti.

Direktor: Ja siis olid... *pahhpahh*

Viskab paberikese maha, mille viivad ära tuul ning rotid. Kuningas paneb suure õuna tavalise arbuusi peale. Saali uksele aga prõmmatakse: prõmmimine oleks nagu rütmis millegi vana ja unustatuga ja direktori jalg hakkab tasakesi koputamise taktis tatsuma ning ega ta tahakski eriti ust avada...

Või tahaks? Või ei tahaks? Või tahaks? No kurat...

IV vaatus

Uks lendab lahti. Sisse tormab üks tõesti väga noor mees. Seljas on tolmused rõivad, nagu määrdunud ja porine. Juuksed on aga kammitud. Kihutab ringi vaatamata otse lavale, Direktori poole pöördudes astub Reha otsa, mis seal lamab, vannub, ning tormab edasi.

Korrespondent: (äkiliselt ning kärsitult) Telegraaf! Andke mulle telegraaf! Kui vaid jõuaks... Teie, asutuse juht, omate siin telegraafi? Oleks kiiresti vaja, vaja saata noh... (tammub koha peal, käed käivad üles-alla) Ette jõuavad. Välistama omad jõuavad ju ette!

Direktor: (kainenunud faktist, et selles loos keegi temast rohkem ähmi täis on, samuti saab hetkeks kontrollrolli asuda) Noormees, meil telegrafisti pole, küll olid siin kunagi aga tuvid. Minu eelkäija ajal oli siin veel terve pesakond tuvisid. Katuse all elasid, aga enam ei ela. On ju huvitavam lugu kui see paugutamine seal õues. Vaadake... (paneab sõbralikult käe ümber korrespondendi õlgade) Tuvid on igavesed, kuid sõda on kaduv. Põmm-põmm ja ongi läinud. Nagu unenägu! Aga lubage küsida, kes jäävad laipade üle triumfeerima?

Korrespondent: (lõõdud ilmel, Direktorit tähele panemata) Polegi... hiljaks jään. Lastakse lahti, kindla peale lastakse... Läbi sai. Jõutaksegi ette...

Direktor: (hoogu sattununa) Tuvid jäävad, tuvid noh. Nagu sõja ajal ikka, kasvab üles terve põlvkond tuvisid, kes toituvad ainult laipadest, nagu koeradki. Aga kui sõda saab läbi – tuvi ka läbi! Ei oska enam muud süüa kui laipu. Tõsilugu, koos mundritega lähevad nõõbid-padrunid. Kõik läheb alla! Nokaga saab ju kitsastest kohtadest kõike kätte. Koertel on kihvad, aga tuvidel hoopis nagu üks suur kihv, mis käib kahele poole lahti. Mõelda vaid, mis ime! Võib-olla lähme katusele, vaatame sealt alla? Meil on katus hästi kõrgel. Jaa, seal saaksid tuvid elada küll. Aga... (otsustav ning hüsteeriline noot direktori hääles, üles tõstetud näpp osutamas otsusekindlalt millelegi tõenäoliselt otsustavale argumendile, mis läbib taevast ja on odana teed loomas).

Korrespondent: (ärkab nagu väsinuna igavesti kestvasti unenäost, virgub, märkab kätt õlal) Mis tuvid... Mida te soiate? Olete Te inimene või misasi Te olete? Mis? Mis laibad ja koerad? Hiljaks jäin kui pole telegraafi. Aru ei saa või on Teil midagi viga? Õues lastakse inimesi maha, on pommid ja okastraat ja pateetilised loosungid. Rahvas tahab teada, mis juhtub. Ema tahab poja, isa tütre kohta teada! Ja teie, mida teete Teie? Seisate siin ja soiate tuvidest. Hukas on kõik, täitsa mokas... (nutuse näoga, kuid ikkagi noor mees).

Publik: Jah, ka meie tahame teada! Me tulime teatrisse ja vaat mis juhtus!

Publik: Siis niisugune õnnetus...

Publik: Rääkige ometi, mis toimub?

Publik: (sosistatakse pahaselt) Ärge seiske mu jala peal, kurat võtaks!

Korrespondent pöördub Direktorist ära, on näoga publiku poole. Sama teeb ka Kuningas. Kuningas aga sahisab, nagu paberist lumi. Täielik riisikas! Või see putukas, kes rohus siristab, eriti öösiti, kui keegi ei näe.

Korrespondent: (žestikuleerib kätega) Kuidas te siis ei tea? Mis teater see selline on? Istute siin reas nagu tukunuiad, ülikonnad seljas... (käratab selja taga kõhatavale direktorile: Kurat, muidugi naistel on

Korrespondent: (*žestikuleerib kätega*) Kuidas te siis ei tea? Mis teater see selline on? Istute siin reas nagu tukunuiad, ülikonnad seljas... (*kätab selja taga kõhatavale Direktorile*) Kurat, muidugi naistel on kleidid! Ja kaduge oma pätipilguga mu selja tagant eemale. Ja midagi te ei tea! Sõda ongi, et sellest teada. Et inimene õpiks, kui kole on surm ja kui ilus on võit. Ka mina olen mingil määral kaasaegse sõja metafoor - pean täitma mingit eesmärki, kuid kukun läbi, edastamata tähtsat informatsiooni tegevuse kohta rahvale, kes osaleb seal ise surma ning ohte trotsides vabaduse, territooriumi ja millegi, mis mulle hetkel pähe ei tule, eest. Mind võib vaadata kui kaasaja meediat tervikuna - teelt kõrvale eksinud ja manipuleeritud jõudude poolt, kes on sünged ja tumedad. Võib-olla on need jõud seotud Noarootsiga... või siis illuminaatidega. Kindel on vaid see, et lõpuks leiame me kõik, et sõda on traagiline, aga kui mina, Korrespondent, ei edasta läbi telegraafi või mõne muu sidevahendi abil potentsiaalselt kompromiteerivat uudismaterjali, valitseb täielik infosulg. Seda võib võtta õõna sõjas, kus vend laseb venda ja mullamutt lastakse oma pesast maa all välja. Traagiline on see õõ, mis on täis minu läbikukkumist.

Tema selja taga teeb Kuningas imiteerivaid liigutusi viiuli mängimisest. Nagu mängiks pikka, kurba viisi. Kummardab.

Korrespondent: (*tõmbab hinge ja vaatab Direktorile nõutult otsa*) No näidake nüüd siis seda kuradi tuvipesa! Teesklesin, nagu see ei huvitaks mind, sest näiliselt on tuhandete ja miljonite inimeste hukk märksa traagilisem, kui pesast puuduv, olgu või laipu õgiv tuvi. Tuvi on ju kohev, aga inimene on sile ja viineriroosa. Alateadlikult kõitis Teie jutt mind väga. Läksime?

Noogutades juhib Direktor Korrespondendi lava taha, sealt treppi mööda päris üles. Sahistades ning sosistades järgib publik nende eeskuju. Koos minnakse katusele. Koristajamutt hakkab magama sätima. Tema peopesale on tätoveeritud sõnadepaar ita 4 ever. Seda pole ta kunagi oma elu sees näidanud kellelegi muule kui oma sõjas kadunud, taas leitud ning siis kaubamajalettide vahele kadunud pojale. Koristajamutt sureb, ilma saladust kõrvalistele isikutele avaldamata. Teatrikatusele kogunenud inimestele avaneb aga sootuks veider vaatepilt. Või avaneb veidratele inimestele täiesti normaalne vaatepilt. Raske öelda, see sõltub juba isiklikest kogemustest ning kokkupuuteist eluga ning selle eri tahkudega.

V vaatus

Publik koos Direktori ning Korrespondendiga istuvad katuseäärel, jalad üle ääre kõlkumas. Kuningas istub nende selja taga ja sosistab kokkumässitud keepi, mis endal seljast võetud. Aeg-ajalt heidab ta närvilisi pilke inimeste poole. Mingi hull.

Publik: (*laseb mõne suurema põmaka peale kuuldavale ahhetuse või piikesatuse. Keegi vanem häärasmees kõdistab armutult tema kõrval olevat pankuriprouat. Too ei tea, kas naerda või pahandada teise sellise käitumise pärast. Ühesõnaga: segadus!*) Vaata, kui palju laipu. Poleks arvanudki, et maailma üldse nii palju inimesi jagub. Hea, et meid on selle lavateose vaatama minemise läbi säästetud, kuigi seda ei tulnudki. Küll me oleme õnnelikud.

Direktor: (*laseb targeldatud krae lõdvemaks, silmad on sihitud all käivale sõjale, pomiseb nina alla või siis tema kõrval tuvipesa käes hoidvale Korrespondendile*) Sõda ei saa ju ühes kohas olla? Ma mõtlen... Näiivne on mingit ühte lahingut sõjaks kutsuda? Sõda koosneb lahingutest, aga siin ongi ainult üks lahing. Tulistatakse ja surrakse, lipud kah lehvivad... Mina kui esteet protesteerin – sõda pole ilus ega heroiline. Näe, vaata, mis need kaks sõdurit seal teevad! Õudne ju? Aa ei, valesti vaatasin. Hah.

Aga ikkagi, ma olen seda nagu enne näinud... telekast või kusagilt.

Korrespondent: (*keerutab käte vahel sulgedest, siitast ja oksaraagudest pesa, mille materjali vilgas tuviisa rasedat tuviema teenides oma pisikese nokakese vahel hoolikalt kokeu korjanud ning isegi oma linnukehaga tootnud*) Aga kas see siis on pesa? Mul on kodus selline villast müts. Müstifikatsioon... Linnud on ikka omaette klass, kõrgem pilotaaž...

Katusele kostavad õige õrnalt oiged, käsklused väeülematelt, karjed, kantrilaulud ning vandesõnad. Vaesed inimesed, kõik sõja hammasrataste vahel. Otseses mõttes vaesed - hiljem pole laibaröövlitel langenutelt midagi võtta, sest sõdijad koosnevad kummalisel kombel kerjustest ja varaliselt laostunutest. Oh, vaesed mehed, kes te nii noorelt surete. Hakka või nutma.

Direktor: (*hüüab käsi suu ette torusse pannes kellelegi allpool*) No issand hoia sinusugust lolli, kuhu sa nüüd jooksed, ah? Miin ju, silmaga näha, selline kungas. Mutte siin ju pole. No jookse siis, napilt said täägi eest ära ja kohe lollakas suvalise miini otsa... Nüüd oled kolmeks tükiks, on nüüd hea olla? Ja sina, sina seal, haavaga! Sul on selline nägu, nagu saaksid kohe pommikilluga. Seisad ja naeratud endamisi, arvad, et pääsesid lihahaavaga. Ei, poiss, sinusugused surevadki traagiliselt just siis, kui arvavad end pääsenud olevat. Nojaa... Oi, otse silmade vahele! Arvata oli, arvata oli... (*peab pausi, vaatab hasartelt alla, nagu jälgiks tennisemängu*) Ei noh, see ei saanud nüüd nii valus ka olla! Professionaalne jalgpallur oled, et seal maas oigad ja võimled? Üle dramatiseeritud, valetad, kurat! Pole sul häda midagi. Püsti, kiiremini!

Korrespondent paneb hoolikalt punutud tuvipesa katuseäärele ning vaatab selja taha. Kuningas on käed laiali ajanud. Lähemal vaatlusel selgub, et Kuningas on tuvi. Ta läheneb Korrespondendile, viskab ta endale tiiva abil selga ning tõuseb õhku. Koos hämmastusest vaikiva ajalehemehega tehakse paar tiiru sõjatandri kohal. Tehakse nii piruette kui ka keerulisemaid trikke. Direktor koos publikuga jääbki aga ahhetama ning maapealset sagimist vaatama.

Direktor: (*endale nina alla*) Panen pärast seda ameti maha ja ostan endale värviteleka. Sellise, mille puldil on värvilised nupud. Sõda olgu kole, aga värviline. No kui, siis juba.

Lõpp

Õde*

Katrin Ruus

Katkendeid pooleliolevast draamast

Tegelased:

Hendrik – 45-aastane mees, Ingridi vend, endine kirjanduse õppejõud ülikoolis, Karli sõber

Karl – 47-aastane mees, kirjandusõpetaja, Hendriku sõber

Ingrid – 32-aastane naine, Hendriku õde, Raido naine

Raido – 35-aastane mees, Ingridi mees, kirjanik

Johanna – 7-aastane tüdruk, Ingridi ja Raido tütar

Ilona – 37-aastane naine, Karli naine

Janek – 31-aastane mees, saksa keele filoloog, õppejõud ülikoolis

Ragnar – umbes 50-aastane mees, kunstiteadlane

intro

Karl: Tead, ma petsin oma naist.

Hendrik: Ei ole.

Karl: Jah, ma petsin oma naist. Ma ei ise ka ei usu, et ma seda tegin... aga ma tegin.

Hendrik: Kuidas siis?

Karl: Nii nagu ikka petetakse.

Hendrik: Kas sa tunned ennast halvasti... Või mis küsimus see on... Muidugi tunned halvasti...

Karl: Ei... ma ei tea. Ma ei tunne nagu eriti midagi... Tunnen, et ma olen petnud... Aga muud ei tunne...

Hendrik: Kellega petsid?... Või mis vahet seal on... Miks sa petsid?... Või mis vahet ka sel on...

Karl: Sellepärast et... Ma ei tea... Seda on imelik öelda... Aga siis, kui ma teda ei olnud veel petnud, tundsin ma sama... Tundsin, et petan kedagi teist.

Hendrik: Ma ei saa aru.

Karl: Mul oli tunne, et kui ma oma naisega koos olen, siis ma petan jällegi kedagi teist.

Hendrik: Keda siis? Karl, mul hakkab halb...

Karl: Ma ei tea ise ka keda... kedagi teist... noh.

Hendrik: Kas sul siin on keegi teine?

Karl: Ei ole.

Hendrik: Sa oled põrutada saanud.

Karl: Sa ei saa aru.

Hendrik: Mis sul siis on?

Karl: Petmise tunne on, muud ei olegi.

Hendrik: Kedagi teist siis ei ole? Tunnen ma teda?

Karl: Ei tunne.

* Tegemist on näidendi tööpealkirjaga.

Paus.

Hendrik: Keegi siis ikkagi on?

Karl: Ei usu.

Hendrik: Kurat, ma ei viitsi... Lähen välja.

Karl: Oota... ah, ära oota... mul pole midagi rohkem öelda, kuna mul pole midagi

Hendrik: Sul oma naine ju on?

Karl: Ei usu.

Hendrik: Sa oled segi (läheb välja).

I stseen

Hommik. Suur tuba, mille keskel ümmargune suur laud. Tuba on pisut segamini, laual veinipudelid, maas vedelevad mänguasjad. Nurgas mingis suvalises riidehunnikus magab Karl. Hendrik on väga purjus, käib mööda tuba ringi. Ta on närviline, tõstab asju ühest kohast teise, raputab vahepeal Karli, aga see ei reageeri kuidagi. Hakkab arvutis midagi kirjutama. Heliseb Hendriku mobiiltelefon. Hendrik võtab vastu. Helistab Ingrid.

Hendrik: Olen kodus, kus mujal. Kas sul veini on? Meil oleks väga veini vaja. Karl magab. Kirjutame siin artiklit. Veini oleks väga vaja. Saansimooni... Mida? Mis veini või? Saansimooni... on üks vein. Ah, sa ei tea veinimarkidest ka midagi. Saansimooni. (Ingrid räägib midagi, Hendrik kuulab). Jah, see on punane. Too seda punast siis ja palju. Misasja? Et kus ma olen? Kodus muidugi, kus mujal... Jah, teie juures, kus mujal... Jajah, Johanna on siin. Kuskil... mm... oot... Johanna!... Ta oli nüüdsama siin... Johanna!... No ma ei tea, kus see plika praegu on, aga ta on olemas. Võibolla läks kuhugi poodi või siis kööki... süüa tegema või midagi. Köht on päris tühi ka juba. Karl magab... Mis?... Jah, muidugi oleme siin, kodus noh, aru ei saa või. See on siin kohviku vastas kohe. Veini saad sealt samast nurga pealt poest. Viiskümmend krooni maksab... Ei, ma tean küll, et sa tead, kus sa elad... Jajah, muidugi Johanna on veel väike, et ise süüa teha... Tule siis siia ise juba... ja too vein... Jah... Mhmh... no hakka juba tulema selle veiniga, enne läheb päev looja või kurat mis jama ma ajan, peaasi on mitte labaseks muutuda ja vanainimese juttu ei tohi ka ajada... (Ingrid lõpetab kõne)... Ähh! Nägemist! See nüüd küll eriti viisakas ei olnud... (Hendrik viskab mobiili üle öla kuskile). Nii. Vein siis. (Arutleb omaette) Karl magab, mulle näib nii, teine võimalus, et ta on surnud – huvitav, kuidas ta küll surra võis. Mille kätte? Arvan, et jumaliku ilmutuse kätte, selle põhjusel ja tagajärjel. Keegi on tal sussid ka minema viinud. No on alles! Kus see plika nüüd on... Johh, kus oled? Johh!! Kus sa mul oled nüüd? Kuradi plika... Johh!

Johanna tuleb kõrvalt toast vaikselt, käes mingi klotsidest tehtud robot.

Hendrik: Johhaidii, siin sa mul oled. Mida sa siin teed? Tähendab, mida sa siin täna teinud oled?

Johanna: Ma elan siin. Tegin roboti. See oled sina.

Hendrik: Mina? Kas ma olen siis nii kandiline? Tüdruk, sa ajad jama. Sa oled nagu su ema.

Johanna: Ma olen oma ema ja isa laps. Aga sina oled robot. Su pea on kandiline, kuigi sa võiksid olla ümmargune, aga kuna te onu Karliga kogu aeg joote, siis te muutute robotiteks ja vahel on teil sabad ka taga. Ma olen näinud.

Hendrik: Mis? Mis sa ajad? Sabad? Ole nüüd kuss, plika.

Johanna: Ema ütleb, et teie olete meie pere ka nagu. Aga vahel ta läheb närvi teie peale. Isa ei salli teid. Ta küll ei ütle seda kunagi, aga ma näen, kuidas ta teid ei salli. Ta läheb teist mööda... nagu õhust.

Hendrik: Kas sulle tundub nii, jah? Et nagu õhust?

Johanna: Jah. Ja kui ema teiega räägib, siis ta ütleb ka, et räägi nagu seinale... (naerab).

Hendrik: (ärritunult) Kas onu Hendrik on õhk? Mis sa arvad? Ja kas sulle ka tundub, et onu Karl on õhk? (Hendrik rahuneb, muigab) Ja kas sulle tundub samuti nagu mulle praegu... et onu Karl on praegu surnud ja ta sussid on kadunud ja ta näeb surnuna veel ilgem välja kui elusana ja surnu ila tilgub tal suust välja... Surnu surnud ila. Eheee. Kas sa oled pannud tähele, et mõni inimene võib elusana nii surnud olla? Öök, vastik vaadata, korista see ära. Ole hea laps ja korista onu Karl ära, see ajab öökima. Kuradi segane värk. Kuhu see pilt nüüd jäi. Midagi nagu ei näe enam. Tüdruk, kus sa oled? Aa, laud... toetuks, või siiski ei, kurat, ma olen õhk, või mina olen õhk. Ah, ma ajan vist segast. Peaasi on mitte labaseks muutuda. Peaasi on kontrollida oma positsiooni. (Komistab kuhugi ja kukub maha, aga ajab end kohe püsti uuesti. Ta on purjus, aga väga elegantselt, virgudes ja vajudes vaheldumisi). Nii... kus siin majas on juukseäärid, kui siin majas on juukseäärid. Johh? Ma tahan lõigata oma juukseid, ma olen alla andnud. (Komistab Karli otsa) Karl, sina või? Su sussid on kadunud. Ma arvan, et see mees, kes siin majas elab, varastas need sult ära. Ju ta ise ostis ka need sulle. Eh, sul on siin oma sussid isegi (naerab omaette). Tüdruk hakkab ka vanaks jääma, kuuled või, seitse aastat juba täis pidi olemas... Ajab möga, et me olevat õhk. Küll ta aru saab varsti, kes siin õhk on. Ma vist kukun maha. Ei... näe, ei kukkunudki, laseme aga edasi, oh kui kerge on olla... oh... kui... kerge on olla (sujuvalt liubub vastu põrandat... uinub).

Johanna mängib omaette põrandal edasi.

II stseen

Hiljem. Karl magab ikeka, aga rahutult. Hendrik on üles tõusnud, istub toolil, pea rinnal, silmad jälgivad ümbrust. Johanna mängib põrandal oma asjadega, naerab omaette vahepeal. Tuleb Ilona... Plaadimängijalt kostab Verdi Nabuccosi „Orjade koor“. Vapen siero...

Hendrik: (Ilonale) Oi, tere, tule loe meie artiklit, et mis arvad. Minu arvates on hea.

Ilona: Jajah. Mis see on? Mida te kirjutate?

Hendrik: See on artikkel eilse kontserdi kohta. Postimehele.

Ilona: Postimehele? Kas teilt telliti? Käisite eile kontserdil?

Hendrik: Ei käinud ja pole tellitud, aga küll tellitakse, kui näevad, et nii hea artikkel on, siis kohe tellivad ja mitu aastat tellivad.

Ilona: (lõeb) „Kontsert Toomemäel kaunil õhtul ja punaveini lummus, mida enamat võiks tahta Tartult. Nüüd tuleb minu lause, ära sina sega, süüa oleks vaja, et muusika... Pooltoonide kaudu me jõuame puudutamaks inimhingi, keeled pillil, mul täna sulg vist jookseb. Mis joviaalne muusika. Kuula. Sinu laused on üheülbaised, kas sulle vanaema ei rääkinud heebrea keeles midagi, et sa niisugust eesti keelt kirjutad... Sa ei oska kujundit leida... Ei leia... (Ilona katkestab lugemise).

Ilona: Mis jama see on?

Hendrik: See ei ole jama, see läheb otsekohe trükki, nii kohe kui Karl peaks tõusma.

Ilona: Kas Karl on purjus?

Hendrik: Ei, kindlasti mitte, ta on suigatanud pisut, muud midagi. Kohe ta virgub ja on uuem kui kunagi varem ja targem kui kunagi varem, targem minust... nagu alati. Persse küll! Kuradi intelligendinärü. Karl, tõuse nüüd püsti, siin on üks naine.

Hendrik püüab Karli püsti aidata. Ilona läheb Johanna juurde.

Ilona: Johanna, kus su ema on?

Johanna: Ema läks välja mõneks ajaks.

Ilona: Millal ta tuleb?

Johanna: Varsti tuleb, siis kui onu Hendrikul vein otsas on, siis tuleb kindlasti. Tal vist ongi vein otsas, nüüd ta kindlasti varsti tuleb.

Karl: (unesegaselt) Kas üks naine on siin, jah?

Hendrik: Jah, naine. Tõuse nüüd püsti!

Karl: Tere, naine! (Vaatab naist, püüab end istukile ajada). Kuule, see pole ju see naine?

Hendrik: See on üks teine naine jah. Üllatus.

Karl: Kas meie artikkel on valmis?

Hendrik: (naeratab, satub kohe teisele lainele) Ei, ei veel ei ole. Mul kohe tuleb mõte veel. Oota, kohe kohe.

Karl: Naine, sinus on midagi.

Hendrik: (vaatab natuke hämmeldunult Karlile otsa) Karl? See on sinu naine!

Karl: Sinus on midagi. Las ma puudutan siit jala juurest. Jah, see on see koht. Sinus on midagi.

Ja siit kaela juurest ka. Ma võtan selle oma käe sisse ja siis kirjutan sellest.

Hendrik: Mees ja naine on ikka nii erinevad. Nii erinevad, et polegi võimalik, et nad koos on. Kõik on ainult seksuaalne, kui midagi üldse.

Karl: Joome veini!

Hendrik: Vein on otsas.

Karl: Mis see mind huvitab. Joome veini! Kahju muidugi, et otsas.

Hendrik paneb plaadi pealt mängima Jesus Christ Superstari "Everything's Alright".

Try not to get worried

Try not to turn on to

Problems that upset you

Oh don't you know

Everything's alright...

Karl: (vaatab naist) Sinus on midagi.

Hendrik: See juba oli. Dežavuu. See oli juba. See on olnud juba.

Karl: Mis see dežavuu üldse tähendab? Ütelge, mis see tähendab.

Ukse kell. Tuleb Janek.

Janek: (reipalt) Tervist. Ahaa, juba ärkvel. Kas Ingrid on kodus?

Hendrik: Ütle, Janek, mis see dežavuu on?

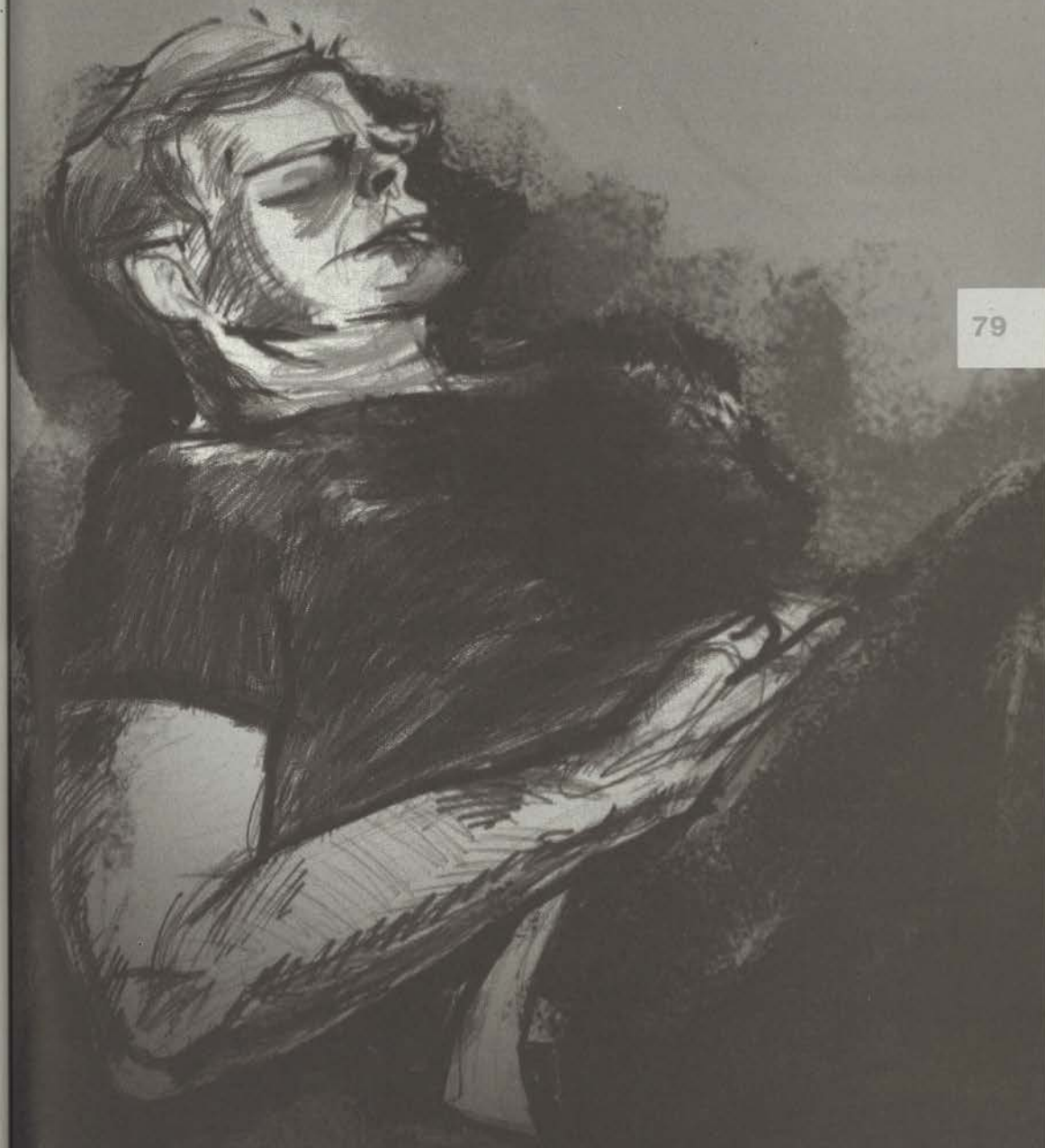
Janek: See on see, mis kordub. See, mis on olnud juba. Ja muide, mitte dežavuu, vaid dežavüü.

Hendrik: Aa.

Karl: Joome veini!

Hendrik: Veini pole enam. Vein on otsas. Uut veini oleks vaja. Äkki tood veini? (Pöördub Janeku poole).

Janek: Ma võin tuua küll, aga raha mul pole. Tuua muidu võin.

Hendrik vahetab muusikat. Plaadi pealt hakkab kostma:

Vor der Kaserne vor dem grossen Tor
Stand eine Laterne, und steht noch davor,
So wolln wir uns da wiedersehn
Bei der Laterne wolln wir stehn,
Wie einst Lili Marleen, wie einst Lili-Marleen.

Hendrik annab Janekule raha. Janek läheb veini tooma. Vahepeal on koju tulnud Raido. Istub köögis ja teeb pliidi ees suitsu. Ilona läheb Raido juurde. Teisest toast kostab: Wie einst Lili Marleen, wie einst Lili Marleen. Hendrik ja Karl püüavad arvutis oma artiklit edasi kirjutada.

Johanna: Tahan jeesus kristust! Tahan jeesus kristust! Tahan jeesus kristust!

Hendrik: Oota, praegu ei saa, varsti saab jälle.

Johanna: Tahan jeesus kristust! Tahan jeesus kristust! Tahan jeesus kristust!

Karl: Kuule, mulle tundub, et Johanna tahab väga jeesus kristust.

Hendrik: Ei, ärme pane, see on järe, öäk. Algu on hea, aga siis läheb mingiks jamaks.

Karl: Oota, praegu ei saa, varsti saab jälle.

Johanna: Tahan jeesus kristust! Tahan jeesus kristust! Tahan jeesus kristust!

Hendrik: Olgu, olgu, jeesus kristust. Ära ainult kisa, plika.

(FORTES)

Try not to get worried
Try not to turn on to
Problems that upset you
Oh don't you know
Everything's alright
Yes everything's fine
And we want you to sleep well tonight
Let the world turn without you tonight...

Keegi koputab. Sisse astub Ragnar.

Ragnar: (Hendriku poole kõnides ning toolile istudes) Kuulsin, et sind tagandati oma ametikohalt, et sulle tehti ära.

Hendrik: Ei, nii see ei olnud.

Ragnar: Kuulsin, et oli nii, et sind lasti lahti.

Hendrik: Ei, nii see päris ei olnud.

Plaadiilt kostab:

(PIANOPIANISSIMO)

What's The Buzz what's the buzz
Tell me what's a-happening
What's the buzz
Tell me what's a-happening

Why should you want to know?
Don't you mind about the future
Don't you try to think ahead...

Ragnar: Kuulsin... et oli nii... et sind lasti lahti.

Hendrik ei reageeri. Ragnar tõuseb.

Ragnar: No egas midagi, mõtlesin, et astun korra läbi ja vaatan, kas kõik ikka elus. Lähen nüüd ära.

Keegi ei reageeri. Ragnar läheb minema.

Hendrik: (natukese aja pärast, mõtlikult) Segi joond ennast vist.

Tuleb Janek veiniga.

Karl: Veini! Olaa! Joome nüüd veini.

Juuakse veini.

/---/

V stseen

Hommik. Toas Hendrik ja Johanna kahekesi. Hendrik on suhteliselt kaineks saanud. Püüab sokke jalga panna.

Hendrik: Hommikust, Johh, mis sa unes nägid? Nägid midagi? Mina nägin midagi väga veidrat. Aga räägi sina enne, siis räägin mina.

Johanna: Mul ei tule praegu meelde, mis ma nägin. Räägi sina, siis tuleb mul ehk meelde paremini.

Hendrik: Miks mina pean kogu aeg esimesena rääkima. No, aga olgu. Ma nägin unes, et läksime sinu emaga kuskile aasale. Seal olid mingid kitsed või täpsemini vist hirved. Nad jooksid aasal. Meie vaatasime neid. Su ema oli rõõmus. Juuksed olid tal lühikeseks lõigatud. Muide, su emal pole kunagi lühikesi juukseid olnud. Aga selles unenäos oli. Siis me vaatasime neid kitsi, õigemine hirvi siis... või ma ei mäleta ka täpselt, et mis nad seal olid... kitselaadsed igatahes olid. Siis tuli aga suur torm, vihma sadas ja kõva tuul oli. Jooksime millegipärast metsa poole, mitte kodu poole. Tahtsime nagu kodu poole joosta, aga jalad viisid metsa poole. Selline imelik raskus oli jalgades. Ei saanud nagu ise midagi teha. Siis lõppes unenägu ära ja ma ärkasin üles.

Johanna vaatab onule otsa ega ütle midagi.

Hendrik: Noh, Johh, räägi nüüd sina, mis sa nägid unes.

Johanna: Mul tuli meelde küll, mis ma nägin.

Hendrik: Tuligi või? Nüüd kohe siis selle peale, kui mina olin oma unenäo ära rääkinud?

Johanna: Jah, selle peale tuligi meelde.

Hendrik: Aga räägi siis, ma ootan.

Johanna: (*kõhkleb natuke, aga siis hakkab rääkima*) See oli nii, et ma nägin unes, et me olime emaga maailmas ainult kahekesi. Ja läksime kuhugi jalutama. Vaatasime, et mis koht see huvitav on, ja kui sealt hakkas hästi palju kitsi mööda jooksuma, siis saime aru, et see koht on aas, kus me jalutasime. Siis hakkasime koju minema, aga kohe hakkas vihma sadama. Kitsed jooksid metsa ja meie jooksisime koju. Kitsedel oli suur raskus jala küljes. Rohkem ma ei mäleta.

Hendrik: (*on kohkunud ja mõtleb tükk aega, Johanna vaatab talle ootavalt otsa*) Nonoh, väga sarnased unenäod meil.

Johanna: Ikka erinevad ka.

Hendrik: Jah, aga ikkagi. Imelik. No tore. No lippa nüüd siis mängima.

Johanna: Mhmh.

Johanna jookseb teise tuppa. Hendrik jääb mõtlikult enda ette vaatama. Võtab sokid jalast ära ja paneb uuesti jalga. Siis võtab ühe ära. Jääbki nii, üks sokk jalas.

/---/

VII stseen

Õhtu. Ingrid on koju jõudnud. Vaatab, et Karl ja Hendrik magavad. Johanna ka põrandal. Raido ja Ilona räägivad kõõgis ikka veel juttu. Janek istub toas laua taha.

Janek: Lõpuks ometi kodus, ma ootasin sind. Mõtlesin, et ei tea, mis sinuga juhtunud on.

Ingrid: Mis sina siin teed. Mis siin toimub? Lähme ära välja!

Ingrid ja Janek lähevad välja trepile istuma. Tükk aega vaikitakse ja tehakse suitsu.

Janek: Huvitav, et sakslastesse ja saksa keelde suhtutakse ikka nii, et nad on natsid ja midagi pole teha. See on nendega kogu aeg kaasas. Mulle saksa keel meeldib.

Ingrid: Mulle ka. Väga. Ei tea jah, miks see nii on, et ei saada üle sellest seosest.

Janek: Ei tea jah, see on väga huvitav. Mul on praegu elukaaslane Prantsusmaal. Ta on väga ilus. Ta tahab last saada, aga mina ei taha. Mul on juba üks poeg.

Vaikus.

Ingrid: Kuule, ärme konisid sinna Hendriku auto alla viska, äkki plahvatab.

Janek: Jah, äkki tõesti plahvatab. Ära seda kellelegi räägi, aga ma teeks nii, et Hendriku auto plahvatab ja siis kinni ei maksaks. Mingi sada viiskümmend tuhat ta tahaks vist siis.

Ingrid: Ma ei räägi kellelegi.

Vaikus.

Janek: Sa võid minu juurde ka tulla, kui siin olla ei taha, mul on välivoodi ka kodus. Peab keldrist ära tooma. Ise saad valida, kas voodis tahad magada või välivoodis. Ise saad valida. Tuled?

Ingrid: Mida?

Janek: Kas ei või jaa?

Ingrid: Ei, ei tule.

Janek: Olgu, ma lähen nüüd.

/---/

X stseen

Hiljem lauas. Laud on ümmargune. Lauas istuvad Raido, Ingrid, Johanna, Hendrik, Ilona, Karl ja Janek. Süüakse ja juuakse, kuulda on nõude klõbinat. Piinlik vaikus.

Johanna: Isa ütleb, et me peame sinuga ära leppima, kuna sa oled ka jumala välja mõeldud.

Hendrik: Mida? Kas ta nii ütleski või? Esiteks, jumalat ei ole olemas ja see, kes seda sulle ütles, on idioot ja mina ei ole nõus, et üks idioot ütleb, et mina olen selle teise idioodi väljamõeldis.

Johanna: Tegelikult, mina ka ei usu, et jumal just see on, kes olemas on, aga keegi ikka on, kes välja mõtleb.

Hendrik: (*mõtleb veidikene ja siis ütleb*) No jah, keegi võib olla tõesti.

Jälle tükk aega vaikust, süüakse ja juuakse.

Raido: Ei ole ju siiski vahet, kuidas me teda siis nimetame...

Hendrik: Seda tahtsid öelda, mitte teda. Ja sina nimetad seda ikka jumalaks. Pead nimetama. Sul on ju ristki kaelas, perssekukkund kirjanik. Mida tähendab rist...? No mõtleme... Rist tähendab... Rist tähendab... no... noh... noh, pole vist palju vaja mõelda, et rist tähendab, et inimene on surnud. Härra kirjanik, te olete surnud. (*Hendrik naerab*).

Karl: Hinduism kasutab kõikehõlmava sümbolina fallost, aga kui tänavapoiss selle seinale joonistab, tähistab see lihtsalt tema huvi peenise vastu.

Kõik vaatavad Karli hämmeldunult.

Raido: Lingam ei ole loomult röve sümbol, nagu ka rist ei tähistaks üksnes surma. Suur osa tähendustest sõltub inimese küpsusest.

Ingrid: Issand, kui loll jutt see kõik on. Kuulge, Raidol oli täna raamatuesitlus. Täna on pidupäev, mõnes mõttes.

Hendrik: Mhmh, mõnes mõttes just. Kuradi tabamata ime, raisk.

Ingrid: Püüaks sõbralikud olla.

Karl: (*rõõmsalt, pitsi tõstes*) Jah, oleks nagu üks pere kõik.

Kõik vaatavad veidi hämmeldunult ja vihaselt Karli. Pitsi ei tõsteta.

Hendrik: (*vaikseli enda ette*) Segi joond ennast vist.

Kõik on vaikselt vinti jäänud. Kõige rohkem purjus paistab olevat Janek.

Janek: (Hendrikule) Sind lahti lasti, nagu ma kuulnud olen.

Hendrik: (ärritunult) Ei, päris nii see ikka ei olnud.

Janek: No ära põe, ikka juhtub. Ega võim on tegelikult mujal. Ega see ei olegi mingi õige võim, kui sa kuskil kõrgel kohal oled. See on ajutine. Võim on ikka inimesel mujal.

Hendrik: No hakka sina ikka ka mingit jumala-juttu nüüd ajama.

Janek: Ei, seda mitte. Aga võim on tõepoolest mujal. Tead, kus? Tead, jah?

Hendrik: No kus siis?

Karl: (rõõmsalt ja üsna vindiselt juba) No kus, ütle, no kus siis on?

Janek: Võim, see on inimese silmades. Näiteks. Inimese käe sees ja jalgades ja peas.

Karl: (naerdes) Mul on peas.

Hendrik: Ah, mis jama see on. Võim on silmades... no mida.

Janek: On jah, kui sa hästi järele mõtled, siis saad aru ise ka, et võim on mujal. Paljud ei saa sellest aru.

Hendrik: Ja sina saad...

Raido: (tõuseb lauast) Ma lähen korra välja. Tuulutama.

Hendrik: No mine jah, aga vaata, et sa pärast ikka koju tagasi saad. Äkki on uks kinni ja ei saagi enam.

Karl: Mine, mine, aga vaata, et ukse peal jälle see tädi arvega ei tule (naerab omaette).

XII stseen

Õhtu. Johanna ja Ingrid on kodus. Tuleb Karl. Hendrik on kuhugi välja läinud.

Karl: Tere, kas Hendrikut polegi?

Ingrid: Ta läks korra välja. Mis sul oli?

Karl: Tulin läbi.

Ingrid: Nagu ikka.

Karl: Jah. Tere, Johanna, mis teed?

Ingrid: No oota siis siin, Hendrik peaks varsti tulema. (Ingrid läheb ära teise tuppa).

Karl: Ingrid...? Nojah... (vaatab ringi toas)... Johanna, kas sa lugeda oskad?

Johanna: Muidugi oskan, kirjutada oskan ka.

Karl: Kes sulle õpetas?

Johanna: Issi.

Karl: Mida sa lugenud oled?

Johanna: "Sipsikut".

Karl: Midagi veel?

Johanna: "Sipsikut" olen mitu korda lugenud. Kahest tähest ei saa ikka aru, lähevad kogu aeg sassi.

Karl: Millised tähed siis?

Johanna: Ma ei oska öelda.

Karl: Aga näita siis.

Johanna: Kohe... Ma toon raamatu. (Toob raamatu, Karl ootab, vaatab laual olevaid raamatuid... Uurib neid... Tuhlab natuke Raido paberites).

Johanna: See siin ja siis... see... Ei mitte see... See siin.

Karl: See ülespoole on f ja see allapoole on g.

Johanna: Ma tean küll, kui keegi ütleb mulle, aga kui loen, siis ei tule meelde... siis jätan need tähed vahele lihtsalt... (Karl tuulab paberites... hajameelselt).

Johanna: Need on issi paberid, tal on siin hästi keerulised asjad. Ta näitab mulle vahepeal oma pabereid, aga ma ei saa aru neist. Ta näitab mulle vahepeal "Keelt ja Kirjandust"... See on põnev raamat.

Karl: (muigab) Näitab "Keelt ja Kirjandust"... Mh... No vaatame, mis siin on... tahad vaadata koos minuga?

Johanna: Jaa.

Karl: Siin on kirjutatud... keel ja kirjandus... Siin on kirjutatud (võtab suvalise koha pealt lahti)... lokku lööma... kepsu lööma... lulli lööma... käega lööma... litsi lööma... Mm... Olgu, olgu, see on vist liiga keeruline tõesti... Vaatame, mis siin veel on... Woolfi "Tuletorni juurde"... Seda võiks sulle juba ette lugeda küll, ma arvan...

Johanna: Loe mulle ette. Kes see tädi raamatu peal on?

Karl: See on kirjanik.

Johanna: Aga ta on naine ju.

Karl: Jah... Ta on surnud ka juba... nii... lehekülj 68... Cam hakkab magama jääma...

Tuleb Hendrik.

Hendrik: Mis te teete siin?... Oo, raamatud... Mmm, kirjandus... Tead, mul kummitab juba mitu päeva üks lugu, üks süžee, aga mul ei tule meelde... Mingi näidend oli... Kelle näidend see täpselt oli, kas Mrozek või midagi sellist... Igatahes lugu oli midagi taolist... "Kadunud rannad" oli vist nimi... Ei tea... ei tule meelde... Mees pidi kokku saama naisega, keda ta päriselt armastas, pidi kohtuma temaga, aga otsustas nii muuseas enne kohtumist ujuma minna... Uppus ära loomulikult... päriselt armastades... Selline lugu, aga mulle ei meenu, mis näidend ja kelle lugu see oli... Näidend igatahes oli... Mis sa loed?... Aaa, Woolf, see on vist Kurtina tõlge, päris hea tõlge muidugi...

Johanna vaatab kord ühe kord teise poole.

Hendrik: Johanna, mine nüüd teise tuppa. Kus emme on? Mine vaata, kus ta on.

Johanna: Kas kutsun emme siia?

Karl: Jah.

Hendrik: Ei. Pole vaja.

86

XIII stseen.

Kohvikus.

Hendrik: Kas sulle tundub, et mu õde on kuidagi tundetu... Ma ei saa aru, kas ta teeb meelega nii või ta ongi selline... külm.

Karl: Külm ta ei ole.

Hendrik: Mis tal siis on?

Karl: Ma ei tea, aga mulle näib, et ta on üle organiseerinud.

Hendrik: Mis asja? Mis mõttes üle organiseerinud.

Karl: Tal on kõik läbi mõeldud... liiga.

Hendrik: Kas ta peaks siis minna laskma nagu mõni...

Karl: Ei, saad aru küll... laps, mees, töö... Kõik klapib... hobid... kõik on paigas.

Hendrik: Aga ta ise on nii tahtnud... Ise on ta nii tahtnud... Äkki meie oleme sinuga liiga tundelised lihtsalt...

Karl: Aga mõtle natuke... Kõik on paigas... Kõik toimib...

Hendrik: Ei toimi ju.

Karl: No pealtnäha toimib. Bioloogiline kell tiksub ja nii edasi... See värk on kõik korras nagu.

Hendrik: Me oleme liiga tundelised, liiga tundelised... Me ei ole mehelikud, oleme pehmed... Käime iga kuu emade juures omi muresid kurtmas... Konutame päevad läbi minu õe juures... Sõltlased oleme...

Karl: Millest sa nüüd räägid... endast või?

Hendrik: Ah, ära pane tähele, endast jahh... Päike oli täna taevas nagu aspiriin, lahustaks vees ära ja rüüpaks... Ja kus see kohv nüüd on?

/.../

tähtis on see et ma
kirjutan

olen verbaalne prostituut
emotsionaalne liputaja
kui sa siiani jõudsid
oled mind juba tarbinud
oled mind juba kasutanud
kaudses ja otseses mõttes

mõni müüb füüsilist rahuldust
mina müün teadagi vaimset
mõni ütleb et onanism
mina ütlen et mitte
sina oled ju siin
edasi järelada ise

/.../

kriips

87

Sa oled valus kui kofeiinitablett, kriipiv nagu tuletõrjesignaali.

varblasel nokatäis putukamõrvu

Julgemini, tehke kõvemat häält!

mu suurim hirm
mitte otse õpikust

su juustest
välja kasvavad mu käed

tähed on nõopöölad tumea kanga sees

Hall erilliste inimeste mass. Faking seppälärokkarid... Aga jah. Mina nende hulka ei kuulu.

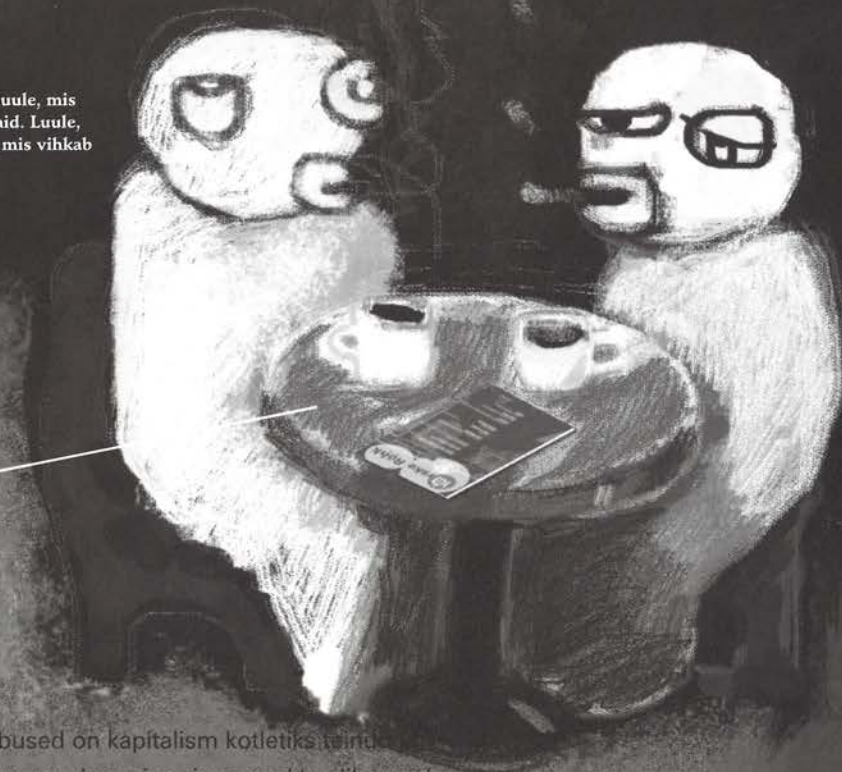
hallollus higitab tarkust, kiratsev kinnisidee kahes käes

Elu ongi täis valikuid kahe kehva mänguasja vahel.

Ta juuksed on läbipaistmatud kui tuul.

ma kuulsin vist kaja su ripsmete kahinast

Ja see kõik on luule, mis ümbritseb ilusaid. Luule, mis otsib valu, mis vihkab valu.

kõik valged hobused on kapitalism kotletiks teinud
printsil on taskus revolver ning rinna peal kuulihaavad

Värskest Rõhust

- Ühte nišši on lõpuks uus ja värske üllitis potsatanud. Ajakiri neile, kellele võiks vanuse poolest Vaapo Vaher vanaisaks ja Maimu Berg vanaemaks olla.

Mele Pesti. Eesti Ekspress, 07.09.2005

- Kas noorema põlve vähene raamatuhuvi on vaid meediamull? Lõhkame selle! Uus noorte kirjandus-ajakiri Värske Rõhk tõestab, et eesti noored tahavad kirjutada, arvata ja lugeda.

Rebekka Lotman. Postimees, 30.09.2005

- Värske Rõhu autorid on suurelt jaolt need noored, kes on oma teadliku elu elanud juba vabas Eestis. Need on noored, kes on oma teadliku elu ja identiteediotsingu veetnud suuresti virtuaalkeskkonnas. Ja see annab nende lähenemisele kirjandusele hoopis teistsuguse varjundi.

Berk Vaher. Klassikaraadio, 20.10.2005

- Kirjanduseluga kursis olija märkab vähemalt Värske Rõhu esimese numbri puhul üllatusega, et kogu selle autorkond koosneb täiesti uutest, seni tundmata nimedest. Aga kirjutavad nad paljutootavalt.

Jaak Urmet. Eesti Päevaleht, 24.10.2005

www.v2rsker6hk.ee

9 771736 295008

... kas ka mina olen prügiloom?

Ajakirja sisu on trükitud taastoodetud paberile ja kaaned FSC sertifikaadiga paberile looduslike õlide ja värvide baasil valmistatud värvidega. © Triip